

USE

2. ULUSLARARASI SOSYOLOJİ VE EKONOMİ KONGRESİ

28-30 Eylül 2018

Kayseri

ÖZET KİTABI

EDİTÖR

DR. ELVAN YALÇINKAYA

Kongre Web Sitesi

<https://www.usekongresi.org/>

ISBN : 978-605-7510-85-3

KONGRE KÜNYESİ

Prof. Dr. Mustafa TALAS

Mustafa Latif EMEK
Düzenleme Kurulu Başkanı

Umsunay ZHUMASHEVA
Genel Koordinatör

Selami DURAN
Koordinatör

DÜZENLEME KURULU

Sefa Salih BİLDİRİCİ
Sezer İNAN
Selami DURAN
Gulnar MİRZAYEVA
Kaldygul ADILBEKOVA
Zhuldyz SAKHI
Zhanuzak ALİNGERİY

Yabancı Katılımcılar

Dr. Indah Wijayanti- Endonezya
Gulmira Joldoshbekova- Kırgızistan
Рашид Хакимов- Rusya
Aazar Durrani- Afganistan
Bakytgul Tundikbayeva- Kazakistan

DAVETLİ KONUŐMACILARI

PROF. DR. VEYSEL BOZKURT

DOÇ.DR. HALUK ZÜLFİKAR

PROF.DR. ABULFAZ SÜLEYMANOV

PROF. DR. FATİH YÜCEL

PROF. DR. EMİNE KOCA

PROF. DR. FATMA KOÇ

DOÇ. DR. MUSTAFA METE

BİLİM VE DANIŞMA KURULU

DR. A.S. KİSTAUBAYEVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. ABDİKALIK KUNİMJAN

Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

DR. ABDİGAPPAR MAVLYANOV

Kyrgyzstan National Üniversitesi

DR. ADNAN HALİS ASLANTAŞ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

DR. AHMET VECDİ CAN

Sakarya Üniversitesi

DR. AKİRA HIBIKI

Tohoku Üniversitesi

DR. ALİ SELÇUK

Erciyes Üniversitesi

DR. ALMA T. AKAJANOVA

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

DR. ALLA A. TIMOFEVA

Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

DR. AIOMI KITAGAVA

Tohoku Üniversitesi

DR. ALIA R. MASALIMOVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. AMANBAY MOLDIBAEV

Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

DR. AHMET KULAŞ

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. AKMARAL S. SYRGAKBAYEVA

Al – Farabi Kazak Milli Üniversitesi

DR. ANATOLİY LOGİNOV

Ukrayna Şevçenko Lugan Milli Üniversitesi

DR. A.S. KIDIRŞAYEV

Makhambet U. Batı Kazakistan Devlet Üniversitesi

DR. ARİF ÇİÇEK

Gümüşhane Üniversitesi

DR. AYSLU B. SARSEKENOVA

Orleu Milli Kalkınma Enstitüsü

DR. BAHİT KULBAEVA

S.Baybeşev Aktobe Üniversitesi

DR. BAKIT OSPANOVA

H.Ahmet Yesevi Uluslararası Kazak-Türk Üniversitesi

DR. BEKİR KOCADAŞ

Adıyaman Üniversitesi

DR. ELVAN YALÇINKAYA

Ömer Halisdemir Üniversitesi

DR. ERGÜN ÖZTÜRK

Erciyes Üniversitesi

DR. FATİH YÜCEL

Ömer Halisdemir Üniversitesi

DR. FERİDUN MERTER

İnönü Üniversitesi

DR. GÜLSEN DEMİR

Adnan Menderes Üniversitesi

DR. HAKKI KARAŞAHİN

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

DR. HAYATİ BEŞİRLİ

Uluslararası Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi

DR. HASAN TUTAR

Sakarya Üniversitesi

DR. HULUSİ YILMAZ

Nevşehir Hacıbekaş Üniversitesi

DR. İHSAN ÇAPÇIOĞLU

Ankara Üniversitesi

DR. İLKAY ŞAHİN

Erciyes Üniversitesi

DR. KASIM KARAMAN

Erciyes Üniversitesi

DR. MEHMET GÜNGÖR

Mersin Üniversitesi

DR. MURAT USTAOĞLU

İstanbul Üniversitesi

DR. MUSTAFA AKSOY

Marmara Üniversitesi

DR. MUSTAFA KOÇ

Ryerson University-Caanada

DR. MUSTAFA METE

Gaziantep Üniversitesi

DR. MUSTAFA TALAS

Ömer Halisdemir Üniversitesi

DR. NAZMİ AVCI

Süleyman Demirel Üniversitesi

DR. SELAHATTİN AVŞAROĞLU

Necmettin Erbakan Üniversitesi

DR. SERKAN GÜZEL

Pamukkale Üniversitesi

DR. SUAT KOLUKIRIK

Akdeniz Üniversitesi

DR. ŞARA MAJITAYEVA

E.A. Buketov Karaganda Devlet Üniversitesi

DR. TAKASHİ HASUNI

Sapparo City Üniversitesi

DR. TSENDİİN BATTULGA

Moğolistan Devlet Üniversitesi

DR. T.O. ABISEVA

Kazakh State Women's Teacher Training University

DR. ULBOSIN KIYAKBAEVA

Abay Kazak Milli Pedagoji Üniversitesi

DR. ÜNAL ŞENTÜRK

İnönü Üniversitesi

DR. VERA ABRAMENKOVA

Rusya Aile Ve Eğitim Çalışmaları Enstitüsü

DR. KENES JUSUPOV

M. Tıñşbayev Kazak Araç Ve İletişim Akademisi

DR. KELES NURMAŞULI JAYLIBAY
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

DR. KULAŞ MAMİROVA
Kazak Devlet Kızlar Pedagoji Üniversitesi

DR. LATKİN A. PAVLOVIC
Vladivostok Devlet Ekonomi Üniversitesi

DR. MAHABBAT OSPANBAEVA
Taraz Devlet Pedagoji Üniversitesi

DR. MAHA HAMDAN ALANAZİ
Riyad Kral Abdülaziz Teknoloji Enstitüsü

DR. VEYSEL BOZKURT
İstanbul Üniversitesi

DR. YAŞAR ERJEM
Mersin Üniversitesi

28 EYLÜL 2018 CUMA
YER: KAYSERİ UYGULAMA OTELİ KONFERANS SALONU*

SAAT: 14:00 AÇILIŞ

SAAT: 14:15-15:00
AÇILIŞ KONFERANSI
PROF.DR. VEYSEL BOZKURT "CEMAATLEŞMENİN SOSYOLOJİK BOYUTLARI"

15:15-16:00
AÇILIŞ PANELİ
BAŞKAN: PROF.DR. VEYSEL BOZKURT

PANELİST: PROF DR. EBULFEZ SÜLEYMANOV

"TÜRK DÜNYASININ TOPLUMSAL DİNAMİKLERİ"

PANELİST: DOÇ.DR. HALUK ZÜLFİKAR

"KRİZ DÖNEMLERİNDE TÜKETİMİN KALIPLARI"

16:15-17:45
PANEL
OTURUM BAŞKANI: PROF DR. EBULFEZ SÜLEYMANOV

PANELİST: PROF.DR. FATİH YÜCEL

"KURUMLAR, DEMOKRASİ VE EKONOMİ İLİŞKİSİ"

PANELİST: DOÇ.DR. MUSTAFA METE

"GELİŞMİŞ ÜLKE EKONOMİLERİ"

PANELİST: PROF. DR. FATMA KOÇ

"EKONOMİNİN GİYİNME KÜLTÜRÜNDEKİ ROLÜ"

PANELİST: PROF. DR. EMİNE KOCA

"SİMEL VE VEBLEEN PERSPEKTİFİNDEN MODANIN SOSYAL BOYUTU"

*ADRES: Çorakçılar Mah. Sokullu Cad. No:48 Melikgazi / Kayseri 0 (352) 330 59 01

29 EYLÜL 2018 CUMARTESİ YER: KAYSERİ BİLSEM KONAĞI

SAAT: 09.30 SERGİ AÇILIŞI PROF. DR. FATMA KOÇ "KEÇEYE DOKUNUŞLAR"

WORKSHOP
PROF. DR. FATMA KOÇ: "KEÇE YÜZEY TASARIMLARI" PROF. DR. EMİNE KOCA:

"GİYSİ TASARIMINDA KOLAJ"

29 EYLÜL 2018 CUMARTESİ SAAT 10:00-12:00		
1.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI PROF. DR. HAYRİYE ATİK PROF. DR. HATİCE ERKEKOĞLU	2.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI PROF. DR. FATMA KOÇ DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA	3.SALON OTURU BAŞKANLIĞI DOÇ. DR. KASIM KARAMAN DR. ÖĞR. ÜYESİ ERTUĞRUL GÜREŞÇİ
PROF. DR. HAYRİYE ATİK Avrupa Birliği'nin 2020 Stratejisi Hedefleri Kapsamında Türkiye'nin Ve Üye Ülkelerin Göreli Performansları: Ampirik Bir Analiz	Dr. Öğr. Üyesi ADNAN ARSLAN Suudi Arabistanlı Roman Yazarı Abdo Hâl'in "Termî Bişerar" Romanında Suudi Arabistan Toplum Eleştirisi	DR. ERAY DEMİRÇELİK Okul Yöneticisi Seçme Alanında Yaşadığımız Epistemik Bunalıma İlişkin Bir Değerlendirme
DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF MAKBULE ÇEKİCİ Sigortada Risk Yönetiminde Simülasyonla Rmd Hesabı	DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA ZÜLFİYE AFŞİN 5.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabının Sosyal Bilimler Açısından İncelenmesi	NİLÜFER KONUK Dünyanın İlk Tıp Fakültesi "Kayseri Gevher Nesibe Tıp Medresesi Ve Şifhanesi
PROF. DR. HATİCE ERKEKOĞLU UZM. BURCU YILMAZ Türkiye İle Asya Ve Pasifik Ekonomik İş Birliği (Apec) Ülkeleri Arasındaki Dış Ticaretin Çekim Modeli İle İncelenmesi	ARŞ. GÖR. ALKAN ÜSTÜN ARŞ. GÖR. BAHATTİN CİZRELİ Geleneksel Kore Toplumu Ve Güney Kore Kalkınması	DR. ERAY DEMİRÇELİK PIAAC Sonuçlarının Türkiye Açısından Değerlendirilmesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLÇİN ELİF YÜCEL "Yeni Normal" Ve Uluslararası Ticaretin Değişen Yüzü	DOÇ. DR. ÖZGÜR DEMİRTAŞ PROF. DR. NESLİHAN DERİN DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER DERİNDAĞ Algılanan Örgütsel Destek Ve Yenilikçi İş Davranışı Üzerine Bir Değerlendirme	Charisse Vitto Doç. Dr. Ali ARSLAN "A Comparison of Cyberbullying Behaviors of Turkish and Filipino University Students"
DOÇ.DR. İSMAİL YILDIRIM Sigorta Uyuşmazlıklarının Çözümünde Sigorta Tahkiminin Rolü: Güncel Sorunlar Ve Çözüm Önerileri	PROF. DR. FATMA KOÇ ARŞ. GÖR. CANSU ÖZGÖREN SOLAK Kadının Toplumsal Görünürlüğünde Votka Kullanımının Manipülatif Etkileri	SENA GÖKÇEGÖZ DOÇ. DR. KASIM KARAMAN PIERRE BOURDIEU'NUN Toplumsal Tabakalaşma Yaklaşımı Bağlamında Dışarıda Yemek Yeme Ve Damak Tadı Tercihlerinin Değerlendirilmesi
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLÇİN ELİF YÜCEL ABD-ÇİN Ticaret Savaşının Olası Senaryoları	PROF. DR. NESLİHAN DERİN DOÇ. DR. ÖZGÜR DEMİRTAŞ DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER DERİNDAĞ Algılanan Örgütsel Desteğin Örgüt Kültürü, Lidere Güven Ve Psikolojik Rahatlık Üzerindeki Etkisi	DR. ÖĞR. ÜYESİ ERTUĞRUL GÜREŞÇİ Kırsal Toplumun Değişimi Ve Kırsal Göç
DOÇ.DR. İSMAİL YILDIRIM Türkiye'de Sigorta Suistimalleri: Mevcut Durum Ve Çözüm Önerileri		DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH BARIŞ Kamu Politikalarının Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarına Etkisi: OECD Örneği
		DR. ÖĞR. ÜYESİ ERTUĞRUL GÜREŞÇİ Kırsal Göç Sonucu Oluşan Değişim Ve Çelişki: Gemlik İlçesi Örneği

Not: Sunum sıralaması, kahve arası verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda Oturum Başkanı yetkilidir. Katılım belgesi oturum sonunda oturum başkanı tarafından verilecektir Sunum süresi 15 dakikadır.

29 EYLÜL 2018 CUMARTESİ YER: KAYSERİ BİLSEM KONAĞI

29 EYLÜL 2018 CUMARTESİ SAAT 13:00- 15:00		
1.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI DR. ÖĞR.ÜYESİ F. ZİŞAN KARA DR. ÖĞR. ÜYESİ SERAP BARIŞ	2.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI PROF. DR. EMİNE KOCA PROF. DR. ABDURRAHMAN EYMEN	3.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI DOÇ.DR. MEHMET GÜNGÖR DR. CEM ZAFER
Arş. Gör. Bekir ÇELİK Arş. Gör. Doğan BARAK Ham Petrol Fiyatlarındaki Değişimin Türkiye Açısından Önemi (1970-2014)	DR. ÖĞR.ÜYESİ ABDULLAH KARATAŞ EBRU KARATAŞ KORAY ÇELİK Çevre Politikalarında Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü: Türkiye Örneği	DR. CEM ZAFER Anadolu Halk İnançları İçinde "Büyü" Ve Uygulama Alanları
SİBEL ÇETİNER ONUR ÇELİK Türkiye Ekonomisi'nde Kalkınma Planları Ve Kalkınma Planlarındaki Söylem Değişiklikleri	DR. ÖĞR. ÜYESİ NEJDET ÖZBERK Yerel Çevre Mücadelelerinde Toplumsal Öfkenin Dili: "Çevreci Beddualar"	DR. NURETTİN ÇAKIR Stalin Dönemine Ait Gulag Kamplarındaki Kadın Mahkumların Sosyal Arka Planları
ARŞ. GÖR. DOĞAN BARAK ARŞ. GÖR. BEKİR ÇELİK Türkiye'de Elektrik Üretimini İşsizlik Üzerindeki Etkisi	DR. ÖĞR.ÜYESİ ABDULLAH KARATAŞ EBRU KARATAŞ KORAY ÇELİK Küreselleşen Dünyada Doğal Çevreye İlişkin Sorunlar	ÖĞR. GÖR. TALHA TURHAN Geç Dönem Osmanlı'dan Günümüz Türkiye'sine Darbelerin Sosyolojisi
SİBEL ÇETİNER ONUR ÇELİK Beşerî Sermaye Ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Nedensellik İlişkisi	PROF. DR. ABDURRAHMAN EYMEN Doğal Sit Alanlarının Planlanması, Korunması Ve Yönetiminde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Rolü	ÖĞR.GÖR. SERAP BOLAYIR Türkiye'de Çocukların Ekonomik İstismarı
DR. ÖĞR. ÜY. BARAN ARSLAN ARŞ. GÖR. ERKAN NUR Kontrolsüz Kredi Kartı Kullanımının Satın Alım Sonrası Pişmanlık Üzerindeki Etkisi	PROF. DR. EMİNE KOCA ARŞ. GÖR. MERVE BALKIŞ Hazır Giyim İşletmelerindeki Tasarımcıların Kullanıcı Odaklı Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi	PROF. DR. M. ÇAĞATAY ÖZDEMİR DR. A. SELCEN ARSLANGİLAY BUSE IŞIKHAN 50 Yıl Sonra Hasanoğlan
DR. ÖĞR. ÜYESİ SERAP BARIŞ Ekonomik Özgürlük Ve Yenilik: Avrupa Birliği Ülkelerinden Deliller	Prof. Dr. P. GÖKLÜBERK ÖZLÜ Öğr. Gör. H. VATANSEVER İç Giyimlerde Krinolin Formlarının Özellikleri Ve Sosyolojik Açısından Değerlendirilmesi	ÖĞR.GÖR. SERAP BOLAYIR Türkiye'de Gelir Dağılımı Ve Eşitsizliği
DR. ÖĞR.ÜYESİ F. ZİŞAN KARA DR. ÖĞR.ÜYESİ HÜSNÜ BİLİR TÜRKİYE'DE İKTİSADİ EĞİTİMİ: İKTİSADIN DİĞER SOSYAL BİLİMLERLE İLİŞKİSİ	ARŞ.GÖR. H. HİLAL BAĞLITAŞ PHD. ZEYNEP ÖZTÜRK YAPRAK AN EMPIRICAL ANALYSIS OF FRAGILE FIVE IN THE CONTEXT OF THE POLLUTION HAVEN HYPOTHESIS	DOÇ.DR. MEHMET GÜNGÖR Sorun Odaklı Sivil Toplum Liderlerinde Kültürler Arası Duyarlılık İncelenmesi
MUSTAFA GÜLLÜ MURAT GÜNGÜL Türkiye'de Nükleer Enerjiye Geçişin Ekonomi Üzerine Etkisi: ABD, Fransa Ve Japonya Örneği	ÖĞR.GÖR. BURAK KAAN YILMAZSOY K. PINAR KIRKIK AYDEMİR ÇİĞDEM BOGENÇ Doğa Etkileşimli Sürdürülebilir Planlama/Tasarım	ARŞ. GÖR. BİLGE DURUTURK Feminist Hareket Ve Çokkültürlülük Kuramı
DR. ŞAHİN ÇETİNKAYA Türkiye'de Kalkınma Ajansları Ve Ekonomik Kalkınma Açısından Bir Swot Analizi	DR. ÖĞR. ÜYESİ MERAL ÖZTÜRK Lise Ve Üniversite Gençliğinin Temel İnsani Değerler Açısından Karşılaştırılması	ARŞ. GÖR. MESUT ARSLAN Nurettin Topçu'nun Milliyetçilik Düşüncesi Üzerine Bir Değerlendirme
DR. ŞAHİN ÇETİNKAYA Türk Bankacılık Sisteminde Katılım Bankaları Ve İslami Sermaye Üzerindeki Etkisi		

Not: Sunum sıralaması, kahve arası verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda Oturum Başkanı yetkilidir.
Katılım belgesi oturum sonunda oturum başkanı tarafından verilecektir Sunum süresi 15 dakikadır.

29 EYLÜL 2018 CUMARTESİ YER: KAYSERİ BİLSEM KONAĞI

29 EYLÜL 2018 CUMARTESİ SAAT 15:15-17:15		
1.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN ERYÜZLÜ ÖĞR. GÖR. DR. CEREN TÜRKMEN	2.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET GÖZLÜ ARŞ. GÖR. DR. H. NUR BAŞYAZICIOĞLU	3.SALON OTURUM BAŞKANLIĞI PROF. DR. MUSTAFA TALAS
ÖĞR. GÖR. DR. CEREN TÜRKMEN Piyasa Likiditesinin Makroekonomik Değişkenler Üzerindeki Etkileri Üzerine Bir Deneme: ABD Ekonomisi Örneği	ARŞ. GÖR. DR. H. NUR BAŞYAZICIOĞLU Sürdürülebilir Pazarlama Ve Sürdürülebilir Tüketim Davranışı	PROF. DR. MUSTAFA TALAS Sözel Olmayan İletişim Biçimi Ve Kültür
ÖĞR. GÖR. DR. CEREN TÜRKMEN A FOURIER APPROACH FOR ANALYZING THE NEXUS BETWEEN ECONOMIC GROWTH AND RENEWABLE ENERGY USAGE	ARŞ. GÖR. DR. H. NUR BAŞYAZICIOĞLU Tüketicilerin Online Satın Alma Davranışını Etkileyen Kargo Risk Algısı Ve Risk Yatıştırıcı Etkenlerin Tespit Edilmesine Yönelik Ölçek Geliştirme Çalışması	ARŞ. GÖR. ERKAN NUR DR.ÖĞR. ÜYESİ BARAN ARSLAN İçgüdüsel Satın Alma Davranışı İle Satın Alma Sonrası Pışmanlık Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Ampirik Bir Çalışma
DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN ERYÜZLÜ DR. ÖĞR. ÜYESİ SERTAÇ HOPOĞLU Döviz Kuru, Açılan/Kapanan Şirket İlişkisi: Türkiye Ölçeğinde Nedensellik İlişkisi	DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET GÖZLÜ Ekonomi Tarihinin Antik Bir Kategorisi Olarak Oikoslar	DR. MEHMET BULUT DR. AHMET ÖZKARDAŞ Türkiye’de Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik Algı Düzeyleri
ÖĞR. GÖR. KEVSER ŞENOCAK DR. ÖĞR. ÜYESİ. ESRA ÖZKAN PİR Vergi Kanuniliği	ÖĞR. GÖR. ZÜMRÜT ÇELEBİ Refahın Çok Boyutlu Analizinde Sosyal İlerleme Ve İnsani Gelişme Endeksleri: Türkiye’nin Refah Karnesi	SELAMİ DURAN Avrupa Birliği’nin Orta Asya Enerji Politikaları
ÖĞR. GÖR. KEVSER ŞENOCAK DR.ÖĞR. ÜYESİ. ESRA ÖZKAN PİR Vergi Algısı Ve Vergi Bilinci Üzerine Bir İnceleme: Üniversite Öğrencilerinde Vergi Algısı Ve Bilinci	YONCA TARI Türkiye’de Yoksullukla Mücadele Politikaları Ve Yoksulluğun Yerel Yönetimlere Birakılması	Формирование моделей предпринимательских вузов: анализ мирового опыта Bakytgul Tundikbayeva
DR. ZÜLFÜKAR AYTAÇ KIŞMAN The Changing Course of Turkish- American Relations from Historical Perspective	DR. FAZIL AYDIN Vergi Hukukundaki İdari Çözüm Yollarının Maliye Teorisi Açından Değerlendirilmesi	Drug Trafficking and Terrorism in Afghanistan Aazar Durrani
		К 80-ЛЕТИЮ «БОЛЬШОГО ТЕРРОРА» РЕПРЕССИИ ПРОТИВ МУСУЛЬМАН УРАЛА Рашид Хакимов, к.и.н, доцент
		Nursing and medicine in the 20th century Dr. Indah Wijayanti
		Housing, Constraction and Property in Kyrgyz Republic Gulmira Joldoshbekova

Not: Sunum sıralaması, kahve arası verilmesi ve oturuma ilişkin tüm hususlarda Oturum Başkanı yetkilidir.
Katılım belgesi oturum sonunda oturum başkanı tarafından verilecektir Sunum süresi 15 dakikadır.

CEMAATLEŞMENİN SOSYOLOJİK DİNAMİKLERİ	<u>8</u>
PROF. DR. VEYSEL BOZKURT	
EKONOMİNİN GİYİNME KÜLTÜRÜNDEKİ ROLÜ	<u>9</u>
PROF. DR. FATMA KOÇ	
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN 2020 STRATEJİSİ HEDEFLERİ KAPSAMINDA TÜRKİYE'NİN VE ÜYEÜLKELERİN GÖRELİ PERFORMANSLARI: AMPİRİK BİR ANALİZ	<u>10</u>
PROF. DR. HAYRİYE ATİK	
SİGORTADA RİSK YÖNETİMİNDE SİMÜLASYONLA RMD HESABI	<u>12</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF MAKBULE ÇEKİCİ	
TÜRKİYE İLE ASYA VE PASİFİK EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ (APEC) ÜLKELERİ ARASINDAKİ DİŞ TİCARETİN ÇEKİM MODELİ İLE İNCELENMESİ	<u>13</u>
PROF. DR. HATİCE ERKEKOĞLU, BURCU YILMAZ	
"YENİ NORMAL" VE ULUSLARARASI TİCARETİN DEĞİŞEN YÜZÜ	<u>14</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLÇİN ELİF YÜCEL	
SİGORTA UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE SİGORTA TAHKİMİNİN ROLÜ: GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	<u>15</u>
DOÇ. DR. İSMAİL YILDIRIM	
ABD-ÇİN TİCARET SAVAŞININ OLASI SENARYOLARI	<u>17</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLÇİN ELİF YÜCEL	
TÜRKİYE'DE SİGORTA SUİSTİMALLERİ: MEVCUT DURUM VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	<u>19</u>
DOÇ. DR. İSMAİL YILDIRIM	
SUUDİ ARABİSTANLI ROMAN YAZARI ABDO HÂL'İN "TERMÎ BİŞERAR" ROMANINDA SUUDİ ARABİSTAN TOPLUM ELEŞTİRİSİ	<u>21</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ ADNAN ARSLAN	

5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABININ SOSYAL BİLİMLER AÇISINDAN İNCELENMESİ	<u>22</u>
DOÇ. DR. ELVAN YALÇINKAYA, ZÜLFİYE AFŞİN	
GELENEKSEL KORE TOPLUMU VE GÜNEY KORE KALKINMASI	<u>23</u>
ARŞ. GÖR. ALKAN ÜSTÜN, ARŞ. GÖR. BAHATTİN CİZRELİ	
ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK VE YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	<u>24</u>
PROF. DR. NESLİHAN DERİN, DOÇ. DR. ÖZGÜR DEMİRTAŞ, DR. ÖĞR.ÜYESİ ÖMER FARUK DERİNDAĞ	
KADININ TOPLUMSAL GÖRÜNÜRLÜĞÜNDE VATKA KULLANIMININ MANİPÜLATİF ETKİLERİ	<u>25</u>
PROF. DR. FATMA KOÇ, ARŞ. GÖR. CANSU ÖZGÖREN SOLAK	
ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEĞİN ÖRGÜT KÜLTÜRÜ, LİDERE GÜVEN VE PSİKOLOJİK RAHATLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	<u>26</u>
PROF. DR. NESLİHAN DERİN, DOÇ. DR. ÖZGÜR DEMİRTAŞ, DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖMER FARUK DERİNDAĞ	
OKUL YÖNETİCİSİ SEÇME ALANINDA YAŞADIĞIMIZ EPİSTEMİK BUNALIMA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME	<u>27</u>
DR. ERAY DEMİRÇELİK	
DÜNYANIN İLK TIP FAKÜLTESİ “KAYSERİ GEVHER NESİBE TIP MEDRESESİ VE ŞİFAHANESİ”	<u>29</u>
NİLÜFER KONUK	
PIAAC SONUÇLARININ TÜRKİYE AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	<u>31</u>
DR. ERAY DEMİRÇELİK	
PIERRE BOURDIEU’NUN TOPLUMSAL TABAKALAŞMA YAKLAŞIMI BAĞLAMINDA DIŞARIDA YEMEK YEME VE DAMAK TADI TERCİHLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	<u>32</u>
SENA GÖKÇEGÖZ, DOÇ. DR. KASIM KARAMAN	
KIRSAL TOPLUMUN DEĞİŞİMİ VE KIRSAL GÖÇ	<u>33</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ ERTUĞRUL GÜREŞÇİ	
KAMU POLİTİKALARININ DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARINA ETKİSİ: OECD ÖRNEĞİ	<u>34</u>
DR. ÖĞRETİM ÜYESİ ABDULLAH BARIŞ	

KIRSAL GÖÇ SONUCU OLUŞAN DEĞİŞİM VE ÇELİŞKİ: GEMLİK İLÇESİ ÖRNEĞİ	<u>36</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ ERTUĞRUL GÜREŞÇİ	
HAM PETROL FİYATLARINDAKİ DEĞİŞİMİN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ (1970-2014)	<u>37</u>
ARŞ. GÖR. BEKİR ÇELİK, ARŞ. GÖR. DOĞAN BARAK	
TÜRKİYE EKONOMİSİ'NDE KALKINMA PLANLARI VE KALKINMA PLANLARINDAKİ SÖYLEM DEĞİŞİKLİKLERİ	<u>38</u>
ONUR ÇELİK, SİBEL ÇETİNER	
TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ÜRETİMİNİN İŞSİZLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	<u>39</u>
ARŞ. GÖR. DOĞAN BARAK, ARŞ. GÖR. BEKİR ÇELİK	
BEŞERİ SERMAYE VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ	<u>40</u>
ONUR ÇELİK, SİBEL ÇETİNER	
KONTROLSÜZ KREDİ KARTI KULLANIMININ SATIN ALIM SONRASI PIŞMANLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	<u>42</u>
DR. ÖĞR. ÜY. BARAN ARSLAN, ARŞ. GÖR. ERKAN NUR	
EKONOMİK ÖZGÜRLÜK VE YENİLİK İLİŞKİSİ: ULUSLARARASI DELİLLER	<u>43</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ SERAP BARIŞ	
TÜRKİYE'DE İKTİSAT EĞİTİMİ: İKTİSADIN DİĞER SOSYAL BİLİMLERLE İLİŞKİSİ	<u>44</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ F. ZİŞAN KARA, DR. ÖĞR. ÜYESİ HÜSNÜ BİLİR	
TÜRKİYE'DE NÜKLEER ENERJİYE GEÇİŞİN EKONOMİ ÜZERİNE ETKİSİ: ABD, FRANSA VE JAPONYA ÖRNEĞİ	<u>46</u>
MUSTAFA GÜLLÜ , MURAT GÜNGÜL	
TÜRKİYE'DE KALKINMA AJANSLARI VE EKONOMİK KALKINMA AÇISINDAN BİR SWOT ANALİZİ	<u>47</u>
DR. ŞAHİN ÇETİNKAYA	
TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE KATILIM BANKALARI VE İSLAMİ SERMAYE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	<u>48</u>
DR. ŞAHİN ÇETİNKAYA	

ÇEVRE POLİTİKALARINDA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ	<u>49</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH KARATAŞ, EBRU KARATAŞ, KORAY ÇELİK	
YEREL ÇEVRE MÜCADELELELERİNDE TOPLUMSAL ÖFKENİN DİLİ: “ÇEVRECİ BEDDUALAR”	<u>51</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ NEJDET ÖZBERK	
KÜRESELLEŞEN DÜNYADA DOĞAL ÇEVREYE İLİŞKİN SORUNLAR	<u>52</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ ABDULLAH KARATAŞ, EBRU KARATAŞ, KORAY ÇELİK	
DOĞAL SİT ALANLARININ PLANLANMASI, KORUNMASI VE YÖNETİMİNDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN ROLÜ	<u>53</u>
PROF. DR. ABDURRAHMAN EYMEN, ÖMER FARUK ÇELİK	
HAZIR GİYİM İŞLETMELERİNDEKİ TASARIMCILARIN KULLANICI ODAKLI YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	<u>54</u>
PROF. DR. EMİNE KOCA, ARŞ. GÖR. MERVE BALKIŞ	
İÇ GİYİMLERDE KRİNOLİN FORMLARININ ÖZELLİKLERİ VE SOSYOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	<u>57</u>
PROF. DR. P. GÖKLÜBERK ÖZLÜ, ÖĞR. GÖR. H. VATANSEVER	
AN EMPIRICAL ANALYSIS OF FRAGILE FIVE IN THE CONTEXT OF THE POLLUTION HAVEN HYPOTHESIS	<u>58</u>
RES.ASS. H. HILAL BAĞLITAŞ, PHD. ZEYNEP ÖZTÜRK YAPRAK	
DOĞA ETKİLEŞİMLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR PLANLAMA/TASARIM	<u>59</u>
K. PINAR KIRKIK AYDEMİR, ÇİĞDEM BOGENÇ, BURAK KAAAN YILMAZSOY	
LİSE VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN TEMEL İNSANİ DEĞERLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI	<u>62</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ MERAL ÖZTÜRK	
ANADOLU HALK İNANÇLARI İÇİNDE “BÜYÜ” VE UYGULAMA ALANLARI	<u>64</u>
DR. CEM ZAFER	
STALİN DÖNEMİNE AİT GULAG KAMPLARINDAKİ KADIN MAHKUMLARIN SOSYAL ARKA PLANLARI	<u>66</u>
DR. NURETTİN ÇAKIR	

GEÇ DÖNEM OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'SİNE DARBELERİN SOSYOLOJİSİ	<u>68</u>
ÖĞR. GÖR. TALHA TURHAN	
TÜRKİYE'DE ÇOCUKLARIN EKONOMİK İSTİSMARI	<u>70</u>
ÖĞR. GÖR. SERAP BOLAYIR	
TÜRKİYE'DE GELİR DAĞILIMI VE EŞİTSİZLİĞİ	<u>71</u>
ÖĞR. GÖR. SERAP BOLAYIR	
SORUN ODAKLI SİVİL TOPLUM LİDERLERİNDE KÜLTÜRLER ARASI DUYARLILIK İNCELEMESİ	<u>72</u>
DOÇ.DR. MEHMET GÜNGÖR	
FEMİNİST HAREKET VE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK KURAMI	<u>74</u>
ARŞ. GÖR. DR. BİLGE DURUTURK	
NURETTİN TOPÇU'NUN MİLLİYETÇİLİK DÜŞÜNCESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	<u>76</u>
ARŞ. GÖR. MESUT ARSLAN	
PİYASA LİKİDİTESİNİN MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DENEME: ABD EKONOMİSİ ÖRNEĞİ	<u>77</u>
ÖĞR. GÖR. DR. CEREN TÜRKMEN	
A FOURIER APPROACH FOR ANALYZING THE NEXUS BETWEEN ECONOMIC GROWTH AND RENEWABLE ENERGY USAGE	<u>79</u>
ÖĞR. GÖR. DR. CEREN TÜRKMEN	
DÖVİZ KURU, AÇILAN/KAPANAN ŞİRKET İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖLÇEĞİNDE NEDENSELLİK İLİŞKİSİ	<u>80</u>
DR. ÖĞR. ÜYESİ HAKAN ERYÜZLÜ, DR. ÖĞR. ÜYESİ SERTAÇ HOPOĞLU	
VERGİ KANUNİLİĞİ	<u>81</u>
ÖĞR. GÖR. KEVSER ŞENOCAK, DR. ÖĞR. ÜYESİ. ESRA ÖZKAN PİR	
VERGİ ALGISI VE VERGİ BİLİNCİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE VERGİ ALGISI VE BİLİNCİ	<u>82</u>
ÖĞR. GÖR. KEVSER ŞENOCAK, DR. ÖĞR. ÜYESİ. ESRA ÖZKAN PİR	

SÜRDÜRÜLEBİLİR PAZARLAMA VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM DAVRANIŞI	<u>83</u>
ARŞ. GÖR. DR. H. NUR BAŞYAZICIOĞLU	
TÜKETİCİLERİN ONLİNE SATIN ALMA DAVRANIŞINI ETKİLEYEN KARGO RİSK ALGISI VE RİSK YATIŞTIRICI ETKENLERİN TESPİT EDİLMESİNE YÖNELİK ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI	<u>84</u>
ARŞ. GÖR. DR. H. NUR BAŞYAZICIOĞLU	
EKONOMİ TARİHİNİN ANTİK BİR KATEGORİSİ OLARAK ÖİKOSLAR	<u>85</u>
DR. ÖGR. ÜYESİ AHMET GÖZLÜ	
REFAHIN ÇOK BOYUTLU ANALİZİNDE SOSYAL İLERLEME VE İNSANİ GELİŞME ENDEKSLERİ: TÜRKİYE'NİN REFAH KARNESİ	<u>86</u>
ZÜMRÜT ÇELEBİ	
TÜRKİYE'DE YOKSULLUKLA MÜCADELE POLİTİKALARI VE YOKSULLUĞUN YEREL YÖNETİMLERE BIRAKILMASI	<u>87</u>
YONCA TARİ	
VERGİ HUKUKUNDAKİ İDARİ ÇÖZÜM YOLLARININ MALİYE TEORİSİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	<u>88</u>
DR. FAZIL AYDIN	
İÇGÜDÜSEL SATIN ALMA DAVRANIŞI İLE SATIN ALMA SONRASI PIŞMANLIK ARASINDAKİ İLİŞKİYİ BELİRLEMeye YÖNELİK AMPİRİK BİR ÇALIŞMA	<u>91</u>
ARŞ. GÖR. ERKAN NUR, DR. ÖGR. ÜY. BARAN ARSLAN	
TÜRKİYE'DE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL GÜVENLİK ALGI DÜZEYLERİ	<u>92</u>
DR. MEHMET BULUT, DR. AHMET ÖZKARDAŞ	
SÖZEL OLMAYAN İLETİŞİM BİÇİMİ VE KÜLTÜR	<u>96</u>
PROF. DR. MUSTAFA TALAS	
THE CHANGING COURSE OF TURKISH-AMERICAN RELATIONS FROM HISTORICAL PERSPECTIVE	<u>97</u>
DR. ZÜLFÜKAR AYTAÇ KIŞMAN	

NURSING AND MEDICINE IN THE 20TH CENTURY	<u>98</u>
DR. INDAH WIJAYANTI	
HOUSING, CONSTRUCTION AND PROPERTY IN KYRGYZ REPUBLIC	<u>99</u>
GULMIRA JOLDOSHBKOVA	
К 80-ЛЕТИЮ «БОЛЬШОГО ТЕРРОРА» РЕПРЕССИИ ПРОТИВ МУСУЛЬМАН УРАЛА	<u>100</u>
РАШИД ХАКИМОВ, К.И.Н, ДОЦЕНТ	
DRUG TRAFFICING AND TERRORISM IN AFGHANISTAN	<u>101</u>
AAZAR DURRANI	
ФОРМИРОВАНИЕ МОДЕЛЕЙ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ ВУЗОВ: АНАЛИЗ МИРОВОГО ОПЫТА	<u>102</u>
BAKYTGUL TUNDIKBAYEVA	
AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ORTA ASYA ENERJİ POLİTİKALARI	<u>103</u>
SELAMI DURAN	

CEMAATLEŞMENİN SOSYOLOJİK DİNAMİKLERİ

Prof. Dr. Veysel BOZKURT

ÖZET

Bu tebliğın amacı, cemaat kavramını, cemaat konusundaki kuramsal yaklaşımları ve bunlardan hareketle kısaca Türkiye'deki dini temelli cemaatleri analiz etmektir.

Cemaat, başından itibaren sosyolojik analizlerin kalbinde yer alan, geniş bir alanı kapsayan müphem bir kavramdır. Her ne kadar 19. yüzyılda sosyolojinin kurucu babaları, modern toplumların yükselişine paralel olarak cemaat ilişkilerinin gerileyeceğini iddia etseler de zamana göre değişen formlarıyla cemaatler sıcak bir konu olmaya devam etmektedir. İnsanların ait olma ve güvenlik ihtiyaçları devam ettiği müddetçe, cemaatler gelecekte de varlığını sürdüreceklendir.

EKONOMİNİN GİYİNME KÜLTÜRÜNDEKİ ROLÜ

Prof. Dr. Fatma KOÇ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, fatmaturankoc@gmail.com

ÖZET

Günümüzde Dünya nüfusunun 7.500 milyar civarında olduğu ve bunların her birinin giysiler giydiği ve giysi çeşitliliği ile aksesuarları göz önüne alındığında moda ve hazır giyim sektörünün ekonomik boyutlarının büyüklüğünün inanılmaz olduğu gerçeği öne çıkmaktadır. "Moda" kelimesi genellikle kadın kıyafetleri ile eşanlamlı olarak kullanılmıştır. Giysi edinme ile moda kavramının kadınlar üzerinde temellendirilmesinin en önemli nedeninin fiyat, yenilik ile elverişsizlik kapsamında oluştuğunu ve kadının üzerinde taşıdığı ürünlerin erkeğin servetinin göstergesi olarak kabul gördüğünü belirtmiştir.

Giysi ilk çağlardan itibaren insanların kendini aşırı süslü ilavelerle güzelleştirme yönündeki ilkel çabalarından doğduğu sırada bile önemli bir ekonomik faktör olmuştur. Günümüzde tekstil ve hazır giyim sektörü hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülke ekonomilerinin önemli bir ayağını oluştururken, aynı zamanda birçok ülkede bütçe gelirlerinin önemli bir kısmını da oluşturmaktadır. Dünya Turizm Örgütü'nün 2012 verilerine göre günümüzde dünya nüfusunun yarısından fazlası kentlerde yaşamaktadır. Birleşmiş Milletler, kent nüfusunun 2030'a kadar %61 lere dayanacağını ve kentlerde yaşayan insan sayısının tahmini olarak 5 milyar kişiye ulaşacağını belirlemiştir. Modanın kentleşme ile paralel olarak geliştiği ve yaygınlaştığı düşünüldüğünde gelecekteki ekonomik boyutlarının büyüklüğünün tartışılmaz ölçüde olacağı bir gerçektir. Bu çalışmada, tarihi süreçte giyinme kültürü ile ekonomi alanının ilişkisi tartışılacaktır. Çalışma yazılı literatürden elde edilen veriler kullanılarak yapılandırılmıştır.

**AVRUPA BİRLİĞİ'NİN 2020 STRATEJİSİ HEDEFLERİ KAPSAMINDA
TÜRKİYE'NİN VE ÜYE ÜLKELERİN GÖRELİ PERFORMANSLARI:
AMPİRİK BİR ANALİZ**

Prof. Dr. Hayriye ATİK

Erciyes Üniversitesi, atikhayriye@gmail.com

ÖZET

1980'li yıllarda Avrupa Birliği (AB)'nin AD ve Japonya ile nasıl rekabet edebileceği tartışılırken; son yıllarda AB'nin rakipleri sayıca artmıştır. Güney Kore, göz kamaştırıcı teknolojik gelişmesiyle, AB için ABD ve Japonya yanında üçüncü bir rakip olarak ortaya çıkmıştır. Ayrıca, belirli alanlarda rekabet gücü yükselen Çin ve Hindistan ile enerji kaynaklarına bol miktarda sahip olan Rusya, zaman zaman dünya piyasalarında AB için tehdit oluşturmaya başlamıştır.

Bu değişikliklerin yol açtığı yeni dünya düzeninde, AB'nin bir bütün olarak rekabet edebilmesi amacıyla geliştirilen AB 2020 Stratejisi, Avrupa Konseyi tarafından 17 Haziran 2010 tarihinde kabul edilmiştir. 2020 Stratejisi ile AB'nin bilgiye ve yenilikçiliğe dayalı, üretim faktörlerini verimli kullanan, çevreci ve daha rekabetçi, yüksek istihdam sağlayan, sosyal ve bölgesel uyumu destekleyen bir ekonomiye dönüşmesi hedeflenmektedir. Avrupa 2020 Stratejisi kapsamında istihdam, Ar-Ge, çevre ve iklim değişikliği, eğitim, yoksulluk ve sosyal dışlanma başlıkları altında yer alan sekiz somut hedef belirlenmiştir.

Bu çalışmanın konusunu AB'nin 2020 Stratejisi hedefleri ve bu hedefler doğrultusunda üye ülkelerle Türkiye'nin performanslarının belirlenmesi oluşturmaktadır. Bildirinin iki amacı bulunmaktadır. Bunlardan birincisi; AB üyelerinin somut hedefler bakımından birbirleri karşısındaki görelî performanslarını belirlemektir. Daha açık bir ifade ile 2020 Stratejisi hedeflerini gerçekleştirme bakımından üye ülkelerin kaç farklı gelişme performansı sergiledikleri ortaya konacaktır. İkinci amaç; 2020 hedefleri bakımından Türkiye'nin AB üyeleri karşısındaki görelî gelişme düzeyini belirlemektir. Tam üye olmasa da Türkiye AB'ye aday bir ülkedir ve pek çok konuda ortak politikalara ve ortak hedeflere sahiptir. Bu bakımdan, Türkiye'nin 2020 somut hedefleri karşısındaki görelî performansının belirlenmesi önem taşımaktadır.

Çok değişkenli istatistiksel analiz yöntemlerinin kullanılacağı bu çalışma, iki açıdan literatürde yer alan çalışmalardan ayrılmaktadır. İlk olarak, literatürde yer alan çalışmalarda ülkelerin 2020 hedefleri bakımından başarıları sadece rakamsal veriler ışığında ele alınmış, ampirik analizlere yer verilmemiştir. İkinci olarak, Türkiye'nin 2020 hedeflerine ne ölçüde ulaştığı hiçbir çalışmada analiz edilmemiştir.

Bildiri altı bölümden oluşacaktır. Giriş bölümünden sonra yer alan birinci bölümde, Avrupa 2020 Stratejisi hedefleri tanıtılacaktır. İkinci bölümde, Avrupa 2020 Stratejisi kapsamında geliştirilen girişimler incelenecektir. Üçüncü bölümde, ülkelerin 2020 hedefleri kapsamında başarılarının ele alındığı literatür kısmı yer alacaktır. Dördüncü bölümde analiz yöntemi ve kullanılan veriler ele alınacaktır. Beşinci bölüm, ampirik bulgular ve yorumlara ayrılmıştır. Altıncı bölümde “sonuç” kısmı yer almaktadır.

Anahtar Kavramlar: Avrupa 2020 Stratejisi, Çok Değişkenli İstatistiksel Analiz, Türkiye

SİGORTADA RİSK YÖNETİMİNDE SİMÜLASYONLA RMD HESABI

Dr. Öğr. Üyesi Elif Makbule ÇEKİCİ

Marmara Üniversitesi, ecekici@marmara.edu.tr

ÖZET

Sigorta sektöründe risk yönetimi önemli bir yere sahiptir. Sigorta şirketleri beklenenden çok fazla hasar ödemesi ile karşı karşıya kaldıklarında, iflas olasılığı ile sarsılabilirler. Riski yönetmek için öncelikle riskleri doğru belirlemek ve belirlenen riskleri ölçmek gerekir. Sigorta şirketleri, Avrupa komisyonu tarafından yürütülen projeye dahil olarak SOLVENCY II kararlarını uygulamaktadırlar. SOLVENCY II ye göre şirketlerin RMD (Riske Maruz Değer-VaR) hesabı yapmaları gerekmektedir. Uygulamaya göre hesaplaması kolay olduğu için RMD hesabının Varyans-Kovaryans yöntemi ile yapılması önerilmektedir.

Bu çalışmada amaç, risk yönetiminin en önemli aşaması olan riskin belirlenmesinde RMD hesabı için parametrik olmayan tarihi simülasyon yönteminin kullanılmasının daha etkili olacağını göstermektir. Sigorta şirketleri risk yönetimi kapsamında belirledikleri risk ölçüsüne göre sermayelerini kontrol altına almanın yanı sıra, şirketlerini reasürans şirketlerine sigortalatmakta ve riski büyük ölçüde reasürans şirketlerine transfer etmektedirler. Bu durumda reasürans şirketlerinin de risk yönetimine ihtiyaç duyacağı açık bir şekilde görülmektedir.

Ülkemizde iki reasürans şirketi bulunmasına karşın, yalnızca bir tanesi (Milli Re) faaliyet göstermektedir. Tek şirket olması nedeniyle risk yönetimi şirket açısından çok büyük bir önem taşımaktadır.

Uygulamada hazine müsteşarlığından alınan 2014-2015 yıllarındaki yangın-afet ve nakliye poliçelerine ait hasar değerleri ele alınmıştır. Nakliye sırasında meydana gelebilecek bir trafik kazasında veya nakliye aracında meydana gelebilecek bir arıza nedeniyle yangın tehlikesi ile karşı karşıya kalılabileceğini ya da bir afet sırasında yangın tehlikesinin ortaya çıkabileceğini ve hatta nakliye sırasında deprem, heyelan vb. afetlerle karşılaşılabilceğini göz önünde bulundurursak, oluşabilecek hasarın büyüklüğü tüm sigorta sektörü açısından önem taşımaktadır.

Reasürans şirketinin de iflas olasılığına karşı önlem alabilmesi için tarihi simülasyonla yapılan RMD hesabının iyi bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Riske Maruz Değer, Tarihi Simülasyon, Hasar Hesaplamaları

TÜRKİYE İLE ASYA VE PASİFİK EKONOMİK İŞ BİRLİĞİ (APEC) ÜLKELERİ ARASINDAKİ DIŞ TİCARETİN ÇEKİM MODELİ İLE İNCELENMESİ*

Prof. Dr. Hatice ERKEKOĞLU
Kayseri Üniversitesi, haticeer@erciyes.edu.tr

Burcu YILMAZ
Erciyes Üniversitesi, burcukaya107@gmail.com

ÖZET

Asya ve Pasifik Ekonomik İşbirliği'ne (APEC) üye olan ülkeler dünya dış ticaret akımlarının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. APEC'in günümüzde dış ticarettten aldığı payın büyüklüğü ve ilerleyen yıllarda da uluslararası ticarete sahip olduğu payı arttırma potansiyelinin olması nedeniyle, Türkiye'nin bu ekonomik gruba üye olan ülkeler ile yaptığı ticaretin, gelecekte daha da önem kazanacağı görülmektedir.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye'nin APEC üyesi 21 ülke ile 1997-2016 yılları arasındaki dış ticaretini hangi faktörlerin etkilediğini, panel veri analizi yöntemi kullanarak ve çekim modelini temel alarak incelemek ve bu süreçte ülkelerin dış ticaretinde meydana gelen değişiklikleri açıklamak ve yorumlamaktır. Bu sayede; Türkiye ve APEC ülkeleri arasındaki uluslararası ticareti etkileyen faktörler belirlenmiş ve değerlendirilmiştir. Çalışmada, Türkiye ve APEC üyesi ülkelerin toplam dış ticaret hacmi bağımlı değişken olarak; dış ticaret hacminin GSYİH'ye oranı, ihracat, ithalat, gayri safi yurtiçi hasıla (GSYİH) farkı, kişi başına düşen gayri safi yurtiçi hasıla (KBGSYİH) farkı, nüfus, linder etkisi, göreceli faktör donanımı, uzaklık ve yüzölçümü bağımsız değişken olarak; G-20 üyeliği, G-8 üyeliği, OECD (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) üyeliği, serbest ticaret anlaşmaları ve vize değişkenleri kukla değişken olarak kullanılmıştır.

Kurulan 7 model ile yapılan analizler sonucunda; dış ticaret hacmi/GSYİH, ihracat, ithalat, Linder etkisi, göreceli faktör donanımı ve G-20 üyeliği değişkenlerinin Türkiye – APEC ülkeleri arasındaki dış ticaret hacmini olumlu yönde etkilediği; GSYİH farkı ve OECD üyeliği ve vize değişkenlerinin ise dış ticaret hacmini olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca; KBGSYİH farkı, uzaklık, nüfus, yüzölçümü, G-8 üyeliği, kriz, serbest ticaret anlaşmaları değişkenleri ile Türkiye ve APEC ülkeleri arasındaki dış ticaret hacmi değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: APEC, Türkiye, Uluslararası Ticaret, İthalat, İhracat, Çekim Modeli, Panel Veri Analizi

* Bu çalışma Erciyes Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Birimi tarafından SYL-2018-7734 kodlu proje ile desteklenen yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

“YENİ NORMAL” VE ULUSLARARASI TİCARETİN DEĞİŞEN YÜZÜ

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin Elif YÜCEL

Beykent Üniversitesi, elifyucel@beykent.edu.tr

ÖZET

Dünyada politik dengeler değişmekte ve uluslararası ticaret ortamını yönlendiren paradigmlar farklılaşmaktadır. Ülkeler artık piyasalara ne çok kötümser, ne de çok iyimser yaklaşmaktadırlar ve ikisinin ortası “normal” bir tutum izlemeye çalışmaktadırlar. “Yeni normal”, ülkelerin bir sonraki parlak büyüme ve yükselişi bekleyeceği bir dönem değil, aksine bu ikisi arasındaki normal dengeye alışmaları gereken bir durum olarak ifade edilmektedir. 2008 Krizinin ardından, hemen hemen tüm ülkeler toparlanmayı sağlayan mali uyarıların tercih edildiğinde, çoğu hükümet muhafazakâr bir mali duruşu benimseyerek kemer sıkma politikasına yönelmiştir. Günümüzde talebin genel zayıflığı göz önüne alındığında, küresel ticaret, herhangi bir grup ülke için bir teşvik olarak hizmet vermeyi vaat etmemektedir. Her ne kadar 2015 ve 2016 yıllarındaki önemli yavaşlamalardan sonra, küresel ticaret 2017 yılının başında bazı toparlanma belirtileri göstermişse de, şu ana kadar ticaret ılımlı bir seyir izlemektedir ve uzun dönemde dayanıklılığı sorunu söz konusudur. Günümüzde ticaretin karşı karşıya kaldığı en önemli sorunlardan biri politik faktörlerden giderek daha fazla etkilenmesidir. Özellikle, ticaret politikasının kullanımları ve suiistimalleri konusundaki tartışmalar son birkaç yılda daha belirgin bir şekilde artmıştır ve devam eden korumacı söylemlerin nihayetinde kısıtlayıcı politikalara dönüşeceği konusunda gerçek bir risk vardır. Bu çalışmada “yeni normal” olarak adlandırılan süreç içerisinde uluslararası ticaretin nasıl değiştiği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yeni Normal, Küresel Ticaret, Korumacılık

SİGORTA UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜMÜNDE SİGORTA TAHKİMİNİN ROLÜ: GÜNCEL SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. İsmail YILDIRIM

Hitit Üniversitesi, ismailyildirim@hitit.edu.tr

ÖZET

Sigorta uyuşmazlıklarının konusunu meydana gelen hasarlar oluşturmaktadır. Hasar konusunda sigortalı ile sigorta şirketi arasında meydana gelen uyuşmazlıklar genel olarak iki noktada olmaktadır. Hasarın parasal tutarı ve hasarın oluş biçimi. Meydana gelen hasar kasti yada planlanmış bir hasar olabileceği gibi sigorta kapsamında da olmayabilir. Hasarın tutarsal boyutu üzerinde sigorta şirketinin tespiti ile sigortalının talebi birbirinden farklılık gösterebilir. Bütün bu durumlarda uyuşmazlık doğmaktadır. Sigortalı ve sigorta şirketi aralarında görüşmek suretiyle, sigorta hakem marifeti ile, sigorta tahkim kurumu yada mahkemeye başvurarak uyuşmazlığın çözümlenmesi yolunu seçebilirler. Türkiye’de sigortalı ile sigorta şirketi arasındaki sigorta uyuşmazlıkları bu konuda uzman hakemler tarafından hızlı, adil, düşük maliyetli çözüme kavuşturulması amacıyla sigortacılık kanununun 30. Maddesine istinaden Sigorta Tahkim Komisyonu göreve başlamıştır. Tahkim sigorta uyuşmazlıklarının çözümünde uzun mahkeme süreçlerine nazaran, daha adil ve süretli bir çözüm geliştirmeyi amaçlamaktadır. Sigorta tahkiminin kamuoyu tarafından bilinirliğinin artması neticesinde başvuru sayılarında da aynı oranda artışlar gözlemlenmiştir.

Bu çalışmada, sigorta tahkiminin yayınlamış olduğu faaliyet raporları yıllar itibariyle incelenmiş olup, tahkime yapılan başvuruların genel bir değerlendirmesi çıkartılmıştır. Sigorta taraflarının uyuşmazlık halinde sigorta tahkiminden bekledikleri faydanın maksimum düzeye çıkartılması için yaşanan mevcut sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sigorta, Sigorta Uyuşmazlıkları, Sigorta Tahkimi

ABSTRACT

The damages sustained are most commonly the reason behind any insurance dispute. Disputes between the insured and the insurance company can be categorized under two aspects of the damage: Monetary valuation of the damage and the way the damage is inflicted. The damage in question may be a willful/deliberate damage and such damage may not be covered by the insurance policy. When it comes to the monetary value of the damage, the evaluation of the insurance company and the demand of the insured may not be on the same level. Disputes arise under such conditions. Having discussed the dispute, the insured and the insurance company may choose to seek the resolution of dispute by the Insurance Arbitration Commission or in the court. For the purposes of fast, just and low-cost resolution of insurance disputes between the insured and the insurance companies in Turkey, Insurance Arbitration Commission was appointed with the necessary authority in accordance with the article 30 of the Insurance Act. The aim of arbitration is to find a solution to the insurance dispute in a just and fast manner when compared to the relatively long court proceedings. The number of arbitration requests placed has increases with the increasing awareness in the public about insurance arbitration.

This study analyzed the insurance arbitration using annual activity reports published by the Insurance Arbitration Commission, and presented an overview of the applications placed for arbitration. Current problems and recommended solutions were addressed in order to maximize the benefit of insurance arbitration in case of insurance disputes between the parties.

Keywords: Insurance, Insurance Disputes, Insurance Arbitration

ABD-ÇİN TİCARET SAVAŞININ OLASI SENARYOLARI

Dr. Öğr. Üyesi Gülçin Elif YÜCEL

Beykent Üniversitesi, elifyucel@beykent.edu.tr

ÖZET

Küreselleşme ile birlikte dünyadaki güç dengeleri değişmekte ve ABD gibi gelişmiş ülkelerin rolleri, Çin gibi yükselen ekonomilerin varlığını daha çok hissettirmesiyle tehdit altına girmektedir. 2008 Küresel Ekonomik Krizi sonrası pek çok ülke, serbest dış ticaret politikalarından vazgeçerek birtakım korumacı önlemlere başvurmuştur. Böylelikle korunan sektörler iç piyasada güçlü hâle gelir ve dünya ekonomisinden pay alma olasılıkları da artar. Donald Trump'ın başkanlık kampanyası ve 2016'daki seçim zaferi, ABD'nin ticaret politikasında köklü bir değişimi beraberinde getirmiş ve Trump'ın "Önce Amerika" ve "Amerika'yı tekrar büyük yapmak" gibi sloganlarla dillendirdiği korumacı politikalar uluslararası ticarete artan siyasi gerilim kaynağı haline gelmiştir. Dünya ekonomisinin merkezinde yer alan ABD ve Çin ekonomik ilişkileri, Çin'in 1979'da ticaret rejimini serbestleştirmeye başlamasından ve 2001'de DTÖ'ye girmesinden itibaren önemli ölçüde genişlemiştir. ABD, Çin'in yükselmesini engellemek amacıyla tek taraflı olarak harekete geçmiş ve Çin'e karşı bir ticaret savaşı başlatmıştır. Bu çalışmada ABD-Çin arasındaki ticaret savaşının olası sonuçları tartışılacaktır. "Yeni korumacılık" olarak da adlandırılan ticaret engelleri geleneksel ticaret ilişkilerinde mutlaka bir değişime neden olacaktır. Eğer ABD'nin önerdiği korumacı politikalara Çin eşit güçle misilleme yaparsa, ABD-Çin ticaret savaşı daha da yaygınlaşarak her iki ülkenin ekonomik büyümesini yavaşlatacaktır. Özellikle ABD'de firmalar için kaybedilen pazarlar ve tüketiciler için daha yüksek fiyatlar anlamına gelen korumacı önlemler endişe verici ticaret ilişkilerini işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler: ABD, Çin, Ticaret Savaşı, Korumacılık

ABSTRACT

With globalization, the world's power balances are changing and the roles of developed countries like the US are threatened by the feeling of the presence of rising economies such as China more and more. After the 2008 Global Economic Crisis, many countries abandoned free foreign trade policies and resorted to some protective measures. As a result, the protected sectors become stronger in the domestic market and the possibilities of getting a share from the world economy increase. Donald Trump's presidential campaign and electoral victory in 2016 brought about a fundamental change in US trade policy and the protectionist policies Trump has spoken with slogans such as "First America" and "America again doing great" has become a source. US and China economic relations have expanded considerably since China began to liberalize its trade regime in 1979 and entered the WTO in 2001. The US acted unilaterally to prevent the rise of China and started a trade war against China. The possible consequences of the US-China trade war will be discussed in this study. Trade barriers, also called "new protectionism", will certainly cause a change in traditional trade relations. If China retaliated equally with the US's proposed protectionist policy, the US-China trade war would become even more widespread, slowing the economic growth of both countries. Especially in the US, losing markets for firms and protective measures, which means higher prices for consumers, indicate worrisome trade relations.

Key Words: US, China, Trade War, Protectionism

TÜRKİYE’DE SİGORTA SUİSTİMALLERİ: MEVCUT DURUM VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Doç. Dr. İsmail YILDIRIM

Hitit Üniversitesi, ismailyildirim@hitit.edu.tr

ÖZET

Sigorta suistimalleri sigortacılık sektörüyle alakalı oto tamirhanesinden şirket üst yönetimine kadar her kesimin karşılabileceği bir suç türüdür. Bu suistimler çoğu zaman uydurma bir hasar olabileceği gibi, hasar miktarını olduğundan yüksek göstermekle de olabilir. Sigorta suistimalleri sadece Türkiye’de değil bütün dünyada önemli bir sorun teşkil etmektedir. Aynı zamanda sigortacılık sektörüne ek maliyetler getirmektedir. Suistimler sigortacılık sektörüne ek maliyetler yüklemekle birlikte sigortalılar da bu maliyetlerden dolayı daha yüksek sigorta primi ödemek zorunda kalmaktadırlar. Sigorta suistimallerinin önüne geçmek tamamen mümkün olmasa da sigortacılık sektörü suistimalleriyle mücadele konusunda gerekli tedbirleri almak için önemli adımlar atmıştır. Suistimleri Engelleme Bürosu, sigorta bilgi merkezinde oluşturulan suistimallerle mücadele ekibi, sigorta şirketlerinin suistimal paylaşım ağı gibi pek çok tedbirler alınmaktadır.

Bu çalışmada; Türkiye’de ve dünyada örneklerini sıklıkla gördüğümüz sigorta suistimalleri üzerinde durulmuştur. Sigorta bilgi ve gözetim merkezindeki sigorta suistimallerine yönelik istatistikî bilgiler yorumlanmıştır. Sigorta suistimallerdeki mevcut durum ve suistimallerle mücadelede yapılması gerekenler ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sigorta Suistimalleri, Sigorta, Sigortacılık Sektörü, Suistimallerle Mücadele

ABSTRACT

Insurance fraud is a type of crime that every part of the society, from the auto repair shop related to the insurance sector to the top management of the company, can interfere. These abuses can often be fictitious damage, as well as a high amount of damage. Insurance fraud not only poses a major problem all over the world not only in Turkey. At the same time, it brings additional costs to the insurance sector. Frauds installing additional costs to the insured in the insurance industry together are forced to pay a higher insurance premium are due to these costs. to prevent abuses of the insurance has been completely taken important steps to take the necessary measures to combat possible abuses, although the insurance sector. A number of measures are being taken such as the Abuse Bureau for the Abuse, the fraudulent team formed at the insurance information center, and the abuse network of insurance companies.

In this study; Often we see examples of Turkey and the world was focused on insurance fraud. Statistical information for insurance fraud in the insurance information and surveillance center were reviewed. The current situation in insurance fraud and the things to be done in the fight against abuses have been discussed.

Keywords: Insurance Fraud, Insurance, Insurance Sector, Fighting fraud

SUUDİ ARABİSTANLI ROMAN YAZARI ABDO HÂL'İN “TERMÎ BİŞERAR” ROMANINDA SUUDİ ARABİSTAN TOPLUM ELEŞTİRİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Adnan Arslan

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, adnanarslan81@hotmail.com

ÖZET

Suudi Arabistan'ın hali hazırdaki Kralı Selman b. Abdülaziz'in, oğlu Muhammed b. Selmân'ı 2017 yılında veliaht olarak tayin etmesi ile tüm Ortadoğu ve Batılı ülkeleri şaşkına çeviren bir hızla başlayan reformlar atılımının, Suudi Arabistan sosyal hayatının her alanında kendini hissettirdiği şu günlerde, bu reformların asıl etkeninin ne olduğu Türk akademisi tarafından araştırılan konulardan biridir. İçine kapalı toplumlara örnek olarak gösterilen Suudi toplumu, güçlü bir Arap geleneğine sahiptir. Çöl yaşamı ve bedevilikle iç içe girmiş sosyokültürel bir yapı karakteri taşıyan Arabistan toplumu, her ne kadar İslam'la mezc olmuş olsa da, İslam'da aslı bulunmayan bazı uygulamaların da bu toplumda tabulaştığı bilinmektedir. Özellikle kadına ve çocuklara karşı şiddet ekseninde kendini gösteren bu haksız uygulamaların İslam'la herhangi bir bağı olmadığı halde, zamanla “örf” halini alması ve dini yaşantının ayrılmaz bir parçası gibi görünmesi özellikle son yıllarda güçlenen Suudi liberallerin eleştirdiği başlıca konular arasında yer almaktadır. Bu çalışma Suudi Arabistan'da -daha ziyade bireysel hak ve özgürlükler bağlamında gerçekleşen sosyal reformların-dinamiklerinin bizzat Suudi toplumunun beklentilerinden gücünü aldığı üzerine yoğunlaşacaktır. Suudi bireyin sorunlarını, içinde yaşadığı toplumla beraber tüm ayrıntılarıyla yansıtmayı amaçlayan usta Suudi romancı Abdo Hâl'in “*Termî Bişerar*” romanından hareketle, Arabistan'ın sosyal yapısındaki aksaklıklar hakkında bir değerlendirmede bulunacaktır. Abdo Hâl bu romanında Suudi toplumunun sosyal sorunlarına pek çok farklı perspektiften bakmaya çalışmaktadır. Medya ve turistik seyahatler aracılığıyla modern dünyada “bireysel hak ve özgürlükler” alanında yaşanan gelişmeleri yakından takip edebilen Suudi toplumuna kendi eksikliklerini, “*Termî Bişerar*”ın kurmaca dünyasında göstermek istemektedir.

Anahtar Kelimeler: Modern Suudî romanı, Abdo Hal, Termî Bişerar

5.SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABININ SOSYAL BİLİMLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Doç. Dr. Elvan YALÇINKAYA

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, elvanykaya@gmail.com

Zülfiye AFŞİN

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, zulfiyefsin51@gmail.com

ÖZET

Bu çalışma, 2017-2018 öğretim yılında okutulan 5. Sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabının Birey ve Tolum öğrenme alanının sosyal bilimler disiplinleri açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu amaç çerçevesinde, hali hazırda okutulmakta olan Sosyal Bilgiler ders kitaplarının sosyal bilimler disiplinlerine yer verilme düzeyi ortaya konacaktır. Sosyal Bilgiler ders kitabının bu doğrultu da güçlü ve eksik yönlerinin ortaya konması açısından bu çalışma önemli görülmektedir. Sosyal bilgiler denildiği zaman özellikle verilen ilk cevaplar arasında ‘‘vatandaşlık bilinci yaratma’’ gelir. Sosyal bilgilerin 2005 yılına kadar bir ünite coğrafya, bir ünite vatandaşlık ve bir ünite de tarih konuları olarak yapılandırılması da bu tanımın yapılmasını doğal kılmaktadır. Ancak sosyal bilgilerin bu üç disiplinden fazlası olduğunun anlatılabilmesi için sosyal bilgilerin temellerinin ve onu oluşturan sosyal bilim dallarının tanınması gerekmektedir. Sosyal bilimler alanında yer alan temel disiplinler; tarih, coğrafya, sosyoloji, psikoloji, arkeoloji, antropoloji, felsefe, ekonomi, din, eğitim gibi alanlardan oluşmaktadır. Araştırmada Sosyal Bilgiler 5. Sınıf ders kitabının Birey ve Toplum öğrenme alanında yer alan metinler ve görseller incelenmiştir. Bu incelemeler yapılırken doküman analizi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelenmesi, hemen her araştırma için kaçınılmaz olan bir veri toplama tekniğidir. Ulaşılan bulgulara göre Sosyal Bilgiler kitabında bulunan metinlerin sosyal bilim disiplinlerine ait özelliklerin metinlere yansıtılması noktasında başarılı olunduğu görülmektedir. Diğer taraftan ise disiplinler arası özelliğin daha belirgin ve birden fazla disipline bağlanması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar sözcükler: Sosyal Bilgiler, Sosyal Bilimler, Sosyal Bilgiler Ders Kitabı, Disiplinlerarası Anlayış.

GELENEKSEL KORE TOPLUMU VE GÜNEY KORE KALKINMASI

Ar. Gör. Alkan ÜSTÜN

Ar. Gör. Bahattin CİZRELİ

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

ÖZET

1950-1953 yılları arasında gerçekleşen Kore Savaşıyla, Soğuk Savaş'ın ilk sıcak çatışmasına sahne olan Kore Yarımadasında günümüzde iki devlet yer almaktadır. Bunlardan Güney Kore araştırmamızın odak noktasını oluşturmaktadır. Türkiye'nin Kore Savaşı'nda yer almasıyla başlayan ve günümüzde giderek etkisi artan ticari ve kültürel Türkiye- Güney Kore ilişkilerinin daha da geliştirilmesi için Güney Kore'yi yakından tanımak gerekmektedir.

1960'ların başında Türkiye ile hemen hemen aynı miktarda ihracata ve benzer ekonomik göstergelere sahip olan Güney Kore, IMF'nin 2017 yılı verilerine göre 1,5 trilyon dolarlık ekonomik büyüklüğüyle dünyanın 10. büyük ekonomisi durumundadır. Bir zamanlar geleneksel bir tarım ülkesi konumunda olan Güney Kore nasıl oldu da bugün dünyanın en büyük sanayi ve teknoloji merkezlerinden birisi haline gelmiştir? Bu bağlamda, araştırma öncelikle Kore'nin geleneksel toplum yapısını ele alacak ve bu yapının bugünkü modern Kore toplumundaki mevcut izlerini ve etkilerini sergilemeye gayret gösterecektir. Takip eden bölümde, Kore yarımadasındaki bugünkü mevcut siyasi, kültürel ve ekonomik yapıyı ortaya çıkaran Kore Savaşına değinilecektir. Bölgesel çatışmaların yoğun olarak yaşandığı bir coğrafyada (Doğu Asya) bulunmasına ve sürekli savaş tehdidi altında yaşamasına rağmen Güney Kore'nin ekonomik atılımları barışçıl diplomasi eşliğinde nasıl başarıyla gerçekleştirdiği tartışılacaktır. Son bölümde ise 1960'larda Türkiye ile benzer ekonomik verilere sahip olan Güney Kore'nin dünyanın ilk on ekonomisi içerisinde yer alma serüveni incelenecek ve Kore kalkınması tarihsel bir perspektiften ele alınacaktır.

Araştırmada temel metodoloji olarak literatür taraması ve katılımlı gözlem kullanılmıştır. Güney Kore kalkınmasına dair ikincil istatistiki kaynaklar, iktisat tarihi eserleri de incelenmiştir. Bununla birlikte 2017 yılı Eylül-Aralık döneminde 4 ay süren Güney Kore seyahatimizde gerçekleştirdiğimiz gözlem ve görüşmeler aracılığıyla edindiğimiz bilgiler ve kaynaklar da kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güney Kore, Kalkınma, Geleneksel Toplum.

ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEK VE YENİLİKÇİ İŞ DAVRANIŞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Doç. Dr. Özgür DEMİRTAŞ

İnönü Üniversitesi, demirtasozgur@yahoo.com

Prof. Dr. Neslihan DERİN

İnönü Üniversitesi, neslihan.derin@inonu.edu.tr

Dr. Öğr.Üyesi Ömer Faruk DERİNDAG

İnönü Üniversitesi, omer.derindag@inonu.edu.tr

ÖZET

Örgütsel destek özellikle çalışan motivasyonu ve bu kapsamda önemli bireysel çıktılara etkisi olduğu bilinen önemli bir örgütsel davranış değişkenidir. Literatürde de bilindiği üzere amirinden, örgütünden veya iş arkadaşlarından destek aldığını algılayan çalışanların birçok pozitif çıktı davranışları sergilediği bilinmektedir. Bu kapsamda mevcut çalışmanın amacı; algılanan örgütsel destek ve yenilikçi iş davranışı kapsamında ilişkileri tespit etmektir. Bu çalışmayla, işletmelerin rekabet avantajı elde etmesinde önemli bir unsur olan yenilikçi iş davranışının işletme içerisinde gelişmesinde bir takım tutum ve davranışların etkilerinin neler olduğu gösterilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Destek, Yenilikçi İş Davranışı, Pozitif İşyeri Davranışları

KADININ TOPLUMSAL GÖRÜNÜRLÜĞÜNDE VATKA KULLANIMININ MANİPÜLATİF ETKİLERİ

Prof. Dr. Fatma KOÇ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, fturan@gazi.edu.tr

Arş. Gör. Cansu ÖZGÖREN SOLAK

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, cansuozgorensolak@gmail.com

ÖZET

Tarihten günümüze kadar korunmak, örtünmek, güzel görünmek vb. çeşitli sebeplerle veya duygularla giyinen insanoğlunun bu ihtiyacı moda kavramı ile birlikte, zamanla estetik ve zevk gibi farklı anlamlara taşınmıştır. Günümüzde kişinin yaşadığı çevre, sürdürdüğü yaşam tarzı, sosyo-ekonomik durumu, o kişinin giyim-kuşamı ile dış çevreye yansımaktadır. Kişiler, günün modasını takip etsin veya takip etmesin, kullandıkları giysiler aracılığıyla çevrelerine sözsüz mesajlar göndererek kişisel zevk ve beğenilerini, hayat görüşünü, hatta farklı içerikte düşünce ve fikirlerini bulunduğu sosyal ve kültürel özelliklerini yansıtabilmektedirler. Kişinin, yer aldığı toplumda cinsiyet rollerine ilişkin dinamiklerin bir ifade biçimi olarak da sunulan giysiler, kişinin cinsiyetine yüklenen anlamları da ön plana çıkarmaktadır. Cinsiyet; giysi çeşitliliğinde ve giysi kullanımında aidiyetliği sağlayan önemli bir faktördür. Moda tarihi incelendiğinde; kullanılan giysilerin, kişinin cinsiyet özelliği ve kimliği ile yakından ilgili olduğunu vurgulayan pek çok unsur ile karşılaşılabılır. Vatka kullanımı da öncelikle giysi formunda her iki cinsiyetin kullandığı bir özellik olarak kabul görse de bazı dönemlerde kadının erkek egemen dünyada başkaldırışının göstergesi olarak kadın cinsiyetine atfedilen önemli bir giyinme özelliği olarak karşımıza çıkar.

Bu çalışma; moda etkenine bağlı olarak kadının toplumsal görünürliğünde kadın cinsiyetine atfedilen vatkaların manipülatif etkilerinin, algılama sürecini etkileyen faktörler açısından analizinin yapılması amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür. Çalışmada tarama yöntemi kullanılmış algılama sürecini etkileyen faktörler, algılayan bireyin kişiliği (toplum), algılanan nesnenin özellikleri (kadın- giysi), algılama ortamı (kültür) öğeleri çerçevesinde ele alınmıştır. Çalışmanın verileri, 1950 -2000 yılları arasında kadın giysi modasına ilişkin literatür ve görsel-yazılı kaynaklar taranarak elde edilmiştir. Öncelikle elde edilen görseller kronolojik olarak tasnif edilmiş, araştırmacılar tarafından hazırlanan inceleme formu kullanılarak vatkanın kadın silüetindeki manipülatif etkilerinin analizi yapılmış ve estetik bakış açısı ile değerlendirilerek bütüncül bir şekilde yorumlar getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Vatka, kadın, toplum, cinsiyet, algı, giysi

ALGILANAN ÖRGÜTSEL DESTEĞİN ÖRGÜT KÜLTÜRÜ, LİDERE GÜVEN VE PSİKOLOJİK RAHATLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Prof. Dr. Neslihan DERİN

İnönü Üniversitesi, neslihan.derin@inonu.edu.tr

Doç. Dr. Özgür DEMİRTAŞ

İnönü Üniversitesi, demirtasozgur@yahoo.com

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk DERİNDAG

İnönü Üniversitesi, omer.derindag@inonu.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; algılanan örgütsel desteğin örgüt kültürü, lidere güven ve psikolojik rahatlık üzerindeki etkisini incelemektir. Bu çalışmayla, işletmelerin rekabet avantajı elde etmesinde önemli bir unsur olan pozitif iş çıktıları sergilenmesinde bir takım tutum ve davranışların etkilerinin neler olduğu gösterilmeye çalışılmıştır. İşletmeler açısından önemli bir girdi olan algılanan örgütsel desteğin önemli bir örgütsel davranış değişkeni olarak kurum kültürünü etkileyeceği, ayrıca yine bireylerin lidere olan güvenlerinin de önemli oranda bu algı ile etkileneceği değerlendirilmektedir. İlave olarak da son yıllarda yeni yeni Türkçe çalışmalarda rastlanılan psikolojik rahatlık (psychological safety) kavramının da algılanan örgütsel destek tarafından etkileneceği değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Destek, Örgüt Kültürü, Lidere Güven, Psikolojik Rahatlık

OKUL YÖNETİCİSİ SEÇME ALANINDA YAŞADIĞIMIZ EPİSTEMİK BUNALIMA İLİŞKİN BİR DEĞERLENDİRME

Dr. Eray DEMİRÇELİK

Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, eraydemircelik@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de okul yöneticisi seçme alanında yaşanan epistemik bunalımın nedenleri, alanda yapılan değişimleri ve sonuçlarını uluslararası örnekler temelinde tartışmaya açmaktır. Araştırma tarama modeline dayalı durum çalışması şeklinde desenlenmiş olup veriler doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu amaçla okul yöneticisi seçme alanında yapılan değişimler tarihsel olarak üç döneme ayrılarak incelenmiştir. Birinci dönemde, Bonapartist bir yaklaşımla eğitim sistemimizin merkezîyetçi bir yapıda şekillendirildiği çıraklık modeli değerlendirilmiştir. İkinci dönemde, ülkemizde 1970’li yıllarda akademik bir yönelim olarak ortaya çıkan eğitim bilimleri modelinin ontolojik ve epistemolojik temelleri sorgulanmıştır. Üçüncü dönemde ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 1999 yılında başlatılan okul yöneticiliğine atamada sınav ve bazı ek ölçütlerin kullanılmaya başlandığı sınav odaklı yaklaşım irdelenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı, ülke bazında örgütlenme ağı, milli gelirden aldığı pay ve insan gücü olarak değerlendirildiğinde tüm kamu alanımızın büyük bir bölümünü oluşturan, sosyolojik anlamda etkili ve güçlü bir örgütsel yapı olarak dikkat çekmektedir. Eğitim örgütlerinde yapılan veya yapılmak istenen her değişim hareketinin ve sonuçlarının tüm yönleriyle incelenmesi ve tartışılması önem arz etmektedir.

Türkiye, eğitim yönetimi alanında özellikle ABD olmak üzere küresel anlamda üretilen bilimsel bilginin yoğun bir şekilde aktarıldığı ülkeler arasında yer almaktadır. Geçmiş, günümüz ve gelecek arasında bir köprü görevi görmeye çalışan eğitim örgütleri, dinamik toplumsal yapı ve değişimlere uyum sağlayabilme çabası içerisindedir. Günümüzde eğitime önem veren ülkeler, üretilen bilimsel bilgiyi değerlendirebilme ve kendi toplumsal yapılarına uygun transferleri gerçekleştirme araştırma gayreti içerisinde yeni yöntemler geliştirmeye çalışmaktadır.

Türkiye’de okul yöneticisi seçme alanında yapılan değişim hamlelerini çözümlediğimizde; etkileri halen devam eden birinci dönemde, alanın değişen ve gelişen toplumsal ve örgütsel dinamiklere karşın, kendine özgün kavramsal ve kuramsal çözümleri geliştiremediği görülmüştür. Eğitim yönetimi alanında geçerli olabilecek yaklaşımların bilimsel teorilere dayalı olarak geliştirilebileceği düşünölen eğitim bilimleri teori hareketi ise ontolojik, epistemolojik, metodolojik olarak düşünöldüğünde, toplumsal yapıya uyarlama sorunlarının yaşandığı gözlemlenmiştir. Teori hareketi üzerine inşa edilen sınav odaklı üçüncü dönemde ise, etik değerler itibariyle sorunların olduğu gözlemlenmiştir. Tüm durumlar göze alındığında Türkiye’de okul yöneticisi seçme alanında epistemik bir bunalım yaşandığı ve genel kabul görmüş sağlıklı bir sistemin inşa edilemediği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Okul Yönetimi, Epistemoloji, Seçme Sistemi, Ontoloji.

DÜNYANIN İLK TIP FAKÜLTESİ “KAYSERİ GEVHER NESİBE TIP MEDRESESİ VE ŞİFAHANESİ”

Nilüfer KONUK

Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, nil.konuk@hotmail.com

ÖZET

Anadolu'ya gelen Selçuklular, bir yandan fetih hareketleri ile uğraşırken bir yandan da camiler, medreseler, hanlar, kervansaraylar, yollar, köprüler gibi eserler yaparak Anadolu'da Türk damgasını vurmuşlardır.

Bu eserlerden biri de “Bimarhane, Bimaristan, Maristan, Darülmerza, darüşşifa, Şifahane, Darütıp, Darüşşihha, Şifaiyye, Darülafiye, Me'menülistirahe” olarak adlandırılan darüşşifalar olup, en önemlerinden biri de Kayseri'de 1205-1206 yılları arasında I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından kız kardeşi Gevher Nesibe adına inşa edilen Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Şifahanesi'dir. Günümüzdeki tıp fakültesi ile hastane birlikteliğinin Anadolu'daki ilk örneği sayılan eser, amansız bir hastalığa düştüğü rivayet edilen Gevher Nesibe'nin vasiyeti üzerine ağabeyi I. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından hastane kısmı, ondan sonra hükümdar olan I. İzzeddin Keykavus tarafından da medresesi inşa ettirilmiştir.

“Gıyasıye” ve “Şifaiye” adları ile bilindiği gibi “Kayseri Darüşşifası”, “Şifa Hatun Medresesi”, “Kayseri Maristanı”, “Darüşşifa Medresesi”, “Çifte Medreseler”, “Kayseri Tıbbiyesi”, “Çifteler” gibi çeşitli adlarla anılan Gevher Nesibe Şifaiyesi, sadece medrese ve şifahane değil kümbet ve hamam kısımlarını da içeren ikiz kompleks bir yapıdır.

Anadolu'da İslami döneme ait en eski hastahane ve dünyanın ilk tıp fakültesi olan eser, bir yandan tıp eğitiminin verildiği medrese kısmı ile doktor yetiştirirken bir yandan da hastane kısmında hastalar tedavi edilmiştir. Vakıfa bağlanan eser gerek öğrencilerden gerekse hastalardan ücret talep etmemektedir. Ayrıca önemli bir özelliği de “bimaristan” kısmı ile akıl hastalarının tedavisi edilmesidir.

Osmanlı Devleti'nde amacına uygun olarak 1890 yılına kadar kullanılan eser, 1980 yılında Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesinde Tıp Tarihi Müzesi olarak hizmet vermiş, günümüzde ise 2014 yılında ise Selçuklu Uygarlığı Müzesi varlığını sürdürmektedir.

Çalışmamızda, Türk kültüründe önemli bir yeri olan akıl hastalarının da tedavi edildiği darüşşifaların, Anadolu'daki ilk örneklerinden biri olan Kayseri Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Şifahanesi'nin önemini vurgulamak amaçlanmıştır. Darüşşifa kavramının tanımıyla başlanılan çalışmada, Türk kadınlarının tarihte ne kadar önemli olduğu da belirtilmek istenmiştir.

Çalışmamızda doküman analizi yapıldığından nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Öncelikle internet üzerinden literatür taraması yapılmış, gerekli yazılı kaynaklar, süreli yayınlar, ansiklopediler, lisansüstü tezler ve basılı eserler incelenmiştir.

Çalışmanın sonunda yalnızca Türk tarihinde değil dünya tarihinde de önemli bir yeri olan bu eserin, değerinin bilinmesi ve korunması gerektiğini söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Selçuklular, Darüşşifa, Kayseri, Gevher Nesibe Tıp Medresesi ve Şifahanesi

PIAAC SONUÇLARININ TÜRKİYE AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Eray DEMİRÇELİK

Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, eraydemircelik@gmail.com

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, PIAAC (The Programme for the International Assessment of Adult Competencies- Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı) sonuçları değerlendirmelerine dayanarak, yetişkin eğitimi alanındaki eksikliklerimizi belirleyebilmek ve bu eksikliklerin sonuçlarını uluslararası örnekler temelinde tartışmaktır. Araştırma tarama modeline dayalı durum çalışması şeklinde desenlenmiş olup veriler doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu amaçla Türkiye'nin ilk kez dahil edildiği ve 33 ülkenin katıldığı PIAAC 2016 uluslararası karşılaştırmalı raporu, Türkiye'nin yaşadığımız çağa uyumu ve fütürist bir açıdan ele alınarak değerlendirilmiştir.

Her dönem kendine has belirgin özellikleriyle dikkat çekmektedir. Her dönemin ihtiyaç duyduğu insan yapısı da değişiklik gösterebilmektedir. Geçmişte birkaç temel beceri yeterli iken günümüzde farklı becerilere de ihtiyaç duyulmaktadır. Bireylerin enformatik bilgiye yahut yüksek eğitim seviyesine sahip olmalarının yeterli olmadığı bir döneme tanıklık etmekteyiz. Günümüz de bireylerden, yeteneklerini teknolojik ortamlarda ve sürekli güncelleyen bir yapıda aktif olarak kullanabilme becerisine sahip olması beklenmektedir.

PIAAC programı, 16-65 yaş aralığındaki bireylerin, bilgi işlemedeki temel becerilerinin genel durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Program bu amaç kapsamında özellikle bireylerin sözel becerileri, sayısal becerileri ve teknolojik ortamlardaki problem çözme becerilerine odaklanmaktadır. Veriler anket yolu ile elde edilmekte en yüksek birey performansı 500 puan üzerinden ölçülmektedir. Ankette sözel beceriler ve sayısal beceriler için altı ayrı yeterlik düzeyi, teknoloji yoğun ortamlarda problem çözme becerileri için dört yeterlik düzeyi tanımlanmıştır. PIAAC 2016 anketi sonuçlarına göre Türkiye'de yetişkinler üç beceri alanında da OECD ülkeleri ortalaması altında bir performans göstermiştir.

PIAAC 2016 sonuçları bize II. Meşrutiyetten itibaren tartışılmalı gelen eğitimde yenileşmeye nereden başlamamız gerektiğini bir kez daha hatırlatmaktadır. Çocuklarımızın elde ettiği PISA ve TIMSS sonuçlarının üstüne, yetişkinlerin PIAAC sonuçlarını da eklediğimizde işimizin hiç de kolay olmadığı görülmektedir. Eğitimin her alanında veriye dayalı bir eğitim politikası geliştirmeli, toplumsal bir mutabakatla köklü değişimler yapmakta gecikmemeliyiz.

Anahtar sözcükler: Yetişkin eğitimi, PIAAC, eğitim, reform.

**PIERRE BOURDIEU’NUN TOPLUMSAL TABAKALAŞMA YAKLAŞIMI
BAĞLAMINDA DIŞARIDA YEMEK YEME ve DAMAK TADI TERCİHLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Sena GÖKÇEGÖZ

Erciyes Üniversitesi, senagokcegoz@hotmail.com

Doç. Dr. Kasım KARAMAN

Erciyes Üniversitesi, kasimkaraman@erciyes.edu.tr

ÖZET

Yemek yeme sadece biyolojik ihtiyacı karşılamaktan ibaret değildir. Bireyin yemek yeme tercihi ve damak tadı onun ait olduğu toplumsal tabakayı da gösteren bir sembol durumundadır. Tercih edilen yemek ve eylemin gerçekleştiği mekân ile bireyin statüsü arasında bir ilişki kurulmaktadır.

Pierre Bourdieu, kişilerin yemek tercihleriyle ait oldukları toplumsal tabakalar arasında bir bağ olduğunu ileri sürmektedir. Üst gelir grubunda yer alanlarla alt gelir gruplarında bulunanların beslenme alışkanlıklarının farklı olduğunu, üst tabakaların daha hafif gıdaları orta ve alt gruptakilerin ise daha yağlı ve daha ağır gıdaları tercih ettiklerini ifade etmektedir. Bu bağlamda farklı tabakalar içinde yer alan bireylerin damak tatları da değişmektedir.

Bourdieu, yemek tercihlerinin yalnızca bireyin gelir durumuyla ilişkilendirilemeyeceğini, kültürel faktörlerin de yemek tercihlerinde belirleyici olduğuna dikkat çekmektedir. Bu durum bizi yemek tercihleri ve damak tatlarıyla Bourdieu’nun Habitus olarak kavramlaştırdığı kültürel zevkleri birlikte ele almaya yöneltmektedir.

Nitel yöntemin tercih edildiği ve literatüre dayalı olarak gerçekleştirilen bu çalışmada bireylerin yemeğe dair beğenilerinin ve damak tatlarının içinde buldukları ya da bulunmak istedikleri tabakalarla ilişkisi, Bourdieu’nun toplumsal tabakalaşma teorisi çerçevesinde tartışılmaktadır.

Çalışma sonucunda bireylerin sosyo-ekonomik ve kültürel düzeylerinin yemek yenen mekân ve menü tercihleri üzerinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Mekân ve menü tercihleri bir statü göstergesi olarak değerlendirilmekte gelir düzeyi, yaş, cinsiyet ve eğitim durumu gibi faktörler bu tercihlerin belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır. Diğer taraftan yemek için tercih edilen mekânlar, özellikle gençler için, birer sosyalleşme ortamı olarak işlev görebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dışarıda yemek, damak tadı, Pierre Bourdieu, toplumsal tabaka, habitus

KIRSAL TOPLUMUN DEĞİŞİMİ VE KIRSAL GÖÇ

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul GÜREŞCİ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, ispir_ert@hotmail.com

ÖZET

Kırsal toplum ekonomik, idari ve sosyal olarak tanımlanabilir. Bu tanımlamada, tarıma dayalı ekonomik bir yapı, gelenek ve göreneklerin ağır bastığı sosyal bir yapı ve köy ve benzeri yerleşim birimlerinden oluşan idari bir yapı ve bu yapı içinde yaşayan insanların oluşturduğu bir toplum kırsal toplum olarak tanımlanabilmektedir. Toplumların değişimi ve gelişimi çeşitli nedenlere bağlı olarak olabilmekte ancak doğal olarak bu durumun kaçınılmaz olduğu sosyal bilimler açısından kabul edilebilmektedir. Ancak kırsal toplumun göç sonucu yerleşim birimini değiştirmesi ve kendisiyle kısmen çelişen yeni bir yerleşim birimine taşınması bu tür bir değişim ve gelişimi hızlandırmakta ve konuya yeni bir anlam katabilmektedir. Bu çalışmada genel olarak kırsal toplumun tanımlanması, değişimi ve kırsal göç ile olan ilişkisi çeşitli yönleriyle ve somut örneklerle ortaya konulacaktır. Bu doğrultuda çalışmada, kırsal göç ile ilgili özellikle ekonomik ve sosyal içerikli çalışmalarda yararlanılarak çalışmanın alt yapısı oluşturulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kır, Kent, Toplum, Kırsal Göç, Değişim

KAMU POLİTİKALARININ DOĞRUDAN YABANCI SERMAYE YATIRIMLARINA ETKİSİ: OECD ÖRNEĞİ

Dr. Öğretim Üyesi Abdullah BARIŞ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, abdullah.baris@gop.edu.tr

ÖZET

Doğrudan yabancı yatırımlar (DYY), daha yüksek büyüme, daha fazla ihracat, daha yüksek ücretler ve yerel firmalara teknoloji yayılımı yoluyla daha fazla verimlilik dahil olmak üzere sermayeye ihtiyaç duyan ülkelere bir dizi fayda sağlayabilir. Yabancı sermayenin ülke seçimi ise çeşitli ekonomik, politik ve kurumsal faktörlerden etkilenmektedir. Bu çalışmanın amacı doğrudan yabancı yatırımların kamu politikalarına duyarlılığının OECD ülkeleri örneği üzerinden test edilmesidir. Çalışmada 36 OECD ülkesinde 2002-2016 dönemi için yıllık veriler kullanılarak panel veri analizi yapılmıştır. Bu kapsamda 36 OECD ülkesinin; ülkeye giren yabancı sermaye miktarı (FDI net inflow), gayrisafi yurt içi hasılası (GSYH), ticari açıklığını gösteren ihracat ve ithalat toplamı ile Dünya Bankası tarafından yıllık yayınlanan evrensel yönetim göstergeleri (worldwide governance indicators) endeklerinden düzenleme kalitesi ve hükümet etkinliği endekleri kullanılmıştır. Veriler dünya bankası veri tabanından yıllık olarak derlenmiştir. Hükümet etkinliği kapsamında, kamusal hizmet sunumu ve bürokrasinin kalitesi, sivil hizmet kalitesi ve bu hizmetlerin politik baskılardan bağımsızlığı ile hükümetin taahhüt ettiği politikalara olan güven gibi konulara ilişkin veriler birleştirilmiştir. Bu endeksin odaklandığı ana tema, kamusal malların sunumunda iyi politikalar üretmek ve uygulamak üzere hükümetin gereksinim duyduğu girdilerdir. Düzenleme kalitesi endeksi ise hükümetin özel sektörün gelişmesine izin veren ve teşvik eden sağlıklı politika ve düzenlemeler geliştirme ve uygulama yeteneğini ölçmektedir. Dış ticaret ve iş geliştirme gibi alanlarda aşırı düzenlemelerin neden olduğu yüklerin yanı sıra, yüksek oranda fiyat kontrolleri veya yetersiz banka denetimleri gibi konuların piyasaya olumsuz etkilerinin ölçümünü kapsamaktadır. GSYH ve ticari açıklık değişkenleri, analize kontrol değişkeni olarak dahil edilmiştir.

Tahmin edilen modelin bulgularına göre GSYH (%0.01) ve ticari açıklık (%.10) ile DYY arasında pozitif anlamlı bir ilişki söz konusudur. Kamu politikalarını temsilen analizde kullanılan düzenleme kalitesi ile DYY arasında beklenen yönde (%0.05) pozitif anlamlı bir ilişki bir ilişki söz konusudur. Öte yandan hükümet etkinliği ile DYY arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu bağlamda doğrudan yabancı sermayenin ülke seçiminde piyasa yanlısı politikalar, bürokratik prosedürlerin yalınlığı, piyasa işleyişinin çeşitli baskılardan uzak olması gibi koşullar uluslararası sermaye için cazip bir yatırım ortamı oluşturduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Kamu Politikaları, Doğrudan Yabancı Yatırımlar, Panel Veri Analizi

KIRSAL GÖÇ SONUCU OLUŞAN DEĞİŞİM VE ÇELİŞKİ: GEMLİK İLÇESİ ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul GÜREŞCİ

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, ispir_ert@hotmail.com

ÖZET

Değişim ve çelişki sosyal bilimlerde, bir insan ya da toplumsal bir davranış ve bu davranış sonucu oluşan sonuçları kapsayabilmektedir. Toplumların değişimi ve gelişimi uzun bir zaman dilimini alsa da bu tür bir gelişme, kırsal göç gibi geniş kapsamlı sosyo-ekonomik olayların etkisi altında kalabildiği gerçeği unutulmaması gerekir. Türkiye’de kırsal göç, 1950’lerden sonra yaşanan siyasi ve ekonomik olayların sonucu olarak geliştiği söylenebilir. Dışa açılma, liberal politikalar, ulaşım ve makineleşme gibi başlıklar, bu tür göçlerin kırdan kente doğru yönelmesine sebep olmuş ve başta İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa olmak üzere büyük şehirler yoğun göç almaya başlamıştır. Türkiye’nin kırsal göç deneyimi, hızlı ve yoğun bir göçün kısa bir sürede gerçekleşmesi ile daha da derinleşmiş ve yeni sosyal ve ekonomik olayların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu noktadan hareket edilerek, bu çalışmada, kırsaldan yoğun bir göç alan Bursa İline bağlı Gemlik İlçesi’ne olan kırsal göçler genel hatları ile ele alınacak ve bu göçün sonuçları bir değişim ve çelişki temelinde ortaya konulacaktır. Özellikle Gemlik’in kırsal göç sonucu oluşan yeni yapısı içindeki kır-kent mücadelesi ve uyumu, değişim ile birlikte açıklanarak, Türkiye’de ki kırsal göç olgusunun açıklanmasına olan katkısı belirlenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kır, Kent, Göç, Kırsal Göç, Gemlik

HAM PETROL FİYATLARINDAKİ DEĞİŞİMİN TÜRKİYE AÇISINDAN ÖNEMİ (1970-2014)

Arş. Gör. Bekir ÇELİK

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, bcelik@nny.edu.tr

Arş. Gör. Doğan BARAK

Bingöl Üniversitesi, dbarak@bingol.edu.tr

ÖZET

Üretim safhasının önemli girdi kalemlerinden biri olan enerjinin (ham petrol) fiyatında meydana gelen değişimler, ekonomik göstergeleri de büyük ölçüde etkilemektedir. Ekonomik göstergelerde yaşanacak olan değişimlerin, ülkelerin iktisadi büyüme ve kalkınmaları üzerindeki etkileri önem arz eden konular arasındadır. Bu amaçla, bu çalışmada verilerin elverişli olması ve petrol şoklarını da kapsamı açısından 1970-2014 dönemine ait veriler kullanılarak ham petrol fiyatlarında meydana gelen değişimlerin Türkiye ekonomisine etkileri; ekonomik büyüme, enflasyon ve dış ticaret verilerinden yararlanılarak analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda, ham petrol fiyatları ile ekonomik büyüme arasında genel teoriye uygun olarak negatif yönlü bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Ham petrol fiyatları ile ihracat değişkeni arasında 2000 yılına kadar negatif, 2000 yılından sonra ise pozitif yönlü bir ilişki görülmüştür. 2000 yılına kadar olan ihracat içerisinde ham petrolün etkisinin az olması ve diğer enerji kaynaklarından olan kömürün üretim içerisindeki payının fazla olması ilişkiyi negatif etkilerken, 2000 yılından sonra ise artan ihracat rakamlarıyla birlikte ham petrolün üretimdeki etkisinin artması ilişkinin yönünü pozitive çevirmiştir. Türkiye enerji bağımlılığı yüksek ülkeler arasında yer aldığı için beklenildiği gibi ham petrol fiyatları ile ithalat değişkeni arasında pozitif yönlü bir ilişki gözlenmiştir. Son olarak enflasyon oranlarının ham petrol fiyatlarındaki gelişmelerden önemli düzeyde etkilendiği de tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: ham petrol fiyatları, ekonomik büyüme, enflasyon, dış ticaret, Türkiye

TÜRKİYE EKONOMİSİ'NDE KALKINMA PLANLARI VE KALKINMA PLANLARINDAKİ SÖYLEM DEĞİŞİKLİKLERİ

Onur ÇELİK
Sütçü İmam Üniversitesi, celik.onur027@gmail.com
Sibel ÇETİNER
Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

Türkiye Ekonomisi bağımsızlığını kazanmasıyla birlikte önemli yapısal değişikliklere ihtiyaç duymuş ve öncelikli olarak bu ihtiyaçlara yönelmiştir. İhtiyaçların belirlediği reform ve politikalar ise, büyük bir hızla değişen dünyaya ayak uydurmak amacıyla çeşitli uygulamaları beraberinde getirmiştir. Zaman içerisinde temel söylemi ve uygulama biçimi farklılıklar gösteren uygulamalar 1930'lu yıllarda devletçi, 1950'li yıllarda liberal şekilde hayat bulmuş, 1960 sonrasında ise planlı kalkınma sürekli bir dönüşüm içerisine girmiştir. Bu dönüşümler ile ciddi bir ivme kazanan ekonomi küresel etkiyi de barındırarak 1980 sonrası serbest bir ekonomi yapısına dönüşmüştür. Değişiklikler, Türkiye Ekonomisi'nin bugünkü iktisadi kimliğini belirmesinde önemli rol oynamıştır. 21. yüzyılın getirdiği yeni dünya ve söylemleri, önceki yıllara kıyasla nicel ve nitel söylemleri daha belirgin olarak değiştirmiştir. Araştırmanın içerdiği referans yılların bize söylediği iki çıkarım, iktisadi söylem ve değişikliklerin halkın refah düzeyini dikkate alan ve nitel gelişime yönelik olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Kalkınma, Türkiye Ekonomisi, Kalkınma Planları.

ABSTRACT

Structural shifts was necessary for Turkey Economics after It has achieved to have the independent and tended to carry out them primarily. Reforms and policies that appeared by requirements brought various implementations in order to reach the fluxional world. Various applications that changed time to time existed as govenment-intensive in 1930's, liberal in 1950's and with continuous conversion after the year of 1960 encompassing planned development. Economy turned into free market with the changes which had great acceleration and effects of globalization. Moreover, changes has influenced profoundly current economic structure of Turkey. New world whose 21st century altered quantitative and qualitative discourses prominently as compared to previous years. Preferred years that research includes indicate that alterations have taken welfare of public into consideration and concentrated on qualitative development.

Key Words: Development, Turkish Economics, Development Plan

TÜRKİYE'DE ELEKTRİK ÜRETİMİNİN İŞSİZLİK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Arş. Gör. Doğan BARAK

Bingöl Üniversitesi, dbarak@bingol.edu.tr

Arş. Gör. Bekir ÇELİK

Nuh Naci Yazgan Üniversitesi, bcelik@nny.edu.tr

ÖZET

Enerjinin öneminin her geçen gün arttığı günümüzde, enerji ülke ekonomilerinde önemli bir yer tutmaktadır. Dolayısıyla literatür incelendiğinde enerji tüketimi-ekonomik büyüme ve enerji üretimi-ekonomik büyüme ilişkisi üzerine yoğunlaşan çok sayıda çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada, elektrik üretiminin (yenilenebilir kaynaklardan sağlanan ve yenilenemez kaynaklardan sağlanan elektrik üretiminin) işsizlik üzerindeki etkisi incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, Türkiye için 1991-2016 dönemine ait yıllık veriler kullanılarak ARDL (Autoregressive Distributed Lag) yaklaşımı ile elektrik üretiminin işsizlik üzerindeki etkisi incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, değişkenler arasında uzun dönemli ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kısa dönemde, yenilenemez kaynaklardan sağlanan elektrik üretiminin işsizlik üzerindeki etkisi %10 anlamlılık düzeyinde negatif ve anlamlı çıkmıştır. Yenilenebilir kaynaklardan sağlanan elektrik üretiminin işsizlik üzerindeki etkisi ise anlamsız çıkmıştır. Uzun dönemde ise, yenilenemez kaynaklardan sağlanan elektrik üretiminin işsizlik üzerindeki etkisi anlamsız çıkmıştır. Ancak yenilenebilir kaynaklardan sağlanan elektrik üretiminin işsizlik üzerindeki etkisi oldukça anlamlı ve negatif çıkmıştır. Dolayısıyla, politika üreticilerinin yenilenebilir kaynaklara yapacakları yatırımlar Türkiye'de uzun dönemde işsizlik oranlarının azalmasında etkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: elektrik üretimi, işsizlik, ARDL bounds test, Türkiye

BEŞERİ SERMAYE VE EKONOMİK BÜYÜME ARASINDAKİ NEDENSELLİK İLİŞKİSİ

Onur ÇELİK

Sütçü İmam Üniversitesi, celik.onur027@gmail.com

Sibel ÇETİNER

Sütçü İmam Üniversitesi

ÖZET

İktisadi literatürde beşerî sermayenin ekonomik gelişime katkısı uzunca bir süredir genel kabul görmekle birlikte, özellikle içsel büyüme modellerinden biri olan Lucas'ın beşerî sermaye modeli ile birlikte beşerî sermayenin ekonomik büyümeye yönelik katkısı çok daha iyi anlaşılmıştır. Bunun sonucu olarak her iktisadi dönemin içerdiği gerçeklikler için bu iki kavramın ilişkisi araştırılmaya değer görülmüştür ve hâlâ bu çerçevede beşerî sermaye ile ekonomik büyüme ilişkisini inceleyen çeşitli uygulamalı çalışmaların yapıldığı bilinmektedir.

Türkiye Ekonomisi açısından bu iki kavramın ilişkisini araştırmak özellikle son dönemlerde oluşturulan politikalarda adı sıkça geçen beşerî sermaye kavramının etkilerini görebilmek için önemlidir. Böylelikle, bu çalışmada beşerî sermaye yatırımlarının göstergesi kabul edilen eğitim ve sağlık harcamalarının Türkiye Ekonomisi'nde ekonomik büyümeye katkısı 1980-2014 dönemi için incelenmiştir. Çalışmanın sonucundan elde edilen çıkarım, beşerî sermayenin Türkiye Ekonomisi için referans yıllar içerisinde ekonomik büyümeye katkı yapmadığı şeklinde oluşmuştur.

Anahtar Kelimeler: Beşerî Sermaye, Ekonomik Büyüme, Türkiye Ekonomisi

ABSTRACT

Despite the contribution of human capital to the economic growth in financial literature had been accepted for so long, that contribution was well understood with the Lucas's human capital model which especially one of the inner development models. As result of those, these two concepts has been worth to be researched with realities that each economical period had and it is known that various studies including applications are still carrying out.

It is considerable to investigate the relationship between human capital and economic growth for seeing the effects of policies which mention about human caiptal in Turkish Economics. Hereby, in this study, economic growth contribution of education and medical costs in Turkey's economy which is approved an indicator of humal capital investments was investigated for the terms of 1980-2014. According to the results, there is no contribution of human capital to the economic growth was obtained.

Key Words: Human Capital, Economic Growth, Turkish Economy.

KONTROLSÜZ KREDİ KARTI KULLANIMININ SATIN ALIM SONRASI PİŞMANLIK ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Baran ARSLAN
Harran Üniversitesi, barslan@harran.edu.tr
Arş. Gör. Erkan NUR
Harran Üniversitesi, erkan.nur@harran.edu.tr

ÖZET

Nakit para gerektirmeksizin satın alma kolaylığı sağlayan kredi kartları, sunduğu avantajlar nedeni ile tüketiciler tarafından alternatif bir ödeme yöntemi olarak kullanılmaya başlanmış ve gün geçtikçe de kullanımı yaygınlaşmıştır. Ancak kredi kartlarının her zaman rasyonel olmayan bir şekilde yani bilinçsiz, aşırı ve kontrolsüz kullanımı tüketiciyi zor duruma düşürebilmektedir. Para vermeden satın alım yapmanın rahatlığı ile kontrolsüzce kredi kartı kullanan tüketiciler gereksiz ve lüks tüketim yapmaya başlamaktadırlar. Satın alımlar sonrasında borcunu ödemekte zorlanan tüketici, uykusuzluk, iştahsızlık ve daha ileri boyutta intihara kadar gidebilecek olan ciddi psikolojik sorunlar ile karşı karşıya kalır.

Tüketiciler satın alımlar sonrasında mutluluk, tatmin, pişmanlık, suçluluk gibi duygular hisseder. Fayda/değer eşitliğinin olmadığı durumlarda ise tüketici pişmanlık yaşar. Tüketici aldığı ürünün fiyatını değerlendirdiğinde eğer ürün ikame bir üründen daha az fayda sağlıyorsa, ürün seçiminden ve fazla harcama yaptığından dolayı pişmanlık hissedebilmektedir.

Bu çalışmanın amacı, kontrolsüz kredi kartı kullanımının satın alım sonrası pişmanlık üzerindeki etkisini belirlemektir. Yerli ve yabancı literatürde bu iki değişken arasındaki etki boyutunu inceleyen çalışmaların azlığı, çalışmanın önemini arz etmektedir. Çalışma amacı doğrultusunda hazırlanan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyeti, medeni durumu, yaşı, eğitim durumu ve gelir durumu gibi beş demografik faktör yer almaktadır. İkinci bölümde Palan ve diğerleri (2011) tarafından geliştirilen 3 maddelik kontrolsüz kredi kartı kullanım ölçeği yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise, Tsiros ve Mittal (2000) tarafından geliştirilen 3 maddelik satın alım sonrası pişmanlık ölçeği yer almaktadır. Anket İstanbul'da yaşayan ve hazır giyim tüketicisi olan 428 bireye uygulanmıştır. Kontrolsüz kredi kartı kullanımının satın alım sonrası pişmanlık üzerindeki etkisini ölçmek için regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda kontrolsüz kredi kartı kullanımının satın alım sonrası pişmanlık üzerinde pozitif bir etkisi olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kredi kartı, Satın Alma, Tüketici

EKONOMİK ÖZGÜRLÜK VE YENİLİK İLİŞKİSİ: ULUSLARARASI DELİLLER

Dr. Öğr. Üyesi Serap BARIŞ

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, serap.baris@gop.edu.tr

ÖZET

Ekonomistler neoklasik büyüme modellerinin ortaya atılmasından beri uzun dönem ekonomik büyümeyi dolayısıyla ulusların rekabet gücü ve refahını belirleyen en önemli faktörün teknoloji ve yenilikler olduğu konusunda hem fikirdir. O zamandan beri teknoloji, yenilik ve ekonomik büyüme ilişkisi pek çok çalışmaya konu olmasına rağmen yenilikleri belirleyen faktörler üzerinde fazlaca durulmamıştır. Halbuki ülkeler arasında yenilik düzeyindeki farklılıklara yol açan etkenlerin neler olduğunu belirlemek esasında dolaylı olarak ekonomik büyümenin kaynaklarını ortaya çıkarmak demektir. Bu çalışmada ekonomik özgürlükler yeniliklerin bir belirleyicisi olabilir mi? sorusuna hem teorik hem de empirik olarak cevap aranacaktır. Ekonomik özgürlük düzeyinin yüksek olması, ülkedeki girişimcilik faaliyetlerini desteklemek, işletmelerin kurulmasının önündeki yasal ve bürokratik engelleri azaltmak dolayısıyla işlem maliyetlerini azaltmak suretiyle yeni iş ve yatırım olanaklarını artırarak daha fazla yenilikçi faaliyetlerin/yeniliklerin ortaya çıkmasına neden olabilir. Dolayısıyla bir ön kabul olarak ekonomik özgürlüklerin daha fazla yeniliğe yol açacağı ifade edilebilir.

Çalışmada ekonomik özgürlük ve yenilik ilişkisi 2000-2016 dönemi için ekonomik özgürlük sıralaması açısından iyi durumda olan 23 ülke özelinde panel veri analiz yöntemleri kullanılarak incelenecektir. Analiz için bu dönemin seçilmesinin nedeni ekonomik özgürlük verilerinin 2000 yılından önce 1970 yılından itibaren beşer yıllık olarak yayınlanmış olmasıdır. Ayrıca en son açıklanan veriler 2016 yılına aittir. Ekonomik özgürlüğü temsilen Fraser Vakfı Dünya Ekonomik Özgürlük İndeksi kullanılacaktır. İndeks beş adet alt indekse (kamu büyüklüğü, yasal sistem ve mülkiyet hakları, güçlü/sağlam para, uluslararası ticari özgürlük, düzenlemeler) sahip olup, çalışmada bu alt indeksler için de ayrı ayrı modeller tahmin edilecektir. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan yeniliği temsilen ülkelerin sahip olduğu patent sayıları analize dahil edilecektir. Patent sayıları Dünya Bankası Gelişme Göstergelerinden (World Development Indicators-WDI) elde edilecektir. Çalışmanın sonucunda teorik beklentilerle de uyumlu olarak ekonomik özgürlüklerin yeniliği pozitif etkilemesi beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik özgürlük, yenilik, patent.

TÜRKİYE'DE İKTİSAT EĞİTİMİ: İKTİSADIN DİĞER SOSYAL BİLİMLERLE İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi F. Zişan KARA
Aksaray Üniversitesi
İİBF

Dr. Öğr. Üyesi Hüsnü BİLİR
Aksaray Üniversitesi
SBF

ÖZET

Günümüzde iktisat disiplinine hâkim olan yaklaşım neoklasik iktisattır. Bilhassa yirminci yüzyılın başlarından itibaren iktisat disiplinindeki hâkim öğreti haline gelen neoklasik iktisat, halefi olduğu klasik ekonomi politiğin aksine, tarih, etik, felsefe, sosyoloji, psikoloji gibi disiplinlerden uzaklaşarak, fizik ve mekanik gibi doğa bilimlerini kendisine örnek almıştır. Bu doğrultuda neoklasik iktisat, yalnızca kişisel-çıkarı peşinde koşan ve fayda/kâr maksimizasyonu amaçlayan rasyonel bireylerden yola çıkarak piyasa temelli bir analiz sunmaktadır. Bu analizin en önemli metodolojik ayağı da kuşkusuz matematik ve ekonometridir. Dolayısıyla gerek Anglo-Sakson dünyada gerek Avrupa'da ve gerekse Türkiye'de iktisat eğitiminde matematiksel, istatistiksel ve ekonometrik yöntemlerin ön planda olduğunu ve tarih, sosyoloji ve felsefe gibi diğer sosyal bilim disiplinlerinin iktisat müfredatında yeterince yer bulamadığını söyleyebiliriz. Neoklasik iktisadın yoğun ve ileri düzeyde matematik kullanımı üzerine kurulu yöntemi ekonomik sorunların açıklanmasında yetersiz kalmakta ve iktisat eğitimini, alana ilişkin sorunların çözümünde gerçek dünyadan kopuk hale getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki üniversitelerin iktisat müfredatlarını incelemek ve iktisadi düşünce tarihi, iktisat tarihi, iktisat sosyolojisi ve iktisat felsefesi gibi derslere müfredatlarda ne kadar yer ayrıldığını tespit etmektir. Bu amaçla Türkiye'de verilen iktisat eğitiminin nisbi olarak neoklasik iktisada ne kadar yakın durduğu ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: İktisat Eğitimi, Neoklasik İktisat, İktisadi Düşünce Tarihi, İktisat Tarihi, İktisat Sosyolojisi, İktisat Felsefesi.

ABSTRACT

Neoclassical economics dominates the economic discipline nowadays. Becoming the dominant doctrine especially from the beginning of the twentieth century neoclassical economics diverged from history, ethics, philosophy, sociology, psychology contrary to classical political economy and imitated natural sciences like physics and mechanics. Accordingly it carries out a market analysis based on rational individuals who seek her/his self-interest and whose sole aims are to maximize her/his utility/profit. The most important methodological basis of this analysis is certainly mathematics and econometrics. Therefore, it's safe to say that mathematical, statistical and econometric methods come into prominence, while other social sciences such as history, sociology and philosophy don't adequately take place in economics education both in the Anglo-Saxon World, and in Europe and Turkey. However the method of neoclassical economics based on advanced mathematics fails to satisfy about explaining economic problems, and causes the economics education to cut off from the real world. The aim of this paper is to examine the curriculum of universities in Turkey, and to determine the space is given such courses as the history of economic thought, economic history, economic sociology and economic philosophy in curriculums. For this purpose, it'll be presented how much the economics education remains close to neoclassical economics in Turkey.

Key Words: Economics Education, Neoclassical Economics, The History of Economic Thought, Economic History, Economic Sociology, Economic Philosophy.

TÜRKİYE'DE NÜKLEER ENERJİYE GEÇİŞİN EKONOMİ ÜZERİNE ETKİSİ: ABD, FRANSA VE JAPONYA ÖRNEĞİ

Mustafa GÜLLÜ

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, mustafagullu@hotmail.com

Murat GÜNGÜL

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, muratgungul@hotmail.com

ÖZET

Günümüz enerji kaynakları gerek kullanım yoğunluğu ve gerekse mevcut enerji kaynakların kıtlığı nedeniyle ikame enerji kaynaklarının araştırılması, geliştirilmesi ve kullanıma hazır hale getirilmesinin önemini artırmaktadır. Enerji tüketim miktarının her geçen yıl katlanarak artması ve mevcut öncü enerji kaynaklarından petrol, doğalgaz ve kömür gibi fosil rezervlerin gün geçtikçe tükeneceği ve enerji kaynaklarını çeşitlendirmenin öneminin arttığı göz önüne alındığında ikame enerji kaynaklarının gerekliliği daha net anlaşılmaktadır. Ayrıca kendi enerji kaynaklarına sahip olmayan ve ithal enerji kaynakları ile enerji ihtiyacını gidermeye çalışan ülkeler için enerjiyi elde etme maliyeti büyük bir ekonomik yük oluşturmaktadır. Bu sebeple ikame yeni enerji kaynakların bulunması ve kullanım kalitesinin artırılması ülkelerin en önemli önceliği olmaktadır.

Bu çalışmada ikame enerji kaynaklarından nükleer enerjiden elektrik üretiminin muhtemel ekonomik kazançları incelenecektir. Dünya elektrik üretiminin yaklaşık %11'inin nükleer enerjiden sağlanması ve halen gelişmiş ülkelerde nükleer reaktör inşalarının devam etmesi konunun önemini göstermektedir. Nükleer enerjinin riskleri ve nükleer atıkların zararlarının yanı sıra ekonomik kazançları da önem taşımaktadır. Türkiye'de yapımına başlanan Akkuyu Nükleer Güç Santralinin Türkiye'nin ekonomik büyümesine katkısını, Dünyada nükleer enerji kurulu güç verilerine göre ilk üç ülke olan ABD, Fransa ve Japonya örneğinde incelenecektir. Çalışmada bu üç ülkenin nükleer enerji üretimi ile büyümeleri arasında Granger nedensellik araştırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Enerji, Nükleer Enerji, Ekonomik Büyüme, Granger Nedensellik,

TÜRKİYE’DE KALKINMA AJANSLARI VE EKONOMİK KALKINMA AÇISINDAN BİR SWOT ANALİZİ

Dr. Şahin ÇETİNKAYA

Uşak Üniversitesi, sahin.cetinkaya@usak.edu.tr

ÖZET

Bölgesel iktisat kavramı ülkelerin gelişmesinde bölgeler arası farklılıkları konu alır. Bu farklılıkların en aza indirgenmesi için çalışmalar yapılır. Gelişim farkları ülkelerin kalkınma düzeyleri ile ilgi değildir. Kalkınmış ekonomiler açısından bakıldığında bölgesel gelişim düzeylerindeki farklılık daha azdır. Bölgelerarası dengesizliklerin giderilmesinde uygulanacak politikaların gelişmiş bölgelerin gelişme hızını düşürmemesi önemlidir. Geri kalmış bölgelerin hayat düzeyini yükseltecek ve çeşitli bölgelerin gelişme hızları arasında bir uyum sağlayacak nitelikte politikalar izlenmelidir.

Kalkınma ajansları devletin ekonomik büyümede bölgelere göre planlı politika üretmesini sağlayacak önemli bir uygulamadır. Bölgesel gelişim için kaynak kullanımının en etkin ve en verimli düzeyi hedeflenir. Gelişen bölgelerin hızı düşürülmeden, az gelişmiş bölgelerin gelişim hızı artırılarak ekonomik gelişim farkı giderilmeye çalışılır.

Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında (2007-2013) beş eksenenden birisi olarak belirlenen “Bölgesel Gelişmenin Sağlanması” eksenine doğrudan hizmet etme amacı güden kalkınma ajansları, özellikle yerel dinamiklere ve içsel potansiyele dayalı gelişmenin sağlanması ile yerel düzeyde kurumsal kapasitenin artırılması hedeflerine ulaşma yolunda etkin araçlar olarak hizmet vermektedir.

2006 yılında yürürlüğe giren Kanun çerçevesinde ilk olarak İzmir ve Çukurova Kalkınma Ajansları aynı yıl içerisinde kurulmuştur. 2008 yılında sekiz ajans, 2009 yılında ise on altı ajans kurularak, tüm bölgelerde ajansların kuruluş çalışmaları tamamlanmıştır. 2010 yılı kalkınma ajanslarının faaliyetlerinin etkin olarak başladığı dönem olmuştur.

Türkiye’de kalkınma ajanslarının kullandığı kaynakların verimlilik analizi ve makro ekonomik göstergeler açısından etkisi ele alınmıştır. Bu kapsamda kuruluşundan bugüne geçen 12 yıllık süreçte kalkınma ajanslarının güçlü / zayıf yönleri, fırsat / tehditleri incelenerek kalkınmadaki önemine vurgu yapılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel İktisat, Kalkınma ajansları, Ekonomik büyüme, Bölgesel Kalkınma

TÜRK BANKACILIK SİSTEMİNDE KATILIM BANKALARI VE İSLAMİ SERMAYE ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Dr.Şahin ÇETİNKAYA

Uşak Üniversitesi, sahin.cetinkaya@usak.edu.tr

ÖZET

Finansal piyasalar da bankalar önemlidir. Para piyasalarının en önemli politika aracı kabul edilebilir. Merkez bankaları, çeşitli alanlarda faaliyet gösteren bankalar aracılığı ile piyasadaki likiditeyi kontrol eder. Bankalar yatırımcılar için sermayenin en önemli tedarikçisidir. Finansal piyasalar da bankalar ve banka benzeri kuruluşlar bulunmaktadır.

Günümüzde bankalar birçok açıdan piyasada önemli bir birleştiricilik özelliğine sahiptir. Ekonomilerde para yatırıma dönüştüğü sürece; büyümeyi sağlar, istikrar aracı olur ve iktisat politikalarını etkin hale getirir. Bu durumu kontrol eden merkez bankaları parasal tabanlı bankalar ve diğer finans kuruluşları aracılığı ile kontrol eder. Bankalar mevduat sahiplerinin parasına karşılık onlara faiz verir. Böylelikle mevduat sahipleri paralarını bankalara vermeye razı olurlar. Ancak Faiz, İslam dini açısından haram kabul edilir. Katılım bankaları İslami sermayenin, faiz dışında bir kazançla, para piyasalarına aktarılması amacıyla ortaya çıkarmıştır.

Bankalar, mevduat kabul eden, fon toplayan, topladığı bu kaynakları fon ihtiyacı olan gerçek ve tüzel kişilere ve devlete kısa ve uzun vadeli kredi olarak aktaran finansal kurumlardır.

Bankacılığın başlangıcı MÖ.3500 yılına kadar dayanmaktadır. Sümer, Babil ve eski Yunan medeniyetlerinde bankacılığa benzer işlemlerin yapıldığı belirlenmiştir. Paranın icat edilmesine, denizciliğin, ticaretin gelişmesine paralel olarak bankacılıkta gelişmeye başlamıştır (Yetiz, 2016).

Dünya ekonomisinde paranın dolaşımı ve dolaşımında üretim veya mal karşılıklı olması esas alınmaktadır. İslami sermayenin piyasaya çıkması finansal kurumlar aracılığı ile olsun diye, faizsiz sistemi prensip edinen katılım bankaları kurulmuştur. Yani sermaye sahibinden paranın alınması için kabul edeceği bir finans sistemi kurulmuştur. Türkiye’de 2001 ekonomik krizinden sonra batan finans kurumları yatırımcısını mağdur etmiştir. Bu nedenle bu finans kuruluşları bankacılık sistemi içine alınarak kontrol edilmek istenmiştir. İşte o dönemden sonra finans kurumları “Katılım Bankaları” adını almış ve bankacılık sistemine “faizsiz bankacılık” diye bir kavram getirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Finans Piyasaları, Katılım Bankacılığı, Faiz, Kâr Payı

ÇEVRE POLİTİKALARINDA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ ROLÜ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARATAŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, akaratas@ohu.edu.tr
Ebru KARATAŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ekaratas@ohu.edu.tr
Koray ÇELİK
Aksaray Üniversitesi, koraycelik@aksaray.edu.tr

ÖZET

1980’li yıllar ile birlikte hissedilmeye başlanan küreselleşmenin etkisiyle dünya gittikçe küçülmekte, rekabete dayalı piyasa şartları ile adeta tek bir pazar haline dönüşmektedir. Sermaye dolaşımı serbestleşerek üretim küreselleşmekte ve bu durum özellikle gelir seviyesi yüksek ülkelerin maddi gücüne daha fazla güç katmaktadır. Küreselleşme toplumların tüketim alışkanlıklarını da kökten değiştirmekte, daha fazla tüketim odaklı bir toplum modelinin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Böyle bir değişim sürecinde ise üretim tüketim döngüsü ile doğal kaynaklara korkunç bir baskı uygulanmış ve uygulanmaya da tüm hızıyla devam etmektedir. Bu baskı ile, günümüz çevre sorunlarının ortaya çıkmasının temel sorumluları olan sözde gelişmiş ve zengin ülkeler, sömürge durumuna düşürdükleri ülkelerin her yönden geri kalmasına neden olmuşlardır. Bugün gelişmekte olan ülke pozisyonunda olan ülkelerin temel amacı ise kalkınmadır. Ne yazık ki gelişmekte olan ülkelerin ticaret hacmi her geçen gün artarken, çevre kirliliği baş edilemez boyutlara ulaşmaktadır. Yok olan doğal çevre, birbiri ardına tükenen türler, değişen iklim koşulları ve küresel çevre sorunları bu olumsuz durumu tüm açıklığıyla ortaya koymaktadır. Çevrenin korunması ve gelecek nesillere daha sağlıklı bir dünya bırakabilmek adına, sağlıklı ve güvenilir çevre politikalarına tüm dünyanın olduğu gibi, bir ülke olarak Türkiye’nin de ihtiyacının olduğu açıktır. Daha koruyucu ve tüm çevresel değerleri kapsayan, sürdürülebilir çevre politikalarının yapılandırılması konusunda, sivil toplum kuruluşlarının rolü ve önemi ise yadsınamayacak kadar büyüktür. Çünkü çevre sorunlarının çözümünde en etkili yöntem, o sorunlarla karşılaşanlar tarafından ortaya koyulabilecektir. Bu bağlamda halkı ortak paydada buluşturan sivil toplum kuruluşları, katılımı teşvik ederek halkın bu sorunlara ortak çözüm yolları üretmelerini sağlayabilecektir.

Tamamen gönüllülük esasına dayanılarak yapılan faaliyetlerle halkı bir araya getiren, gelecek kuşakların daha sağlıklı bir çevrede yaşamalarına katkı sağlayan sivil toplum

kuruluşlarının etkin ve verimli olmaları, etkili çevre politikalarının oluşturulmasında büyük önem taşımaktadır. Ancak bunun için öncelikle donanımlı sivil toplum kuruluşlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Katılımcı demokrasinin köşe taşları olan bu kuruluşların, faaliyetlerini daha etkin yürütebilmelerinin önündeki tüm engellerin kaldırılması, yeterli mali kaynak ve gönüllü aktif üye ile desteklenmeleri gerekmektedir. Türkiye’de pek çok alanda olduğu gibi çevre koruma alanında da faaliyetlerini yürüten sivil toplum kuruluşlarının, çalışmalarında diğer ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapmaları ve iletişim kurmaları daha verimli olmalarını sağlayacağı gibi, daha etkin çevre politikaları üretilmesine de katkı sağlayabilecektir. Bu çalışma, çevre politikalarının yapılandırılmasında sivil toplum kuruluşlarının rolünü, çeşitli örneklerle ele alarak ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Sivil Toplum Kuruluşları, Çevre, Çevre Sorunları

YEREL ÇEVRE MÜCADELELERİNDE TOPLUMSAL ÖFKENİN DİLİ: “ÇEVRECİ BEDDUALAR”

Dr. Öğr. Üyesi Nejdet ÖZBERK
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ÖZET

Zayıf toplumsal grupların çevresel ihtilaflarda, istenmeyen sosyoekolojik risk, tehdit ve tahribatlara karşı nasıl tepki verdikleri kadar ne türden tepkiler gösterdikleri de sosyolojik açıdan önemli bir araştırma konusudur. Bu araştırma, ülke coğrafyasının farklı yerlerinde özellikle HES, JES, baraj, termik ve maden gibi yıkıcı endüstriyel projelere, çitleme girişimlerine karşı ortaya çıkan yerel çevre mücadelelerinde toplumun zayıf kişi ve gruplarının verdiği özel ve yaygın bir tepki türüyle ilgilidir: yerel topluluğu ve doğasını korumak adına edilen beddualar. Bu bildiri, “*çevreci beddualar*” ya da “*çitleme bedduaları*” olarak kavramsallaştırdığımız özel bir tür kültürel pratiği şu soruları sorarak analiz etme çalışmasıdır: bu pratiği kim, kiminle-neyle bağlantılı olarak, nerede, ne zaman, neden ve nasıl icra ediyor?

Politik ve kültürel bir zemine yaslanan bir sosyoekolojik gerçekliği görünür kılmayı amaçlayan bu araştırma yerinden yurdundan edilen, çevresel yıkıma uğrayan vadiler, dereler, dağlar, ormanlar, meralar hemen hemen her yerde topluma ve doğasına eşzamanlı olarak yönelen tahakküme beddua tarzında bir tepki olduğunu tespit etmektedir. Yerel çevre mücadelelerinin eylem repertuarı içinde yer bulan ve kendini doğudan eylem içinde dışa vuran bu tarz bir tepki ve eylem biçimi özellikle kırsal yerel topluluk ve doğa ile çok güçlü kültürel bağları olan üst yaş gruplarından hem erkek, ağırlıklı olarak da yaşlı kadınlardan gelmektedir.

Toplumun ve doğasının başına gelen bir “bela” ya da “musibet” olarak görülen tehditkar ve tahripkâr projelerin arkasındaki tüm toplumsal aktörlere, şirket yöneticilerine, taşeron şirket görevlilerine, hükümete, kalkınma, çevre ve güvenlik bürokrasisine yönelik, ilahi bir gücün müdahil olarak potansiyel ve cari bir sosyal ve ekolojik tehdidi defedeceği inancından, çaresiz bir medet beklentisinden beslenen bu tarz bir tepki özellikle dört koşul için geçerlidir: yerel topluluğun rızası olmadan söz konusu projelerin zorla dayatılması, süreçte toplumun şiddete ve doğasının da yıkıma maruz kalması, gelecek nesle karşı sorumluluk. Bu tarz bir tepkinin yoğunluğu bu dört koşulun bir arada gerçekleşmesiyle zirvesine ulaşmaktadır.

Bu çalışma temelde sanal etnografik gözlem tekniği ile toplanan verilere dayanmaktadır. Araştırma verilerinin kaynağını alternatif medya ve gri literatür taramaları oluşturmaktadır. Yaklaşık beş yıldır takip ettiğimiz, gözlemlediğimiz yerel çevre mücadelelerini konu alan belgesellerden derlenen ampirik veriler üzerinden nitel bir analiz yapılmıştır. Çevreci protestolara ilişkin dolaylı gözlem, enformel sohbetler ve medya analizine dayalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu kaynakların bu tür bir sosyal pratikten kamuoyunu haberdar kılmak, bunun ardındaki saikleri açığa vurmak gibi önemli bir işlevi vardır.

Anahtar kelimeler: Yerel Çevre Mücadelesi, Eylem Repertuarı, Zayıfın Silahları, Beddua.

KÜRESELLEŞEN DÜNYADA DOĞAL ÇEVREYE İLİŞKİN SORUNLAR

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah KARATAŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, akaratas@ohu.edu.tr
Ebru KARATAŞ
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, ekaratas@ohu.edu.tr
Koray ÇELİK
Aksaray Üniversitesi, koraycelik@aksaray.edu.tr

ÖZET

Günümüzde çevre sorunları artık önü alınamayan boyutlara ulaşmıştır. Her geçen gün varlığını şiddetiyle daha fazla hissettiren bu sorunlar, tüm gezegenin geleceğini ciddi anlamda tehdit etmektedir. Yok olan türlere her geçen gün bir yenisi eklenirken ormanlar çölleşmekte, su kaynakları azalıp kurumaktadır. İklim değişikliği ile ilgili ortaya çıkan sorunlar artarken, kirlilik ve çarpık kentleşme doğal alanlarda telafisi mümkün olmayan zararlara yol açmaktadır. Bu olumsuz tablonun ortaya çıkmasında insan çok önemli bir faktördür. Özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte hızlanan bu süreç ile insan, daha fazla birikim ve sermaye uğruna doğal kaynakları sınırsızca tüketmiş, tüketmeye de devam etmektedir. Ancak doğanın da bir taşıma kapasitesi vardır ve bu kapasitesi artık taşma noktasına gelmektedir. İnsanlar ancak çevre sorunları kendilerini tehdit ettiğinde, kendilerine zarar verdiğinde bu durumun farkına varmakta ve umutsuzca çözüm arayışlarına yönelmektedir. Oysa bu çıkmazın çözümü için öncelikle insanın doğaya yönelik akıl almaz hırs ve bencil davranışlarını bir yana koyarak, onunla uyumlu bir yaşam tarzını benimsemesi ve bunu toplumun tüm kesimlerinde tesis etmesi gerekmektedir. Bu açık ama bir o kadar da karmaşık olan çözüm yolu küreselleşen ve gittikçe küçülen dünyanın geleceği açısından hayati derecede önemlidir. Artık sınırların kalktığı, uluslararası ilişkilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinin gücü ile arttığı gittikçe küçülen dünyada, sadece sermaye ve birikime odaklılığın ülkeleri geleceğe güvenle taşıyamayacağı açıktır. Üretmeyen ama sürekli tüketen bir toplum, çevre sorunlarının çözümünün değil nedenlerinin bir parçası olmaya mahkumdur.

Çünkü böyle bir toplumda doğal kaynakların sürdürülebilirliği, sürekli tehdit ve tehlike altında olacaktır. Fazla ve gereksiz tüketimin azaltılması yerine, tükettikçe kirleten kirlettikçe yok eden ve ticaret hacimlerini küreselleşme ve rekabetin de etkisiyle artıran ülkeler, günümüzde baş edilemeyen küresel çevre sorunlarının temel aktörleridir. Üretim ve tüketim anlayışında tüm dünya ölçeğinde büyük değişimlere yol açan küreselleşme süreci ile birlikte doğal kaynaklara uygulanan baskı ve bu baskı ile ortaya çıkan çevre sorunlarını ortaya koymayı hedefleyen bu çalışma, teorik olarak yürütülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Doğal Kaynaklar, İnsan, Çevre Sorunları

DOĞAL SİT ALANLARININ PLANLANMASI, KORUNMASI VE YÖNETİMİNDE COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİNİN ROLÜ

Prof. Dr. Abdurrahman EYMEN
ERU Muh. Fak. Harita Müh. Böl., ageymen@gmail.com

Ömer Faruk ÇELİK
Kayseri Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, farukomercelik@gmail.com

ÖZET

Doğal sit alanları 2863 sayılı Kanunda, jeolojik devirlere ait olup ender bulunmaları nedeniyle olağanüstü özelliklere sahip yer üstünde, yeraltında veya su altında bulunan korunması gerekli alanlar olarak tanımlanmaktadır. Doğal sit alanlarının korunması, planlanması, yönetilmesi kavramı hem doğal yaşamın korunması hem de insanların bu korunan doğal hayat ve doğayla birlikte yüksek hayat standartları şartları altında yaşamalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Yakın bir zamana kadar, doğal sit alanları sınırlarının belirlenmesi işlemlerinde klasik yöntemler olan kâğıt paftalar ve topografik haritalar kullanılmaktaydı. Bu paftalar üzerine çizilen sınırlar yeteri kadar doğrulukla çizilemediği için doğal sit alanı yakınında veya alan içinde yaşayan yöre halkı çoğu zaman bilmeden sınırların ihlal edilmesine neden olmaktadır. Doğal sit alanlarında bu olumsuzlukların giderilebilmesi günümüz teknolojinin getirdiği yeniliklerden yararlanmakla giderilebilir. Günümüz teknolojisi doğrultusunda bu amaç için yapılacak koruma faaliyetlerinde Coğrafi Bilgi Sisteminin (CBS) kullanılması hem maliyet hem de hızlı kararlar alınması açısından önemlidir. Bugün doğal sit alanlarındaki en büyük problemlerden bazıları doğal sit alanlarının denetlenmesi, izlenmesi, taşınmazlarının sit alanı içerisinde kalıp kalmadığının öğrenilmesi, tescil işlemleri ve tabiat varlıklarını koruma bölge komisyon kararlarına ulaşılamamadır.

Çalışmada, CBS ile uluslararası öneme sahip olan doğal sit alanlarının korunması, dinamik olarak izlenmesi, denetlenmesi ve doğru kararların verilebilmesi için nasıl bir sistem ve veritabanı tasarımının olması gerektiği hakkında bilgi verilecektir. Çalışma alanı olarak Kayseri, Sultan Sazlığı Doğal Sit Alanı, Ovaçiftlik Mahallesi seçilmiştir. Çalışma ile seçilen alanda ne kadar doğal sit alanının olduğu, sınırları ve alınan kararlara anında ulaşılabilecektir. Ayrıca çalışmayla çalışma bölgesinde gerçekleştirilecek konumsal analizler ile birlikte doğal sit alanlarının korunması, planlanması ve yönetilmesi aşamasında CBS ile nelerin yapılabileceği hususunda elde edilen sonuçlar paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğal Sit Alanı Yönetimi, Kentsel Tasarım ve Planlama, Coğrafi Bilgi Sistemleri, Arazi Yönetimi

HAZIR GIYİM İŞLETMELERİNDEKİ TASARIMCILARIN KULLANICI ODAKLI YAKLAŞIMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. Emine KOCA

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi,

Arş. Gör. Merve BALKIŞ

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, balkismerve@gmail.com

ÖZET

Hazır Giyim Sektöründeki işletmelerin ve tasarımcıların benimsedikleri ve uyguladıkları tasarım yaklaşımları, güçlü rekabet ortamı içerisinde hayati bir önem arz etmektedir. Küresel kültürün oluşturduğu trendler, ürünler için tasarımı vazgeçilmez kılarken, bir yandan tüketici istek ve beklentileri, diğer yandan tasarımın estetik ve fonksiyonel değeri tasarım sürecinin şekillenmesini sağlamaktadır. Bu sürecin planlayıcısı ve uygulayıcısı konumunda olan tasarımcıların benimsedikleri tasarım yaklaşımları bu noktada kritik bir önem taşımaktadır. Tasarımcıların çeşitli tasarım yaklaşımları arasından tüketici kitlesine ve sosyal dokuya en uygun tasarım yaklaşımını belirleyecek yeteneğe sahip olabilmeleri; ayrıca kullanıcıların istek, beğeni, beklenti ve deneyimleri doğrultusunda tasarımlarını yönlendirebilmeleri ve ürünün kullanıcının amaçladığı şekilde kullanabildiğinden emin olabilmeleri gerekmektedir. Dolayısıyla kullanıcının beklentilerinin ve ihtiyaçlarının belirlenerek; bu ihtiyaçları karşılamaya yönelik disiplinlerarası tasarım yaklaşımlarıyla oluşturulan tasarım çıktılarının Kullanıcı Odaklı Tasarım bilinciyle gerçekleştirilebileceği sonucu ortaya çıkmaktadır. Küresel trendler insan odaklı çalışmalara hız verirken; sosyoloji her alanda, yükselen bir bilim dalı olarak dikkat çekmektedir. Sosyoloji, olaylar arasındaki ilişkiden, bireylerin istek, ihtiyaç, tutum ve davranışlarına kadar birçok konuyu incelediği için temelinde insan yani 'kullanıcı' yer almaktadır.

Hazır giyim işletmelerindeki tasarımcıların ‘Kullanıcı Odaklı Tasarım’ yaklaşımlarının değerlendirilmesinin amaçlandığı bu araştırmada; Türkiye de faaliyet gösteren 3 adet büyük ölçekli, marka değeri olan hazır giyim işletmesi araştırma kapsamına alınmış ve A firmasından 2, B firmasından 1 ve C firmasından 3 adet tasarımcıya ulaşılarak tasarım yaklaşımları hakkında görüş ve uygulamaları belirlenmeye çalışılmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafında hazırlanan 22 adet çoktan seçmeli ve 10 adet likert sorunun yer aldığı ölçme aracı ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda, işletmelerin ve tasarımcıların, tasarım sürecinde nihai ürüne etki eden farkındalıkları, yaklaşımları ve uygulamaları, belirlenen ana ve alt amaçlar ile incelenmiştir. Tasarımcıların ve yöneticilerin ‘kullanıcı odaklı yaklaşımlarının örtüşen ve ayrışan yönleri çapraz tablolarda analiz edilerek değerlendirmeler yapılmıştır.

Araştırma sonucunda; işletmelerin genel olarak kullanıcı odaklı tasarım yaklaşımını benimsedikleri ve yeni ürün tasarımında tasarımcıların bu yaklaşımlarına destek verdikleri, ancak 3 işletmede de bu konuda farklı uygulamaların olduğu görülmüştür. Kullanıcı odaklı tasarım yaklaşımında aynı işletmedeki tasarımcıların bile farklı değerleri gözettiği belirlenmiş ve her tasarımcının aynı hassasiyette bu yaklaşımı benimseyip uygulamadığı sonucuna varılmıştır. “Kuram-Araştırma-Uygulama” zincirinin olması gerektiği, bu zincirin “tüm” aşamalarıyla uygulanması ve nihayetinde kullanıcının odak olduğu zihniyetin genel tasarım politikası olarak benimsenebilmesi önerileri getirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Moda, Tasarım, Tasarımcı, Kullanıcı, Giyim

ABSTRACT

The design approaches adopted and implemented by firm and designers in the Ready-to-Wear Sector are of vital importance at strong competitive environment. The trends that global cultures create are making design indispensable for products; on the one hand, consumer demands and expectations, on the other hand the aesthetic and functional value of the design, shaping the design process. The 'design approaches' of designers who are both planners and practitioners of this process are of critical importance. Designers must have the ability to design the most appropriate design approach to the consumer mass and social position among the various design approaches. Also designers need to be able to steer their designs in the direction of user demand, liking, expectation and experience, and be sure that the product user can use it as intended. Therefore, by determining the expectations and needs of the user; the result of the design outputs created by the interdisciplinary design approaches to meet these needs can be realized with the awareness of user-centered design. While global trends speed human-focused work; sociology attracts attention as an emerging science discipline in every field. Sociology is based on the human being, ie the 'user', because it examines a lot of things ranging from the events to the desires, needs, attitudes and behaviors of the individuals.

In this research aimed at evaluating the 'User Focused Design' approaches of the designers working 3 large-scale company in garment industry which have brand value in Turkey. Two designers from A company, one from B company and three from C company were reached and their views and applications about design approaches were tried to be determined. To obtain of the data, the survey tool which have 22 multiple-choice and 10 likert questions and the semi-structured interview form were prepared by the researchers, were used. In the direction of the data obtained, the awareness, approaches and applications of the companies and designers in the design process affecting the final product have been examined with determined main and sub-objectives. The overlapping and divergent aspects of the 'user-centered' approaches of designers and managers were analyzed in cross tabulation.

As a result of the research; it has been seen that companies generally adopt a user-oriented design approach and support the designers these approaches in new products design processes, but there are different applications between 3 companies. In the user-oriented design approach, it has been determined that even the designers in the same company watch different values and the result is that each designer does not apply the same precision. There has been a recommendation that the chain of "theory-research-practice" should be applied in "all" stages, and that the user centered design can finally be adopted as a general design policy with the mind that the user is the focus.

Key Words: Fashion, design, designer, user, clothing

İÇ GİYİMLERDE KRİNOLİN FORMLARININ ÖZELLİKLERİ ve SOSYOLOJİK AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Prof. Dr. P. GÖKLÜBERK ÖZLÜ

Hacı Bayram Veli Üniversitesi, pinarozlu@gmail.com

Öğr. Gör. H. VATANSEVER

Faruk Saraç Tasarım Meslek Yüksekokulu, hulya.vatansever@faruk.sarac.edu.tr

ÖZET

Başlangıçta korunma amacıyla bir gereksinim olarak ortaya çıkan giyim, giderek insanın maddi ve manevi varlığını tamamlayan toplumsal bir olguya dönüşmüştür. Toplumların sosyal kimlikleri ile giysi formları arasında kurulan ilişki, farklı sosyal kimliklerin de açık bir göstergesidir. Tarihsel süreç içerisinde giysiler, basit bir şekilde yalnızca bedeni kaplayan bir örtü ya da sosyal olarak onaylanmış bir giyim eşyası değil, bedeni farklı şekilde yansıtan araçlar olarak işlev görmektedir. Çünkü giysiler insanlar üzerinde istenen etkiler oluşturulabilmekte ve hatta statüler belirlenebilmektedir. Toplumsal statünün ve cinsiyetin en belirgin göstergelerinden biri olan ve sembolik sınırların korunmasında ya da yıkılmasında etkili olan giyim, toplumsal yapılar içindeki konumların farklı yüzyıllarda nasıl algılandığını ve statü sınırlarının nasıl belirlendiğinin göstergesi olmuştur.

Dış giysilerdeki formların oluşturulmasında önemli bir paya sahip olan iç giysiler tarafından vücudun desteklenmesi ve değiştirilmesi sonucunda beden formları görsel olarak değişmiştir. Ayrıcalıklı sınıflar tarafından giyilen iç giysiler, meslek gruplarına ve günün belirli saatlerine bağlı olarak şekil ve hacim açısından süreç içerisinde değişiklikler göstererek kadınların sınıf ayrımını belli etmekte en önemli araç olmuştur. Kökleri 14. ve 16. yüzyıla dayanan iç giyim türlerinden “krinolinler” çeşitli biçimleriyle dış eteğin görkemini vurgulamak amacıyla uzun süre kadın giyiminin bir parçası olarak kullanılmış ve zaman içerisinde gücün ve statünün sembolü haline gelmişlerdir.

Bu çalışmada, Avrupa kadın iç giyim türlerinden krinolinlerin form özellikleri ve kullanım amacındaki değişim ve gelişimlerine etki eden faktörlerin, anlamsal ve simgesel olarak taşıdıkları birtakım niteliklerin belirlenmesi geçmişle günümüz arasında sosyal bağlantı kurulması açısından konu önemli görülmüştür. Tarihsel süreçteki krinolin formlarını inceleyerek statü farklarını ele alan araştırmada, konu ile ilgili görsel ve yazılı kaynaklar incelenip elde edilen veriler analiz edilmiştir. Verileri çözümlenmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan görsel analiz tablosu kullanılarak iç giyim türleri; kullanıldığı dönem, kullanım amacı, model, kumaş, malzeme ve dikim özellikleri incelenmiştir. Krinolin formlarının model analizleri ve modellerdeki formların yorumu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Giyim, İç Giyim, Krinolin, Sosyal Statü.

AN EMPIRICAL ANALYSIS OF FRAGILE FIVE IN THE CONTEXT OF THE POLLUTION HAVEN HYPOTHESIS

Res.Ass. H. Hilal BAĞLITAŞ,

Erciyes University FEAS, hhilalbaglitas@erciyes.edu.tr

PhD. Zeynep Öztürk YAPRAK,

ERU Institute of Social Science, zeynepozturkyaprak@gmail.com

ABSTRACT

Emerging and/or developing countries have growth enthusiasm to catch up the level of developed countries. But insufficient internal savings and thus lack of investment lead to overly dependence on foreign investment, degree of which leaves those states vulnerable to external shocks and these shocks bring along some risks. Among others, the risks include weakened currencies, current account deficits and some other financial indicators.

Coined by Stanley in 2013, the term “fragile five” represents the vulnerability of five emerging market economies, namely: India, South Africa, Brazil, Indonesia, and Turkey, in order to emphasize upon their dependence to foreign investment to be employed in various categories. The economical categorization of fragile five engages in the options for and risks of catching up with methods for developed economies. However, their incentives and facilities for foreign capital accumulation could have the risk of ruling out of ecological friendly and environmental sensitive investments. On the condition that the economic growth is the primary aim, environmental issues might be kept in background. The fragile five can be considered to be lack of focusing on vision through an ecological friendly perspective to the foreign investments, or ignoring until such degree enough for satisfying stimulated investment level. In this context, purpose of this paper is to examine whether foreign direct investors are environmental sensitive in their investments in all fragile five countries, by comparing them not only by financial outlooks but also by uncovering other similarities and differences in order to figure out a common political suggestions for all fragile five.

Key Words: Fragile five, pollution haven hypothesis, foreign direct investment

DOĞA ETKİLEŞİMLİ SÜRDÜRÜLEBİLİR PLANLAMA/TASARIM

K. Pınar KIRKIK AYDEMİR,

Gelişim Üniversitesi

ÇİĞDEM BOGENÇ,

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

BURAK KAAAN YILMAZSOY

Gelişim Üniversitesi, burak.yilmazsoy@gmail.com

ÖZET

Günümüz kentleri küreselleşme olgusu içerisinde yeni yaklaşımlar ile şekillenirken ekonomik kaygılar kentlerin biçimlenmesinde en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Küresel rekabet içerisinde kentlerin sosyal ve ekolojik gelişimi göz ardı edilmekte, kent kullanıcılarının kentsel yaşam içerisinde doğal çevre ile etkileşimi her geçen gün azalmaktadır. Sanayileşme ile birlikte yapıları çevrelerin genişlemesi, doğanın tahrip edilmesi, doğal yaşamın zarar görmesine neden olmuş, doğanın dengesi bozulmuş ve insan ile doğa arasındaki bağlantı zayıflamıştır. Bu noktada biyofilik tasarım (biophilia) kentsel ve mimari tasarım içerisinde doğa arayışının tipik örneklerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Biyofilik tasarım, ekolojiye duyarlı yapı, bina, altyapı vb. sistematik koşulları yerine getirmekle kalmayıp, estetik açıdan da göze hoş görünmeyi, ekonomik olarak farklı sistemler ile rekabet edebilmeyi sağlayarak, kullanıcı açısından yüksek performans özelliği taşımaktadır. Geleceğin mimarisinden beklenen de altyapı, ulaşım, kamusal mekân gibi fiziksel çevrelerin tamamının düşünülerek, tasarımda makro ölçekten mikro ölçeğe uzanan butuncul çözümlerdir. Bu kapsamda sürdürülebilir, kendi enerjisini üretebilen, evrensel tasarım ilkelerine uygun, açık ve kapalı mekanlar yaratılması ve çevre kalitesinin en üst düzeyde ele alındığı stratejilere ihtiyaç vardır.

Çalışmadaki amaç; Doğaya, “yere” saygılı mimari nasıl olur? Sorusu üzerinden İnsan öncelikli yaşanabilir ve sürdürülebilir planlama/tasarıma yönelerek İnsan-doğa ilişkisini güçlendiren inovatif çözümlerin doğal süreçler/biyofilik tasarım ile ilişkisini ortaya koymaktır.

Çalışma kapsamında, Biyofilik tasarımın özelliklerini, literatür araştırmalarından yola çıkarak açıklamak, biyofilik tasarımın bütünleşik uzmanlık dalları (peyzaj mimarlığı ve şehircilik) ile ilişkisini örnek projeler üzerinden incelemek ve sürdürülebilir tasarım/planlama birlikteliği için önemini belirtmek istenmektedir.

Yöntem olarak, farklı kaynaklar üzerinden literatür araştırmaları yapılmış, fotoğraflar aracılığı ile gözlem yapma imkânı sağlanmıştır. Bu bağlamda verilen örneklemler üzerinden analiz ve sentez çalışması yapılmıştır.

Çalışmanın sonuç kısmında, yapı, iç mekân-dış mekan, kent vb. farklı ölçeklerde örnekler üzerinden Biyofilik tasarımın önemi ve gereksinimi ele alınmaktadır. Günümüz kentlerinde kaybolan yapı-mekân-doğal denge ilişkisini yeniden sağlamaya yönelik Biofilik tasarım ilkeleri ortaya konmuş, öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Biyofili, Doğa, Mekân, Sürdürülebilir Planlama/Tasarım.

ABSTRACT

Today as the cities are shaped with new approaches in globalization, economic concerns come into play as the most critical factor in forming the cities. Social and ecologic development of cities is ignored in global competition and the interaction with the natural environment in urban life is becoming more and more limited for city residents. Due to industrialization, the constructed environment enlarged, leading to the destruction of nature and damage to the natural life. The natural balance is disturbed and the connection between human and nature is weakened. At this point, biophilic design (biophilia) is introduced as a typical example of the search of nature in urban and architectural design. Biophilic design not only complies with systematic conditions as ecologically sensitive structures, buildings, infrastructures etc. it also enables esthetic look and competition with different systems in financial terms, thus maintaining a high-performance feature for users. The expectation from the architecture of the future is a consideration of all physical environments as infrastructure, transport, public areas and offering holistic solutions in design starting from macro scale extending to micro scale. In this scope, it is necessary to create sustainable, energy self-sufficient indoor and outdoor areas compliant with universal design principles and to develop strategies recognizing environmental quality at the maximum level.

The aim of the study; is to ask the question “How to become respectful to nature, to the ‘earth’ and turn to human-prioritized, livable and sustainable planning/design. It also aims to reveal the relationship of innovative solutions that strengthen human-nature relation with the natural processes/biophilic design.

In the scope of the study, it is intended to explain the features of biophilic design in the light of literature review, examine the relationship of biophilic design with its integrated fields (landscape architecture and urbanization) on sample projects and highlight the significance of it for sustainable design/planning combination.

The study method is literature review on various sources and observations on photographs. The analysis and synthesis are conducted on samples within this context.

The conclusion part indicates the significance and necessity of biophilic design on different scales as structure, indoor-outdoor, city etc. using examples. This part also puts forward the biophilic design principles to recreate the structure-space-natural balance relationship that is disturbed in today’s urban areas and suggestions related to the issue.

Keywords: Biophilia, nature, space, sustainable planning/design.

LİSE VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN TEMEL İNSANİ DEĞERLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Öğr. Üyesi Meral ÖZTÜRK

Cumhuriyet Üniversitesi, meralyuner@hotmail.com

ÖZET

Değer olgusu sosyolojide bir sosyal grup ya da toplumun varlığını, birliğini, işleyişini ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğunun doğru veya gerekli olduğunu kabul ettikleri temel ahlaki ilke veya inançlar olarak tanımlanmaktadır. Değerler toplum üyelerinin ortak duygu, düşünce, amaç ve menfaatini yansıtmaktadır (Kızılcelik ve Erjem, 1992: 372). Değerler insanların düşünce ve davranışlarına yön vermekte, insanlar benimsedikleri değerler çerçevesinde hareket etmektedir (Çalışkur, 2010: 28). Sosyalleşme süreciyle öğrenilen değerler nesilden nesile aktarılmaktadır. Ancak toplumların kaçınılmaz olarak yaşadıkları sosyal değişimler değerlerin değişmesini de beraberinde getirmektedir. Yaşanan toplumsal değişime paralel olarak insanların değerlere verdikleri önem dereceleri farklılaşabilmekte, aynı toplumda farklı kuşaklarda yer alanlar farklı değerleri benimseyebilmektedir (Yazıcı, 2014).

Değerler çocukluktan itibaren öğrenilmeye başlansa da değerlerin yeniden belirlendiği ve içselleştirildiği dönem gençlik dönemidir. 15–25 yaş arası kapsayan bu dönemde gençler kendi kişiliklerini oluşturmaya başlamakta, kendilerini ve sosyal dünyayı keşfetmeye hazırlanmaktadır. Bu süreçte gençler aileleri yanında kendi akranlarıyla da yakın ilişki kurmakta, bu ilişki değerlerin şekillenmesini beraberinde getirmektedir. Gelecekte hayatın her alanında etkili olacak gençler toplumsal değerlerin yeniden belirlenmesinde etkili olacaktır (Aydın, 2003). Bu çalışma bu önemden hareketle gençliğin değerlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma günümüz Türkiye’inde gençliğin durumu ile gelecekte yaşanacak toplumsal değişimin yönü hakkında bilimsel veriler sunması bakımından önemlidir. Çalışma kapsamında eğitimin değerlerin belirlenmesinde önemli rol oynadığı varsayımından hareketle gençler lise ve üniversite gençliği olarak iki gruba ayrılmıştır. Araştırmada gençlik hangi değerleri benimsemektedir? Lise ve üniversite gençliği benimsedikleri değerler açısından farklılaşmakta mıdır? Lise ve üniversite gençliğinin değerleri cinsiyetlerine göre farklılık göstermekte midir? gibi sorulara cevap aranacaktır.

Nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeline uygun olarak yapılan araştırma 2016–2017 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmada tabakalı örnekleme

tekniki kullanılmıştır. Bu çerçevede Cumhuriyet Üniversitesi bünyesinde bulunan fakülteler sayısal, sözel ve eşit ağırlık puanlarına göre öğrenci alan bölümler tabakalara ayrılmıştır. Liseler ise Anadolu liseleri, meslek liseleri, imam hatip liseleri ve fen liseleri olarak üç gruba ayrılmıştır. Ardından “rastgele örnekleme tekniği” kullanılarak araştırmaya katılmayı kabul eden 283 öğrenciye anket uygulanmıştır. Schwartz’ın Değer Kuramı çerçevesinde yapılan çalışmada; “Portre Değerler Ölçeği” kullanılmıştır. Schwartz, Melech, Lehmann, Burgess ve Harris (2001) tarafından geliştirilen; Demirutku (2007) tarafından adaptasyonu yapılan ölçek; değişime açıklık, muhafazakârlık, kendini aşma ve kendini güçlendirme esas değerlerini içeren 40 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu değerler: Güç, Başarı Hazcılık Uyarılım, Özyönelim, Evrenselcilik, İyilikseverlik, Geleneksellik, Uyuma ve Güvenlik olmak üzere 10 temel alt ölçeği içermektedir. Araştırmada ikili gruplar arasındaki farklılığı ortaya koymak amacıyla bağımsız örnekleme t testi kullanılmıştır.

Araştırma bulgularına göre katılımcıların %62,2’si kadın, %37,8’i erkektir. Yine örneklemin %50,2’si üniversitede, %49,8’i lisede okumaktadır. Tüm katılımcılar en yüksek puanı muhafazakârlık değerinden almışlardır ($\bar{X}=26,17$). Bunu kendini güçlendirme değeri takip etmektedir ($\bar{X}=24,02$).

Lisede eğitim gören gençler üniversitede okuyan gençlere kıyasla muhafazakârlık ($t_{(281)}=-4,111, p<.00$) ve değişime açıklık ($t_{(281)}=-3,510, p<.00$) değerine daha çok önem vermektedir. Kendini aşma ($t_{(281)}=-1,407, p>.00$) ve kendini güçlendirme ($t_{(281)}=-0,41, p>.00$) değerleri bakımından liseli ve üniversiteli gençler arasında farklılık bulunmamaktadır.

Üniversitede okuyan kadın ve erkeklerin muhafazakârlık ($t_{(140)}=,271, p>.00$), kendini aşma ($t_{(140)}=,913, p>.00$) ve değişime açıklık ($t_{(140)}=-1,358, p>.00$) değerleri farklılaşmamaktadır. Ancak üniversitede okuyan erkek öğrencilerin kendini güçlendirme ($t_{(140)}=-2,936, p<.00$) değerinden aldıkları ortalama puan kadın öğrencilerden daha yüksektir. Lisede okuyan genç erkek ve kadınların muhafazakârlık ($t_{(139)}=,455, p>.00$), değişime açıklık ($t_{(139)}=,844, p>.00$) ve kendini güçlendirme ($t_{(139)}=,529, p>.00$) değerlerinden aldıkları ortalama puan arasında farklılık yokken, kadınların kendini aşma değerine ($t_{(139)}=2,590, p<.00$) verdikleri önem erkek öğrencilerden yüksektir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Değer, Lise, Üniversite

ANADOLU HALK İNANÇLARI İÇİNDE “BÜYÜ” VE UYGULAMA ALANLARI

Dr. Cem ZAFER

ÖZET

İnsanlıkla yaşıt bir uygulama şekli olarak değerdendirilebilecek olan büyü uygulamaları tüm tarih boyunca insanlarla ve inanışlarla iç içe bir halde günümüze kadar gelmiştir. Tarihin en eski toplumlarından olan Türk halkı da büyü faaliyetlerine ilgi göstermiş ve inanışı, coğrafyası, kültürü ne olursa olsun yaşamının bir noktasında büyü unsurunun varlığını hep hissetmiştir. Doğüstü yapılarla iletişime geçip hayatın akışını değıştirmeyi amaçlayan büyü uygulamalarında kullanılan en genel materyal domuz ve domuzdan elde edilen malzemelerdir.

Bu denli köklü bir uygulama geçmişı olan büyü, isminde hep olumsuzluk anlamı hissedilse de olumlu – olumsuz pek çok faaliyet için başvuru olan bir husustur. Anadolu içinde özellikle tıbbi konularda başvuru olan büyü uygulamalarının karı – kocanın arasını açma, karı – kocayı bir araya getirme, insanlar tarafından sevilme vb. alanlarda kullanıldığı da bilinmektedir. Anadolu insanının büyü ile ilgili düşünceleri incelendiğinde varlığı inkâr edilmeyen ve korkulan bir olgudan bahsedildiği görülmektedir. Ancak bu denli katı olarak bilinen büyü uygulamalarına olan yönelim de dikkat çekici bir mahiyettedir.

Anahtar kelimeler: büyü, büyücü, büyü bozma, büyü yapma, Anadolu büyüleri

SUMMARY

The magical practices that can be evaluated as an age-old practice with mankind have been sung throughout the history of mankind and beliefs. The Turkish people from the oldest societies of the past have also shown interest in magic activities, and regardless of their beliefs, geography or culture, they have always felt the presence of a magic element at one point in their lives. The most common material used in spell applications to communicate with supernatural structures and change the course of life are the materials obtained from pigs and pigs.

The magic of such a deeply rooted practice is a reference to many positive and negative activities, although the sense of negativity is always felt in its name. In spite of the magic practices in Anatolia, especially in medical matters, opening the wife - husband, bringing husband and wife together, loving people, etc. It is also known to be used in areas. When Anatolian people's thoughts about the magic are examined, it is seen that there is an unquestionable and feared event. However, the trend towards magical practices known as such solid is also remarkable.

Key words: magic, sorcerer, spell breaking, magic making, Anatolian magic

STALİN DÖNEMİNE AİT GULAG KAMPLARINDAKİ KADIN MAHKUMLARIN SOSYAL ARKA PLANLARI

Dr. Nurettin ÇAKIR

Kayseri Çetin Şen Bilim ve Sanat Merkezi, nurettin3214@hotmail.com

ÖZET

GULAG kampları Sovyetler Birliği tarihinde kara bir leke olarak hatırlanmakla birlikte aynı zamanda daha ayrıntılı bir biçimde araştırılması gereken bir konu olarak günümüzde önemli bir yere sahip olmaya devam etmektedir. Stalin ile birlikte anılan GULAG kamplarında birbirinden farklı sosyal arka planlara sahip insanlar gerçekçi kanıtlardan uzak suçlamalarla dünyanın gözünden bütünüyle izole edilmiş çalışma kamplarında tutularak sosyal hayatlarından, büyüdükleri alanlardan ve daha da önemlisi ailelerinden koparılmıştır. Stalin döneminde GULAG kampları daha çok Sovyet ekonomisine yaptığı katkılarla değerlendirilmiş, yapılan uygulamaların sosyal sonuçları dikkate alınmak istenmemiştir. Stalin ile birlikte daha çok tanınmış ve merak uyandırır hale gelmiş olan GULAG kamplarında yer alan mahkûmlar arasında kadınlar da bulunmakta ve kamp hayatının sosyal gerçeğinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. GULAG kamplarında kendilerini bilerek ya da bilmeyerek bulmuş kadınlar hırsızlık, fahişelik, rahibelik, karşı devrimcilik ile suçlananlardan oluşmaktadır. Bunun yanında GULAG kamplarına mahkûm olan birisinin ailesinden ve çevresinden bir kadın olmak nedeniyle kamplara gönderilmiş olanlar da bu gruba dahil edilmektedir.

GULAG kampları içinde yer almak ve bu acı gerçeğin bir parçası olmak zorunda kalan kadınlar kendi durumlarının ortaya çıkardığı gerçekliklere farklı tepkiler göstermiştir. Kadın mahkûmlardan kimisi başına gelenleri kabul etmekte oldukça zorlanmış hatta hiçbir zaman kabul etmek istememiştir. Bu türden kadın mahkûmlar kamp hayatının ağır şartlarının da etkisiyle ya hayatlarını kaybetmiş ya da psikolojik sorunlara maruz kalarak akıl ve beden sağlığını kaybetmiştir. Kimi kadın mahkûmlar da şartlar ve gerekçeler ne olursa olsun kampların ağır ve dayanılması zor olan şartlarına uyum sağlamanın hayatta kalma adına kendi faydasına olduğuna kendisini inandırmış ve kendi lehine olanaklar elde etmenin peşinde olmuştur. İkinci gruba dahil olan kadınlardan kimilerinin sergilediği uyumlu hayat tarzından ve gösterdiği emeklerinden dolayı ödüllendirildiği bile görülmüştür. Mahkûm edilen kadınların yanlarında götürmek zorunda kaldığı ya da kamp hayatı sırasında doğurduğu çocukları da GULAG kadınları gerçeğinin bir parçasını oluşturmaktadır. Kamp hayatından sağ kalmayı başararak kurtulan kadınların topluma ve özellikle de kendi aile üyelerine gösterdikleri kuşkucu ve tedbirli yaklaşımları, yaşadıkları iletişim sorunları da ilgi çeken

başka bir konu olarak karşımızda durmaktadır. GULAG kamplarını yaşamış kadınlar ve kampların ortadan kaldırılmasından sonraki dönemlerde yetişen kuşağın hayata bakışlarında gösterdikleri tepkiler arasındaki derin uçurumlar ve bunun ortaya çıkardığı kuşaklar arasındaki iletişim kopukluğu da sonuç olarak önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: GULAG Kampları, Stalin ve Sovyetler, Kadın ve Sürgün.

GEÇ DÖNEM OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZ TÜRKİYE'SİNE DARBELERİN SOSYOLOJİSİ

Öğr. Gör. Talha TURHAN
Erciyes Üniversitesi, talhaturhan@erciyes.edu.tr

ÖZET

Askeri darbeler, dünya siyaset sahnesinin en korkulan ve en istenmeyen aktörlerinden birisidir. Özellikle 20. Yüzyılın sonlarına doğru daha çok gelişmekte olan ülkelerde karşımıza çıkmaktadır. Arjantin'den Burma'ya, Şili'den Mısır'a, Yunanistan'dan Türkiye'ye kadar birçok ülkede, askerlerin seçilmiş yöneticilere el çektirip iktidarı ele geçirmeleri, siyasi tarihin temel konuları arasında yer almaktadır. Nitekim darbelerin gelişmekte olan ülkelerdeki görünürlüğünün fazla olmasının da siyasal, toplumsal ve iktisadi olmak üzere farklı nedenleri bulunmaktadır. Bu nedenlerin başında ise; söz konusu ülkelerdeki demokrasi kültürünün yeterince olgunlaşmaması, yaşanan iç çatışmalar, siyasal ve ekonomik istikrarsızlık ve rejim sorunları gelmektedir. Darbelerin görünen anlamda (uluslararası angajmanlardan bağımsız olarak) en önemli gerekçeleri ise; hükümetlerin siyasal, sosyal ve ekonomik sorunlar karşısında yetersiz kalması ve ülke içinde yaşanan sosyo-politik sorunlara gerekli rasyonel müdahalelerin gecikmesi ve bu sorunları, uluslararası siyaset sosyolojinin kullanışlı konusu olmaktan kurtaramaması olarak sıralanabilir. Askeri darbelerin ayırt edici özelliği; ülke yönetiminde demokratik usullerle başa geçmiş olan hükümetlerin silahlı kuvvetler tarafından devrilmesi ve anayasanın askıya alınması şeklinde olmuştur. Çünkü darbeyi gerçekleştirenler, genellikle devletin koruyucu misyonunu üstlenmekte, devletin bekasından ve ülkenin gidişatından nihai statüde kendilerini sorumlu görmüşlerdir. Bu nedenle darbeciler, kendilerini aynı zamanda devletin kurucu unsuru olarak da nitelendirerek yaptıkları darbeyi haklı ve meşru olarak değerlendirmişlerdir. Darbelerin yaşandığı ülkelere bakıldığında ise, sivil hükümeti deviren ve demokrasiyi tanımayan silahlı güçlerin genellikle ülkenin hem yönetsel hem de ekonomi politikalarını manipüle edebilecek önemli bir güce ve statüye sahip olduğu görülecektir. Oysa demokratik toplumlarda sivil toplum baskın olduğu için askeri zümre, yalnızca ülkenin güvenliğinden sorumludur ve siyasetle de mesafelidir. Bu bilgiler ışığında mevcut bildiride; Osmanlı'nın son döneminden günümüze, gerçekleşen veya teşebbüs edilen darbe tecrübelerinin sosyolojisi incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Geç Dönem Osmanlı, Darbelerin Sosyolojisi, Güvenlik Bürokrasisi.

ABSTRACT

Military coup d'etat are one of the most feared and unwanted phenomenon in the world politics which particularly emerged in developing countries during the late of 20th century. From Argentina to Burma, Chile, Egypt, Greece and Turkey, seizing power from political leader to armed forces are among the major issue of political history. As a matter of fact, high tendency and occurrence of military coups in developing countries stemmed from different reasons, including political, social and economic. Among these reasons, underdeveloped democratic culture in those respective states, internal conflicts, political and economic instability and regime problems are the prominent one. Regardless of international engagement, apparently the most acknowledged excuses in maintaining military coups are: failure of governments to cope with political, social and economic problems that country face and passive approach in addressing socio-political problems without rational means, as well as inability to prevent these problems, which are hot topic in international political sociology. The distinguishing feature of military coups materialise via overthrowing of the elected governments who achieved power through democratic procedures, by the armed forces and the suspension of the constitution. Because, those who launched military coup usually undertakes the protective mission whom treated themselves as responsible for preserving the existence and sustainability of the state. For this reason, coup leaders try to legitimise and advocate it as a just action by treating their position as constitutive element of the state. When we look at the countries where military coups actualised, it will be seen that the armed forces, which overthrown civilian government with undemocratic means, have an important power in manipulating country's administrative and economic policy. Through aforementioned information, this paper scrutinises sociological dimension of military coups or military coups attempt which had been materialised from the late Ottoman era to present.

Key Words: Late Period Ottoman, Sociology of Coup d'etat, Security Bureaucracy.

TÜRKİYE’DE ÇOCUKLARIN EKONOMİK İSTİSMARI

Öğr. Gör. Serap BOLAYIR

Cumhuriyet Üniversitesi, sbolayir35@gmail.com

ÖZET

Geleceğin emanet edileceği çocukların; fiziksel ve psikolojik gelişimlerini etkileyen ve hayatlarında ciddi izler bırakan etkenler incelendiğinde, en vahim ve zarar verici olanın “çocuk istismarı” olduğu görülmektedir. Genel olarak çocuk istismarı; çocuğa yönelik bilinçli ve zarar verici, tek seferlik veya tekrar eden davranışlarda bulunmaktır. Başka bir ifade ile istismar; çocukların ebeveynleri, onlara bakmakla yükümlü kişiler ya da başkaları tarafından yapılan; onların ruh ve beden sağlığına zarar veren, zihinsel-duygusal-fiziksel gelişimlerini olumsuz etkileyen ve kaza sonucu gerçekleşmeyen muamelelerdir. Gerek duygusal gerek fiziksel, gerek cinsel, gerekse ekonomik istismardan; çocuğun fiziksel ve ruhsal sağlığı olumsuz yönde etkilenmektedir.

Ekonomik istismar; çocuğa bakmakla yükümlü kişinin onu gelir kaynağı olarak görüp, çocuktan maddi kazanç elde etme isteğidir, bir diğer deyişle çocuğun çalıştırılmasıdır. Çocuğun gelişimini engelleyici, haklarını ihlal edici ya da düşük ücretli işlerde çalışması ya da çalıştırılması da ekonomik istismardır. Çocuk emeğinin üretim amaçlı kullanılması anlamına gelen çocuk işçiliği, bilgi çağı olan günümüzde de güncelliğini korumaktadır. Çocuk işçiliği, öncelikle bir insan hakları ihlalidir. Çünkü kendi seçimleri olmadan zorla veya zorunlu olarak çalışan çocuklar, en temel hakları olan; çocukluklarını yaşama, sağlıklı beslenme, eğitim imkânlarından yararlanma kısaca geleceğe hazırlanma haklarından mahrum kalmaktadır. Çocukların erken yaşlarda zor ve tehlikeli koşullarda çalıştırılmaları; onların çocukluklarını yaşayamamalarına, eğitimden uzaklaşmalarına, fiziksel ve ruhsal gelişimlerinin olumsuz etkilenmesine ve çeşitli istismarlara uğramalarına neden olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de çocukların ekonomik istismarı, yani çalıştırılması sorunu üzerine betimsel bir analiz yapmaktır. Türkiye İstatistik Kurumu’nun 2012 yılından itibaren yayınladığı “İstatistiklerle Çocuk” isimli haber bültenlerinden de yararlanılan bu çalışmada; 15–17 yaş grubundaki her 5 çocuktan 1’inin çalıştığı ya da çalıştırıldığı tespit edilmiş, çocukları ekonomik hayata iten nedenler araştırılmış ve çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk İstismarı, Ekonomik İstismar, Çocuk İşgücü

TÜRKİYE'DE GELİR DAĞILIMI ve EŞİTSİZLİĞİ

Öğr. Gör. Serap BOLAYIR

Cumhuriyet Üniversitesi, sbolayir35@gmail.com

ÖZET

Gelir dağılımı; bir ekonomide belli bir dönemde yaratılan gelirin kişiler, toplumsal gruplar ve üretim faktörleri arasında nasıl bölüştüğünü ifade eden bir kavramdır. Bir ülkede gelir dağılımının adaletli olması ve hanehalklarının asgari gelir düzeyinin belirli bir noktanın altına düşmemesi, toplumsal refah artışının sağlanması ve korunması açısından çok önemlidir. Ancak gelir dağılımının kendiliğinden adil olarak gerçekleşmesi oldukça zordur. Üretim ve bölüşüm süreci kendi akışına bırakıldığında, çoğu kez sadece ekonomik değil, sosyal sorunlar da ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla gelir dağılımı, tüm toplumlarda üzerinde önemle durulan sosyo-ekonomik bir konudur.

Bir ülkedeki gelir dağılımı o ülkedeki bireyler tarafından eşit ve adil olarak bölüşülüyorsa, orada “gelir eşitsizliği” var demektir. Başka bir ifadeyle gelir eşitsizliği, belirli oranlardaki nüfus dilimlerinin milli gelirden aldığı paylar arasındaki farktır. Toplumda en yüksek gelirli %20’lik kesim ile en düşük gelirli % 20’lik kesimin milli gelirden aldığı pay arasında büyük bir fark varsa, gelir dağılımında eşitsizliğin çok olduğu kabul edilir.

“Gelir dağılımı” kavramı daha tarafsız bir anlam taşıırken, “gelir eşitsizliği” kavramı gelir dağılımının adaletsiz yanına vurgu yapmaktadır. Gelir eşitsizliği yüksekse ve toplumda güçlü bir dayanışma yoksa, sosyal patlama ve bunalımların yaşanması kaçınılmazdır. Bu nedenle ülkeler, sosyal devlet anlayışının da gereği olarak mevcut eşitsizlikleri önlemek veya azaltmak ve gelir düzeyi düşük kesimlerin gelirlerini arttırıcı politikalar üretmek zorundadır.

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de gelirin nasıl dağıldığı ve gelir eşitsizliği sorunu üzerine betimsel bir analiz yapmaktır. Ülkemizin 2000–2016 dönemine ait bazı temel gelir eşitsizlik ölçütlerinin de tablolandırıldığı bu çalışmada; Türkiye’nin gelir dağılımı konusunda “orta eşitsizlikte” bir ülke olduğu, ülkemizde sektörel gelir dağılımında “tarım”, bölgesel gelir dağılımında ise “doğu” aleyhine bir durumun söz konusu olduğu belirtilmiş ve sorunların çözümüne yönelik öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gelir Dağılımı, Gelir Eşitsizliği, Gini Katsayısı, Yüzde Paylar Analizi, Sosyal Devlet

SORUN ODAKLI SİVİL TOPLUM LİDERLERİNDE KÜLTÜRLER ARASI DUYARLILIK İNCELEMESİ

Doç.Dr. Mehmet GÜNGÖR

Mersin Üniversitesi, megungor06@gmail.com

ÖZET

Sosyoloji, kültür ve eğitim gibi çoğu disiplinin konusu olan kültürler arası öğrenme, genel olarak çok kültürlülüğün ve çok dilliliğin o topluma yansıma şeklinde düşünülmüştür. Kültürler arası öğrenme ülke sınırları içerisinde farklı ve benzer dil, din, mezhep, gelenek ve görenekleri benimsemiş bireylerin alt, üst ve çeşitli yabancı kültür unsurları ile gerçekleştirdikleri iç ve dış etkileşimdir. Aynı zamanda kültürler arası kavramı etnise, demografi, tarih, coğrafya, siyaset ve kültürel birçok özelliği yapısında barındırır. Dolayısıyla bu tür bakış açıları bireyler arası ilişkileri ve sorun çözümü yöntemlerini etkiler.

Çalışmanın amacı, Mersin Hayata Merhaba Derneğinin “Hayata Bağlan Özgür Ol” adlı projesinde Mersin ilinde uyuşturucu ile mücadele kapsamında uyuşturucu bağımlılığı konusunda farkındalık yaratmak ve bağımlıları ve topluma kazandırmayı ve ailelerine de mücadele bilinci kazandırmayı amaçlamış gönüllü bireylerin “Kültürler Arası Duyarlılık” ölçeği ile sahip oldukları kültürel formasyon arasındaki ilişki betimlenmiştir.

Bu çalışma, Mersin Hayata Merhaba Derneğinin “Hayata Bağlan Özgür Ol” adlı projesinde “Lider Eğitimi” ne 2018 yılı Nisan- Mayıs tarihinde 41 katılımcıya Neuliep ve McCroskey’in (1997) Kültürler Arası Duyarlılık ölçeği uygulanarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada elde edilen veriler katılımcı bilgileri cinsiyet, eğitim, coğrafi bölge ve kimlik tanımlamaları ile birlikte değerlendirilmiş ve istatistiksel farklılıklar betimlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültürler Arası, Duyarlılık, Sivil Toplum, Liderlik

ABSTRACT

Intercultural learning, which is the subject of many disciplines such as sociology, culture and education, is generally considered as a reflection of multiculturalism and multilingualism. Intercultural learning is the internal and external interaction of individuals with different and similar languages, religions, sects, customs and traditions within the borders of the country. At the same time, the intercultural concept includes many aspects such as ethnicity, demography, history, geography, politics and culture. Therefore, such perspectives affect interpersonal relationships and problem-solving methods.

The aim of this study is to raise awareness on drug addiction in Mersin in the project “Hayata Bag Özgür Ol” by the Association of Mersin Hayata and to raise awareness of addicts and addicts to their families. The relationship between the formation is depicted.

This study was carried out by applying the Intercultural Sensitivity Scale of Neuliep and McCroskey (1997) to 40 participants on ul Leader Training 41 in April-May 2018 in the project uygulan Life Link Bound Free uygulan of the Hello Life Association of Mersin.

The data obtained from the study were evaluated together with the participant information gender, education, geographic region and identity definitions and statistical differences were described.

Keywords: Intercultural, Sensitivity, Civil Society, Leadership

FEMİNİST HAREKET VE ÇOKKÜLTÜRLÜLÜK KURAMI

Arş. Gör. BİLGE DURUTURK

Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi, bduruturk@adanabtu.edu.tr

ÖZET

Özellikle 1980 sonrası etnisite, ırk, cinsiyet ve sınıf unsurları ekseninde ortaya çıkan kesişimsel kimlik politikaları, 2. dalga feminizmden 3. dalga feminizme geçiş süreci içerisinde sosyal-kültürel sermaye ve aynı zamanda tecrübeyle kadın gruplarının ihtiyaçlarının farklılaştığı prensibinin ön plana çıkması ile kendini göstermiştir. Bu paralelde toplum ve toplulukların kültürel farklılıkları çerçevesinde tanınma politikası gibi çokkültürlülük kuramının temel parametreleri feminist kuramla yakından ilintili hale gelmektedir. Ancak bu durum, 2. Dalga feministlerin savunmuş olduğu evrensellik ilkesi ile 3. Dalga içerisindeki feminist kadın grupların “çeşitlilik” savunusu arasında bir uzlaşmazlık halini de ortaya çıkarmaktadır. Çünkü bazı kadın gruplarının içinde yaşadıkları topluluğun ya da sosyal çevrenin farklı kültür, örf ve adetleri paralelinde ön plana çıkan durumları, evrensellik, cinsiyet eşitliği, ve özgürleşme gibi feminist parametreler ile çatışabilmektedir.

Bu çalışma kapsamında bir toplum içerisinde azınlık kültüre sahip toplulukların o topluluğun kadın bireyleri üzerinde kurdukları ya da kurdukları varsayılan ataerkil iktidar ilişkilerine dair feminist kuramın vermiş olduğu cevaplar incelenecektir. Çalışmada, bazı kültür ve topluluklarda farklılık gösteren gelenek ve göreneklerin (kadın sünneti, erken yaşta ve zorla evlendirme, başörtüsü veya burka/çarşaf giyme zorunluluğu) çok kültürlülük içerisinde yer alan liberal ve eleştirel bakış açıları bağlamında ortaya konduğu teorik bir analiz amaçlanmaktadır. Bu paralelde, modern batı toplumlarında küçük gruplar halinde yaşayan farklı gelenek, görenek ve adetlere sahip topluluklara dahil kadın bireylerin kendi tercihleri veyahut zorlama yoluyla yerine getirdikleri ritüellerin feminist kuram içerisinde yarattığı tartışmalar ve bu tartışmaların temel dayanakları ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: Feminizm, Çokkültürlülük, Ataerkillik, Gelenek ve Görenekler, Kültür

ABSTRACT

Intersectional identity politics within the scope of race, class gender after 1980's has been occur with the prominence of diverse needs of different women groups' experience and social-cultural capital during the transition from 2nd wave to 3rd wave feminism. Regarding the context of the society and community differences, multiculturalism theory's parameters such as recognition politics closely associated with feminist theory. However, It burst out a contradiction between the principle of universality defended by 2nd wave feminism and diversity in women groups claimed by 3rd wave feminism. Because the fragile situation of some women groups who live in a community where its culture, rituals or traditions are different causes the controversial debates of feminist discourse such as universality, equality or emancipation of all women.

This study examines the replies of feminist theory in terms of the patriarchal relations in a society whose communities' minority culture oppresses their women. In this study it aims a theoretical analysis to understand how liberal and critical approaches in multiculturalism reveal differentiated traditions or rituals (female genital mutilation, forced or early marriage, wearing headscarf or hijab/burqa) in some culture or communities. Considering that, this study executes the main pillars and arguments in feminist theory about the rituals and traditions adopted – autonomously or forcibly- by women of minority culture or group in modern western societies.

Keywords: Feminism, Multiculturalism, Patriarchy, Rituals and Traditions, Culture.

NURETTİN TOPÇU'NUN MİLLİYETÇİLİK DÜŞÜNCESİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Arş. Gör. Mesut ARSLAN

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, arlanmesut@hotmail.com

ÖZET

İki asırdan fazla süredir önemli toplumsal etkileri olan modern bir siyasal ideoloji olarak milliyetçilik sosyal bilimler literatüründe sıklıkla irdelenen bir konudur. Ortaya çıktığı andan itibaren kitleleri etkileme gücünün giderek azalacağına yönelik yaygın kanaate rağmen tam tersi bir şekilde giderek daha önemli hale gelmekte olduğu gözlenir. Ülkemizde de pek çok bilim insanı tarafından ele alınan milliyetçilik hakkında kimi düşünürler, ortaya koydukları fikirlerin özgünlüğü ve yarattığı etkiler sebebiyle öne çıkmaktadır. Bu isimlerden birisi olan Nurettin Topçu'nun fikirlerinin üzerinde özellikle durulması gerektiğini düşünmekteyiz. Yaşadığı dönemde hak ettiği ilgiyi ne yazık ki göremeyen Topçu'nun eserlerinde milliyetçilik düşüncesine dair özgün fikirler bulunmaktadır. Onun düşünceleri dikkatle inşa edilmiş düşünsel temellere dayanır ve yaşadığı dönemin alışkanlıklarından farklı olarak sorgulanması zor olan ideolojik kalıpların dışına çıkabilmiştir. Fransa'da aldığı sosyoloji eğitimi sırasında yakın ilişki içinde olduğu bazı isimler sayesinde tanıştığı Hareket Felsefesi onun düşüncelerinin temelinde yer alır. Avrupa'da aldığı eğitimi ülkesine dönerek kendi değerleriyle birleştiren bir tavır O'nu diğerlerinden farklı kılmıştır.

Topçu Cumhuriyetin batılılaşma yoluyla oluşturmaya çalıştığı toplumsal kimliğe kendi tarihimizden kaynaklar göstererek itiraz eder. Bunu yaparken aslında Osmanlı'nın son döneminde İmparatorluğu kurtarmak için girişilen yoğun düşünsel çaba sonucu ortaya çıkan ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla son bulan toplumsal kimlik tartışmalarını da sürdürme gayreti içindedir.

Araştırma metodolojik olarak temelde Topçu'nun kendi eserlerine ve eserleri hakkında kaleme alınan literatüre dayanmaktadır. Çalışma kapsamında sistematik ve kurallı okuma gerçekleştirilmiştir. Bu okuma faaliyeti sonrasında Topçu'nun kendi eserlerinde milliyetçilik hakkında öne sürdüğü düşünceler derlenmiş, kavramsallaştırmalar yapılmış ve genel temalar belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Milliyetçilik, Nurettin Topçu, Hareket Felsefesi

PİYASA LİKİDİTESİNİN MAKROEKONOMİK DEĞİŞKENLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ ÜZERİNE BİR DENEME: ABD EKONOMİSİ ÖRNEĞİ

Öğr. Gör. Dr. Ceren TÜRKMEN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, cerozer@yahoo.com.tr

ÖZET

Ekonomik krizler ülke içinde farklı sektörlere yayılmakta ve farklı ülkelere bulaşmaktadır. Bu nedenle ekonomik krizlerin asıl nedenlerini tespit etmeye, tarihlerini öngörmeye ve bu krizlerin kalıcı olup olmadığını incelemeye çalışan ekonomik literatür oldukça zengindir. Bu açıdan bakıldığında mevcut çalışmamız ekonomik kriz literatürünü Yeni Monetarizm çerçevesinde işaret edilen piyasa likiditesi kavramı ile geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu anlamda, finansal koşullar endeksi (NFCI), enflasyon (CPI), işsizlik (UN), ve sanayi üretim endeksi (IPTX) değişkenleri aracılığı ile 1973 ile 2015 dönemi için ABD ekonomisinde finansal piyasa likiditesi ve makroekonomik değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığı incelenmiştir. Değişkenler arasındaki potansiyel ilişkilerin varlığının irdelenmesinde doğrusal olmayan yöntemlerin kullanılmasının daha uygun olacağı tespit edildiğinden çalışmada Markov Regime Switching (MS) yöntemi kullanılması uygun bulunmuştur. ABD ekonomisi üzerine yapılan çalışmaya göre MSIAH(2)-VAR (9) modeli ekonomik rejim değişimlerini başarı ile betimlemektedir. Bu model rejim geçişlerinin nispeten yumuşak olduğunu işaret etmekte olup hem istatistiki hem de ekonomik açıdan anlamlıdır.

Çalışmanın sonuçlarına göre finansal piyasa likiditesinin makroekonomik değişkenler üzerinde etkili olduğu gözlemlenmektedir. NFCI ile sanayi üretim endeksi verilerinin kriz dönemlerindeki korelasyonunun yüksek olduğu göz çarpmaktadır. Ekonomik dalgalanmanın daralma kısmının süresi ve kalıcılığı genişleme bölümünün süresi ve kalıcılığına kıyasla daha zayıftır. Analiz dönemi içerisinde tespit edilen rejim değişim tarihleri yüksek oranda bilinen kriz tarihleriyle uyum göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Markov-Switching Modeli, Finansal Koşullar Endeksi, Yeni Monetarizm, Piyasa Likiditesi

ABSTRACT

Economic crises spread across different sectors within the country and spread to different countries. For this reason, the economic literature that tries to determine the real causes of economic crises, forecast them and examine whether these crises are permanent is quite rich. From this point of view, our present study aims to improve the the economic crisis literature with the notion of market liquidity, which is pointed out in the context of New Monetarism. In this sense, it is examined whether there is a meaningful relationship between the financial market liquidity and the macroeconomic variables of the US economy for the period of 1973 and 2015 through the variables of financial condition index (NFCI), inflation (CPI), unemployment (UN) and industrial production index (IPTX). Since nonlinear methods have been found to be more appropriate in examining the existence of potential relationships between variables, the use of the Markov Regime Switching (MS) method has been deemed appropriate for the study. According to the study on the US economy, the MSIAH (2) -VAR (9) model successfully depicts economic regime changes. This model indicates that regime transitions are relatively smooth and both statistically and economically significant. According to the results of the study, it is observed that financial market liquidity has an effect on macroeconomic variables. The correlation between NFCI and industrial production index data is high in the crisis periods. The duration and persistence of the contraction of the economic cycle is weaker than the duration and persistence of the expansion part. The determined dating of the regime changes during the analysis period are in line with the known high crisis dates.

A FOURIER APPROACH FOR ANALYZING THE NEXUS BETWEEN ECONOMIC GROWTH AND RENEWABLE ENERGY USAGE

Öğr. Gör. Dr. Ceren TÜRKMEN

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, cerozet@yahoo.com.tr

ABSTRACT

This study aims to explore the nexus between the economic growth and renewable energy usage in India and China for the period between 1980 and 2017. Under the light of the existing causality literature among macro-economic growth and the energy usage, the evidence for neutrality, growth and feedback hypothesis are investigated. In this study, variable stationarity is tested via the Fourier unit root test and the Fourier cointegration test is applied for testing whether a long-run relationship between the variables exist. The main reason for using Fourier type tests is that they do not lose testing power due to structural breaks with unknown number, unknown form and unknown timing.

Valid and significant long run relationships between the variables are found in this study. Hence the results suggest that there is evidence for a possible long-run dependence between economic growth and renewable energy usage for the time period.

The presence of causality provides an insight for the need for enhancing renewable energy sector development. From this aspect, we can conclude that, these economies should invest more in renewable energy infrastructure both for supporting growth, cleaner environment and energy security.

Keywords: Fourier stationarity, Fourier cointegration, Renewable Energy, Economic growth

DÖVİZ KURU, AÇILAN/KAPANAN ŞİRKET İLİŞKİSİ: TÜRKİYE ÖLÇEĞİNDE NEDENSELLİK İLİŞKİSİ

Dr. Öğr. Üyesi Hakan ERYÜZLÜ
İskenderun Teknik Üniversitesi, hakan.eryuzlu@iste.edu.tr
Dr. Öğr. Üyesi Sertaç HOPOĞLU
İskenderun Teknik Üniversitesi, sertac.hopoglu@iste.edu.tr

ÖZET

Döviz kuru Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler açısından önemli bir değişkendir. Döviz kurlarındaki şokların ekonomiyi birçok yönden etkilediği, iktisat literatüründe çokça araştırılan ve kabul edilen bir gerçektir.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) enflasyon hedeflemesi rejimine geçmesi daha önceki dönemlerde yüksek derecede önem verilen döviz kurunun tersi bir şekilde ikinci plana atılması hatta neredeyse tamamen piyasa hareketlerine terk edilmesi bir tartışma konusu yaratmış olsa da yeni rejimin ilk yıllarında elde edilen başarılar tartışmaların ilerlemesinin önüne geçmiştir. Yeni rejim ile TCMB döviz kuru kontrolü sağlama amacı gütmemekte ve döviz kurunun ekonomi üzerindeki etkisinin azalacağını öngörmüştür. Olumlu gelişmelere rağmen 2005 yılı kurul raporunda, döviz rezervlerinin Türkiye açısından hala önemli olduğu ve sadece piyasa şartlarına bırakılamayacağı belirtilmiştir. Fakat yine de merkez bankasının herhangi bir döviz kuru hedefi bulunmadığı tekrarlanmıştır (TCMB, 2005: 9).

Dalgalı kur rejimine geçmenin ve sabit veya çok sık müdahaleler görülen döviz kuru rejiminin terk edilmesi içinse TCMB iki ana gerekçe sunmuştur. Birincisi, Şubat 2001 krizi öncesi bu sistemin kullanılması ve kriz ile sistemin işe yaramadığının görülmesi, ikincisi ise, bu sistemin Türkiye ekonomisi için yararlı olmadığı görüşüdür. Çünkü, bu zamana kadar yanlış yada negatif sonuçlu politikalar ile bozulan ekonomik sistemin temelleri, ekonomik birimleri Türk lirasından uzaklaştırmış ve döviz cinsinden işlemlere yöneltmiş bu durumda döviz kurunu ülke için önemli bir değişken haline getirmiştir. Fiyatların ve ücretlerin dövize endekslenmesi hatta bazı durumlarda dolarizasyon derecesine ulaşması ekonomik krizler karşısında kırılğan yapıların oluşmasına sebep olmuştur (TCMB, 2002: 5).

Çalışmada Türkiye'de finansal bir dönüşümün yaşandığı 2001 yılı ve 2018 yılları arasındaki aylık veriler kullanılarak, reel döviz kuru ve açılan/kapanan şirket sayısı arasındaki nedensellik ilişkileri Hafner and Herwartz (2006)'ın varyans nedenselliği tekniği ile araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Döviz Kuru, varyans Nedensellik, Açılan/Kapanan Şirket

VERGİ KANUNİLİĞİ

Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Esra ÖZKAN PİR

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, esraozkanpir@gmail.com

ÖZET

Vergiler devletlerin ekonomik ve sosyal hayata müdahalesinin en etkin aracıdır. Bu bakımdan vergi siyasi, iktisadi ve sosyal yönleri ile çok boyutlu bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun neticesinde de günümüze gelinceye kadar vergi devamlı bir değişim içinde olmuştur.

Batı demokrasilerinde verginin evrimine kısaca bakacak olursak bu dönemlerde iktidar sahipleri ülke üzerindeki mülkiyet haklarına dayanarak üstün yetkilere sahipti. Buna bağlı olarak vergi koyma güçleri sınırsızdı. Ancak kamu hukukunun ortaya çıkmasıyla beraber siyasal iktidarı elinde bulunduran güçlerin egemenlikleri sınırlandırılmaya başlanmıştır. Mutlak iktidarın halk tarafından sınırlandırılmak istenen ilk yetkisi de vergilendirme yetkisi olmuştur. Mutlak iktidarın vergilendirme gücünün sınırlandırılarak hukuk düzenine bağlanması anayasal demokrat düzenin kurulmasında önemli bir adım niteliğinde olmuştur.

Gerçekten parlamentoların kazandıkları ilk yetki vergilendirme yetkisi olmuştur. Günümüz batılı ülkelerin anayasalarında yer alan “yahasız vergi olmaz” kuralının temelinde 17. ve 18. yüzyılların “temsilsiz vergi olmaz” ve “rızasız vergi olmaz” sloganları vardır. Bu sloganların anlamı, yükümlü temsilcilerinden oluşan parlamentoların onayı bulunmaksızın vergi alınamayacağı, aksi halde, söz konusu vergilere halkın rıza göstermemiş sayılacağıdır.

Bu çalışmada verginin kanuniliği ilkesinin kavramsal yapısı, tarihçesi ve verginin kanuniliği ilkesinde yorumun önemine değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler; Vergi, Hukuk, Vergi Kanuniliği, Kamu Hukuku

VERGİ ALGISI VE VERGİ BİLİNCİ ÜZERİNE BİR İNCELEME: ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE VERGİ ALGISI VE BİLİNCİ

Öğr. Gör. Kevser ŞENOCAK
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi. Esra ÖZKAN PİR
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, esraozkanpir@gmail.com

ÖZET

Temel kamu geliri niteliğindeki vergilere karşı son yıllarda mükelleflerin göstermiş oldukları tutum ve davranışlar ile vergiyi tam ve doğru olarak beyan etme ve ödeme anlamında kullanılan vergi uyumu konularında çalışmalar yoğunlaşmıştır. Kaynağında insan faktörünün olduğu bu çalışmanın amacı ise üniversite öğrencilerinin vergi bilincini ölçmek ve değerlendirmektir. Bu çalışma gelecekte potansiyel vergi mükellefi olacak üniversite öğrencilerinin vergi bilinci algısını ölçmeye ve değerlendirmeye yönelik olarak yapılmıştır. Bu bağlamda Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin vergiye ilişkin algıları ve vergi bilinçleri ölçülmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında 250 öğrenciye literatürde geçerliliği olan ölçeklere dayandırılmış anket soruları yöneltilmiştir. Araştırmada vergi algısı ve vergi bilincine ilişkin literatür taramasının ardından, ilgili değişkenler SPSS paket programı kullanılarak değerlendirme yapılmıştır.

Değerlendirmede tanımlayıcı istatistiksel yöntemler kullanılarak marjinal tablolar, grafiklerle sunulmuş, çıkarımsal istatistiksel yöntemlerden t testi, Anova ve Ki-Kare analizleriyle çıkarımlar yapılmıştır. Son bölümünde araştırma bulguları değerlendirilerek Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi öğrencilerinin vergi algısı ve vergi bilinci algılarına ilişkin farklı sonuçlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Vergi Algısı, Vergi Bilinci

SÜRDÜRÜLEBİLİR PAZARLAMA VE SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM DAVRANIŞI

Arş. Gör. Dr. H. Nur BAŞYAZICIOĞLU
Erciyes Üniversitesi, nur@erciyes.edu.tr

ÖZET

Pazarlama genel olarak, işletmelerin değer elde etmek amacıyla müşterileri için değer yaratma süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamaya göre, pazarlama faaliyetleri, tüketicilerin ihtiyaç ve isteklerini karşılayacak ürünler üretmeyi, bu ürünleri makul fiyatlarla tüketiciye ulaştırmayı ve müşteri ilişkilerini yürütmeyi kapsayan eylemleri kapsamaktadır. Bu eylemlerden anlaşılacağı üzere pazarlamanın temelini tüketim oluşturmaktadır. Hızla artan nüfus, tüketicilerin alım gücünün artması, küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki gelişmelerle tüm dünyanın açık pazar haline gelmesi üretim ve tüketim faaliyetlerinin hızla artmasına neden olmuştur. Bu nedenle 20. yüzyıldan itibaren, bir yandan ekonomik, demografik ve endüstriyel anlamda önemli gelişmeler kaydedilirken, diğer yandan da sınırsız büyüme trendi Dünya'daki kaynakların sınırlı olduğu gerçeği ile karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle 2013 yılından itibaren pazarlamanın tanımında önemli bir değişiklik yapılarak, pazarlama, tüketiciler, paydaşlar ve toplum için değerli olacak teklifler geliştirme, bu teklifleri iletişim kurarak, fayda değiş tokuşu sağlayarak dağıtımının gerçekleştirilmesi süreci olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan anlaşıldığı üzere, sınırsız büyüme yerine sürdürülebilir büyümenin tercih edildiği yeni bir dönemin başladığı anlaşılmaktadır. Bu kapsamda pazarlama faaliyetleri de sürdürülebilir pazarlama ekseninde yoğunlaşmaya başlamıştır. Sürdürülebilir pazarlama, geleneksel pazarlamanın amaçlarına ek olarak, ekolojik düzenin korunması ve toplum iyiliğinin sağlanması amaçlarını da benimseyerek, tüketimin ve üretimin sürdürülebilirliğine odaklanmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada sürdürülebilir pazarlama ve sürdürülebilir tüketim davranışları sistematik bir şekilde ele alınması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, sürdürülebilir pazarlama kapsamında öncelikle yeşil pazarlama ve toplumsal pazarlama kavramları üzerinde durulacaktır. Bilgi teknolojilerindeki gelişmeler neticesinde tüketicilerin bilinçli tüketicilere dönüşmesi ele alınarak, bu gelişmelerin sürdürülebilir tüketim davranışına olan etkisi ele alınacaktır. Bu sayede bu çalışmanın sürdürülebilir pazarlama ve sürdürülebilir tüketim davranışının önemini vurgulayarak, literatüre ve uygulamaya dönük önemli faydaları olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Pazarlama, Sürdürülebilir Tüketim Davranışı, Yeşil Pazarlama, Toplumsal Pazarlama, Teknoloji.

TÜKETİCİLERİN ONLINE SATIN ALMA DAVRANIŞINI ETKİLEYEN KARGO RİSK ALGISI VE RİSK YATIŞTIRICI ETKENLERİN TESPİT EDİLMESİNE YÖNELİK ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

Arş. Gör. Dr. H. Nur BAŞYAZICIOĞLU
Erciyes Üniversitesi, nur@erciyes.edu.tr

ÖZET

Bilgi teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler neticesinde internet, ticari bir araç olarak kullanılmaya başlanarak, geleneksel ticaretin e-ticarete dönüşmesine neden olmuştur. Geleneksel ticaretin aksine, e-ticaret tüketicilere istenilen zamanda istenilen yerden alışveriş yapma, ürünle ilgili detaylı bilgi edinme, ürün ve fiyatları karşılaştırma gibi çeşitli avantajlar sunmaktadır. Bu nedenle e-ticaret hacminin her geçen gün arttığı gözlemlenmektedir. E-ticaretin tüketicilere sağladığı avantajlara rağmen, tüketicilerin online alışverişe şüphe ile yaklaşmasına neden olan önemli dezavantajları da bulunduğu bilinmektedir. Literatürde tüketicilerin online satın alma davranışını etkilediği belirtilen dört önemli risk üzerinde durulmaktadır. Bu riskler finansal, ürün performansı, psikolojik ve zaman kaybı olarak sıralanmıştır.

Sipariş edilen ürünlerin sorunsuz bir şekilde tüketiciye teslim edilmesi e-ticaretin önemli aşamalarından birini oluşturmaktadır. Bu nedenle literatürde tartışılan risklere ek olarak, kargo sürecinin de tüketicilerin online satın alma davranışını etkileyen önemli bir risk olduğuna inanılmaktadır. Literatürde tüketicilerin kargo risk algısını detaylı bir şekilde inceleyen çalışmalara rastlanmamıştır.

Bu çalışmanın literatürdeki bu boşluğu doldurarak, tüketicilerin online satın alma davranışı anlamada önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenle, bu çalışmada tüketicilerin online satın alma davranışını etkileyen kargo risk algısı ve bu risk algısını hafifletecek etkenleri tespit etmekte kullanılacak bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, kargo risk algısını ölçmek için 16 ifade ve kargo risk yatıştırıcılarını ölçmek için 17 ifadeden oluşan bir taslak ölçek geliştirilmiştir. 482 kişiye yüz yüze anket yapılarak ölçek test edilmiştir.

Ölçeğin geçerliliği Cronbach Alpha ve Hotelling's T-test ile test edildikten sonra ölçekte yer alan ifadelerin faktörlere dağılımları açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile ayrı ayrı test edilmiştir. Bu doğrultuda, kargo ücreti, gelen ürünün durumu, teslimat koşulları ve zaman tüketicilerin kargo risk algısını oluşturan etmenler olduğu tespit edilmiştir. Kargo firmasının bilinirliği, kargo takip sistemi, ücretsiz kargo özelliği ve geri iade imkânı ise, kargo risk yatıştırıcıları olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kargo risk algısı, Kargo risk yatıştırıcıları, Online satın alma davranışı, Ölçek geliştirme

EKONOMİ TARİHİNİN ANTİK BİR KATEGORİSİ OLARAK OİKOSLAR

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet GÖZLÜ

Çankırı Karatekin Üniversitesi, ahmetgozlu69@hotmail.com

ÖZET

Antik Yunan toplumunun asli kategorisi olan Oikoslar; modern sosyal bilimlerin temel alanlarından biri olan ekonomi bilimine hem terimsel / etimolojik bir anlam kazandırmış, hem de ekonominin tarihsel / toplumsal temellerinin ortaya çıkışını sağlamıştır.

Antik Yunan Karanlık Çağında (M.Ö XI –VII. Yüzyıllar) dağılık Hellen (Antik Yunan) topluluklarının çekirdek bir ekonomi ünitesi gibi işleyen Oikoslar; antik ekonomi yaşamının hücrel bir formuydu. Oikoslar, metal alımı dışında kendi kendine yeten, yeterli derecede üretim / tüketim dengesine sahip bir tarihsel-ekonomik bir yapıydı.

Bu çalışmada Oikosların antik tarihsel bağlamı, ekonomik ve kurumsal yapısı, bir üst toplumsal-politik organizasyon olarak Polis (kent devleti- city state) Oikos bağıntısı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi Tarihi, Antik Yunan, Polis, Oikos

**REFAHIN ÇOK BOYUTLU ANALİZİNDE
SOSYAL İLERLEME VE İNSANİ GELİŞME ENDEKSLERİ:
TÜRKİYE’NİN REFAH KARNESİ**

Zümrüt ÇELEBİ

Erciyes Üniversitesi Doktora Öğrencisi
Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Nevşehir Meslek Yüksekokulu Öğretim Görevlisi
zumrutavci@nevsehir.edu.tr

ÖZET

Toplumsal refahın ölçülmesinde GSYİH ‘nın kullanılmasına yönelik tartışmaların başlangıcı daha eskilere dayanmakla birlikte 2008 küresel ekonomik krizinin ardından toplumların başarısının büyümenin ötesinde göstergelerle belirlenmesi yönünde çalışmalar artış göstermiştir. GSYİH’ ya yönelik eleştiriler doğrultusunda sosyal ve çevresel göstergelerin sayısı ve ağırlığı arttırılarak refahın ölçülmesinde alternatif metrikler geliştirilmektedir. Aralarındaki yüksek korelasyona rağmen ülkelerin ekonomik başarı ve sosyal gelişme düzeylerinin farklılaşması tartışmaları üzerine Social Progress Imperative tarafından geliştirilen Sosyal İlerleme Endeksinin (SPI) temel boyutlarını temel insani ihtiyaçlar, ülkedeki refah esasları ve bireylere sağlanan fırsatlar oluşturmaktadır.

Ekonomik büyümenin herkese refah artışı getirmemesi tespiti ile gelir artışını bir amaç değil bir araç olarak değerlendiren Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), 1990 yılından bu yana insani gelişme raporları yayınlamakta ve toplumsal ilerlemenin tespitine yönelik farklı endeksler geliştirmektedir. UNDP tarafından hesaplanan ve toplumsal başarıyı gelirin yanı sıra eğitim ve sağlığa yönelik göstergeleri dikkate alarak ölçmeyi hedefleyen İnsani Gelişme Endeksi (HDI) refahın ölçülmesi ve karşılaştırılmasında kullanılan önemli bir metriktir. HDI ile benzeşmekle beraber SPI, girdileri değil sosyal çıktıları temsil eden göstergeler kullanarak ekonomik gelişmenin ötesinde sosyal refahın ölçülmesinde HDI ‘e nazaran daha kullanışlı bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla birlikte UNDP ekonomik ve sosyal gelişmenin farklı yönlerini ölçmeye yönelik pek çok alt endeks hesaplamakta, İnsani Gelişme Endeksini geliştirmeye yönelik çalışmalarına da devam etmektedir.

Bu çalışmanın konusunu alternatif refah ölçüm yöntemlerinden Sosyal İlerleme Endeksi ve İnsani Gelişme Endeksi oluşturmaktadır. Çalışmada refahın ölçülmesinde kullanılan bu yöntemlerin tanıtılması ve bu endeksler itibari ile Türkiye’de toplumsal gelişme ve refahın farklı boyutlarının resmedilmeye çalışılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Refah, Sosyal ilerleme Endeksi, İnsani Gelişme Endeksi

TÜRKİYE’DE YOKSULLUKLA MÜCADELE POLİTİKALARI VE YOKSULLUĞUN YEREL YÖNETİMLERE BIRAKILMASI

YONCA TARİ

ÖZET

Tarihsel olarak, ekonomik açıdan geçmiş yıllara göre daha zengin bir dönem yaşanan dünyada, bazı kesimlerin her geçen gün artarak ve derinleşerek ilerleyen bir yoksulluk içinde olduğu gözlemlenmektedir. Maddi nitelikteki yoksunluklar sebebiyle kaynaklara ve üretim faktörlerine erişemeyerek, asgari yaşam düzeyini sürdürebilecek gelire sahip olamama durumunu ifade eden yoksulluk, ekonomik olduğu kadar sosyal ve kültürel gereksinimlerden mahrumiyeti de kapsamaktadır.

Bu çalışmada Türkiye’de yoksulluğun yerel yönetimlere bırakılması kapsamında yerel yönetimlerin sosyal belediyeçilik adı altında yaptıkları çalışmalar incelenecektir. Bu çalışma kapsamında Türkiye’de yoksulluğun boyutları ele alınarak, uygulanmakta olan mevcut mücadele politika programlarının nasıl işlediği incelenecek ve yoksullukla mücadelede nasıl daha iyi bir sisteme ulaşılabileceğine yönelik bilgiler ortaya konulacaktır.

Ekonomik ve sosyal gelişmenin sağlanarak, değişen koşullara ayak uydurabilmek için sosyal belediyeçiliğin geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Ekonomik ve sosyal kalkınmanın yerel olanaklar ve avantajlarla desteklenmesi gereklidir. Yerel yönetimlerin, sosyal alanlarda planlama, düzenleme ve uygulama işlevleri üstlenerek, yerel düzeyde sosyal harcamaların arttırılarak, istihdam, yoksulluğun giderilmesi, sağlık, eğitim ve çevrenin korunması alanlarını kapsayacak şekilde sosyal programlar üretmeleri çok önemlidir. Yerel yönetimlerce aktif sosyal politikalar üretilmesi için, yerel yönetim kuruluşlarının merkezi yönetim karşısındaki kaynak, yetki ve özerkliğinin genişletilerek merkezi yönetimlerce desteklenmesi gereklidir.

Sonuç olarak sosyal belediyeçilik alanında belediye yöneticileri ve yerel halk daha fazla bilinçlenmeli, belediyelerin mali sorunları çözülmeli, yerel halk katılımı sağlanmalı, yerel yönetimlere daha fazla kaynak tahsis edilmeli, belediyeler bu kaynakları verilen doğrultuda kullanmalı, kaynakların dağılımında adil olmalı ve gelir dağılımı adaletsizliğini önlemeye yönelik işlevler üstlenmelidir. Sosyal belediyeçilik uygulamalarının, halkın ihtiyaçlarını geçici olarak bir defaya mahsus karşılanması olarak algılanmamalı, sosyal hizmetler alanında belediyelerde yetişmiş kalifiye eleman bulunmalıdır.

VERGİ HUKUKUNDAKİ İDARİ ÇÖZÜM YOLLARININ MALİYE TEORİSİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Dr. Fazıl AYDIN
Vergi Başmüfettişi, fazil.aydin@hotmail.com

ÖZET

Vergi hukukunda pişmanlık ve ıslah, cezada indirim, vergi hatalarının düzeltilmesi, şikâyet yolu ile başvuru, izaha davet ve uzlaşma uygulamalarından oluşan idari çözüm yollarının maliye teorisi açısından değerlendirilmesi bu çalışmada amaçlanmıştır. Vergi Usul Kanununun 376'ncı maddesinde düzenlenen ve vergi hukukundaki idari başvuru yollarından en eski uygulama olan pişmanlık müessesesi, mükelleflerin vergiye gönüllü uyumunda önemli bir işleve sahip olduğu gibi idare ile mükellefler arasındaki uyuşmazlıkları azaltmakta, idarenin kaynaklarını ve zamanını daha etkin olarak kullanmasına katkı sağlamaktadır.

Vergi hukukundaki idari çözüm yollardan olan cezada indirim uygulaması, vergi ile ilgili cezalara yönelik olarak oluşan idare ve mükellef arasındaki uyuşmazlıkların idari aşamada sona erdirilmesi amaçlanmıştır. İdari çözüm yollarından bir diğeri olan ve Vergi Usul Kanununun 116-126'ncı maddelerinde düzenlenmiş bulunan hata düzeltme yolu, sadece vergiler ile ilgili olarak düzeltme yoluna başvurmak imkânı bulunmaktadır Vergi Usul Kanununun 124'üncü maddesi kapsamında vergi uyuşmazlıklarında mükelleflere dava açma süresi içinde şikâyet yolu ile başvuru imkânı tanınmıştır.

Türk Vergi Sistemine 2016 yılında getirilen izaha davet uygulaması ile idare ve mükellefler arasındaki uyuşmazlıkların azaltılması, İdarenin zamanını daha etkin ve verimli alanlara yöneltmesi, olayların gerçek mahiyetinin tespit edilmesine mükelleflerce daha çok katkıda bulunulması ve bu sayede vergiye gönüllü uyumun artırılması amaçlanmıştır. Vergi hukukundaki idari başvuru yollarından olan ve mükellefler tarafından en fazla kullanılan uzlaşma müessesesi de vergi ve cezalara ilişkin uyuşmazlıkların dava konusu yapılmadan hızlı ve ihtilafsız bir şekilde çözümüne büyük katkı vermektedir.

Mükellef hakları olarak da tanımlanabilen söz konusu idari çözüm yollarının uygulama usul ve esasları Vergi Usul Kanunu ve ilgili mevzuatta geniş olarak yer almaktadır. Çalışmada vergi hukukundaki çözüm yollarının uygulama usul ve esaslarının mevzuat açıklanması amaçlanmamış, bu uygulamaların maliye teorisi açısından değerlendirilmesine yer verilmiştir.

Bu çerçevede vergi hukukundaki idari çözüm yolları ayrı ayrı incelenerek, maliye teorisi açısından değerlendirilmeleri yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Vergi Hukuku, İdari Çözüm Yolları, Mükellef Hakları, Pişmanlık Ve Islah, Cezada İndirim, Vergi Hatası, Şikâyet Yolu İle Başvuru, İzaha Davet, Uzlaşma.

ABSTRACT

The purpose of this study is to evaluate the administrative solution routes consisting of repentance and reclamation in tax law, reduction in punishment, correction of tax errors, application through complaint, invitation to explanation and reconciliation applications in terms of Finance. The remorse institution, which is the oldest application of administrative applications in tax law, which is organized in Article 376 of the tax procedure law, reduces the disputes between the administration and the taxpayers as well as having an important function in the voluntary compliance of the taxpayers with tax, and contributes to the effective use of the administrative resources and time. It is aimed to terminate the disagreements between the administration and taxpayer regarding the tax penalties. In case of tax disputes within the scope of Article 124 of the tax Procedure Law, taxpayers have the opportunity to apply by way of complaint within the time of filing a lawsuit within the scope of Article 124 of the tax Procedure Law. With the invitation application to the Turkish tax system introduced in 2016, it was aimed to reduce the disagreements between the administration and the taxpayers, to direct the administration to more efficient and efficient areas, to contribute more to the determination of the real nature of the events and thus to increase the voluntary compliance with the tax. The reconciliation institution, which is one of the administrative applications in tax law and which is the most used by taxpayers, also contributes to the solution of disputes related to taxes and penalties in a quick and uncontroversial manner without making the case. The application procedures and principles of these administrative remedies, which can be defined as taxpayer rights, are widely included in the tax procedure law and the related legislation. In this study, it was not intended to explain the methods and principles of implementation of the solution methods in tax law, and it was aimed to evaluate these practices in terms of Finance theory. Within this framework, administrative solution methods in tax law were examined separately and evaluated from the perspective of Finance theory.

Key Words: Tax law, administrative remedies, taxpayer rights, remorse and correction, penalty discount, tax error, application by complaint, invitation to explain, compromise.

İÇGÜDÜSEL SATIN ALMA DAVRANIŞI İLE SATIN ALMA SONRASI PİŞMANLIK ARASINDAKİ İLİŞKİYİ BELİRLEMeye YÖNELİK AMPİRİK BİR ÇALIŞMA

Arş. Gör. Erkan NUR
Harran Üniversitesi, erkan.nur@harran.edu.tr
Dr. Öğr. Üy. Baran ARSLAN
Harran Üniversitesi, barslan@harran.edu.tr

ÖZET

Tüketiciler bir ürünü satın alırken sadece rasyonel nedenlerle yani ihtiyaç sebebi ile satın almazlar. Bazı durumlarda eğlenmek, kendini ifade etmek, psikolojilerini düzeltmek gibi nedenlerle de satın alım yapabilmektedirler. Temelini hazcı tüketimin oluşturduğu içgüdüsel satın alma, fazla düşünmeden, anlık karar verilerek yapılan bir satın alma türüdür. Tüketicilerin satın alma öncesi, esnası ve sonrasındaki davranışlarını etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Satın alım sonrası yaşanan duygu durumu satın alımın tekrarlanması açısından önemlidir. Bu nedenle bu çalışmanın amacı, tüketicilerin içgüdüsel satın alma davranışları ile satın alım sonrası pişmanlıkları arasındaki ilişkiyi belirlemektir. Yerli ve yabancı literatürde bu iki değişken arasındaki ilişkiyi ölçen herhangi bir çalışmanın bulunmaması, çalışmanın önemini arz etmektedir.

Çalışma amacı doğrultusunda hazırlanan anket 3 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların cinsiyeti, medeni durumu, yaşı, eğitim durumu ve gelir durumu gibi beş demografik faktör yer almaktadır. İkinci bölümde, Weun ve diğerleri (1997) tarafından geliştirilen 5 maddelik içgüdüsel satın alma ölçeği yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise, Tsiros ve Mittal (2000) tarafından geliştirilen 3 maddelik satın alım sonrası pişmanlık ölçeği yer almaktadır. Anket İstanbul'da yaşayan ve hazır giyim tüketicisi olan 428 bireye uygulanmıştır. İçgüdüsel satın alma davranışı ile satın alım sonrası pişmanlık arasındaki ilişkiyi belirlemek için pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda içgüdüsel satın alma davranışı ile satın alım sonrası pişmanlık arasında pozitif ve güçlü bir ilişki olduğu sonucu elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İçgüdüsel Satın Alma, Satın Alım Sonrası Pişmanlık, Tüketici Davranışları.

TÜRKİYE’DE ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYAL GÜVENLİK ALGI DÜZEYLERİ

Dr. Mehmet BULUT

Bayburt Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü

Dr. Ahmet ÖZKARDAŞ

Lecturer, University of Waterloo/Canada, Department of Economics

ÖZET

Sosyal güvenlik, sosyal politika uygulamaları ve kişilerin karşı karşıya kalmış oldukları sosyal riskler nedeniyle ortaya çıkan bir olgudur. Hastalık, yaşlılık, malullük gibi durumlarla karşılaşma riskine karşı bireylere güvence sağlama işlevi gören sosyal güvenlik, bu durumların meydana getirebileceği olumsuzlukları ve eşitsizlikleri gidermeye yönelik etkili sosyal politika aracıdır. Sosyal güvenlik, kaynak ve gelirin yeniden dağıtımını yoluyla sosyal risklerin olumsuz sonuçlarını gidermeyi hedefler. Sosyal güvenliğin konusunu oluşturan riskler karşısında, bireylerin ihtiyaç duyduğu emniyet hissini sağlamak sosyal güvenliğin temel amacıdır.

Sosyal güvenlik gibi gelir dağılımını, dayanışmayı ve sağlık sistemini etkileyen bir olgunun ahlaki değerlerden yoksun şekilde ele alınması toplumda bireyler arasındaki çatışmaların su yüzüne çıkmasına ve toplumun devletten soğumasına neden olur. Bu nedenle sosyal güvenlik ile ahlak arasındaki ilişkinin incelenmesi gerekmektedir. Sosyal güvenlik sisteminde sorunların ortaya çıkmasına ve bütçe açıkları oluşmasına neden olan en önemli etkenlerden biri de “sosyal güvenlik ahlakı” kavramıdır. Zira, bireylerin Sosyal Güvenlik Kurumu’na karşı takındıkları gayriahlaki tavır ve sisteme karşı giriştikleri suistimaller sistemin dengesinin bozulmasına ve finansal sorunlara neden olmaktadır.

Sosyal güvenlik ahlakı kavramı dar anlamda, “işveren veya sigortalı olan kişilerin devlete karşı ödemek zorunda oldukları primlerini gönüllü olarak ödeme istekleri” şeklinde tanımlanmaktadır. Geniş anlamda sosyal güvenlik ahlakı ise, ahlaki davranış şekillerinin yalnızca prim ödenirken değil, sosyal güvenlik sistemi herhangi bir yolla kullanılırken de benimsenmesi, toplumsal faydayı azaltacak usulsüz ve kanuna aykırı yollardan kaçınılması anlamına gelir.

Sosyal güvenlik algısı, kişilerin sosyal güvenlik sisteminin sağlamış olduğu haklara ve yüklediği ödevlere yaklaşımını ifade etmektedir. Aynı zamanda, sosyal güvenliğin asli bir ihtiyaç olma derecesinin kişiler arasında farklılaşması da sosyal güvenlik algısının belirleyici

unsurlarındandır. Hiç şüphesiz sosyal güvenlik algısını belirleyebilmek açısından en önemli araçlardan birisi de sosyal güvenlik ahlakı düzeyine yönelik tespitlerde bulunmaktır.

Sosyal güvenlik ahlakının varlığını ve seviyesini belirleyen birçok unsur bulunmaktadır. Kişilerin devlete bağımlılığı, farkındalık ve vatandaşlık bilinci, dini inançlar ve gelenekler, para sevgisi, caydırıcılık, toplanan gelirlerin ne şekilde harcandığı ve şeffaflık olup olmadığı, bürokrasi, sistemdeki af ve benzeri uygulamaların çokluğu, sosyal güvenlik kültürünün varlığı ve gelişmişliği ile sosyal yardım sistemindeki adalet sosyal güvenlik ahlakının en önemli belirleyicileridir.

Sosyal güvenlik algı düzeyinin belirlenmesinde sosyal güvenlik ahlakının yanında başka unsurlar da bulunmaktadır. Bunlardan birisi de sosyal güvenlik bilinci veya bilgi seviyesidir. Vatandaşların eğitim seviyesinin düşüklüğü, kayıtlı çalışma ile ilgili bilgi eksikliği kayıt dışı istihdamı yaratan en önemli unsurlar arasında yer almaktadır. Özellikle eğitim seviyesinin düşük olduğu ülkemizde işgücünün bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Kayıtdışı çalışan işçilerin kaçak çalıştıklarını Sosyal Güvenlik Kurumu'na ihbar etme oranı da oldukça düşüktür. Çalışanların sosyal güvenlik kurumlarına bildirilmemelerinin başlıca nedeni ise eğitim ve bilinç düzeyinin düşüklüğü ve işten atılma korkusudur. Nitekim yapılan ihbar ve şikayetlerin yaklaşık %75'lik kısmı da işçi işten ayrıldıktan sonra geriye dönük hizmetlerinin tespiti amacıyla yapılmaktadır.

Sosyal güvenlik algı düzeyinin belirlenmesinde en önemli unsurlardan birisi de memnuniyet derecesidir. Sosyal güvenlik sisteminden ve hizmetlerinden memnuniyet derecesi aynı zamanda sosyal güvenlik ahlakı ve bilinci unsurları ile de bire bir etkileşim içerisinde bulunmaktadır.

Türkiye'de Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Güvenlik Algı Düzeylerinin Araştırılması; üniversite öğrencilerinin sosyal güvenlik olgusuna yönelik algılarını zengin bir veri seti ile ölçmek üzere tasarlanmıştır. Çalışma gençlerin algı düzeylerini ölçmek amacıyla, niceliksel araştırma yöntemleri kullanılarak 2016 yılında, 12 şehirde bulunan (Adana, Ankara, Bursa, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kayseri, Malatya, Samsun, Tekirdağ ve Trabzon) 17 Devlet ve 6 Vakıf Üniversitesi olmak üzere toplam 23 Üniversitede 1016 üniversitesi öğrencisinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir.

Analiz ve tablolarda yaş, cinsiyete bölge bazlı temsiliyette TÜİK IBBS 1. Düzey nüfus verileri kullanılarak ağırlıklandırma yapılmış ve sonuçlar toplam 1016 kişi üzerinden verilmiştir. Bu örneklem %95 güven aralığında $\pm$ %2 oranında temsil etmektedir. Araştırmaya katılan gençlerin %47,4'ü erkek, %52,6'sı kadındır.

Yapılan araştırmada en dikkat çekici sonuçlardan birisi, üniversite gençliğinin sosyal güvenlik olgusundan ve haklarından haberdar olmamasıdır. Üniversite öğrencilerinin lisans eğitimi süresince sosyal güvenliğe yönelik herhangi bir ders alıp almadıkları veya mezun olmadan önce alıp almayacakları yönünde sorulan soru neticesinde %94,7'sinin böyle bir ders almadığını görmekteyiz. Bu manzara hiç kuşkusuz sosyal güvenlik bilgi düzeyine de yansımaktadır.

Araştırmada üniversite gençliğinin sosyal güvenlik algılarına yönelik yöneltilen en önemli sorulardan birisi de sosyal güvenlik dendiği zaman akıllarına ilk olarak ne geldiğidir. Bu soruda gençler en fazla cevabı %67,8 ile hastane/sağlık olarak vermişlerdir. Bunu ise %15,8 ile iş kazaları izlemiştir. Emeklilik ise sadece %12,2'de kalmıştır. Bu sonuç göstermektedir ki gençler sosyal güvenliğin daha çok kısa vadeli yönünü önemsemektedir. Emekliliğe yönelik çıkan bu şekildeki sonuç ne yazık ki mezuniyet sonrası iş hayatına atılan gençlerin kayıtdışı kalma eğilimlerinde de etkili olmaktadır.

Araştırmamızda üniversiteli gençlerin sigortasız çalışıp çalışmama eğilimi ölçülmeye çalışılmış bu amaçla da işverenleri sigortasız çalışmalarını isterse kabul edip etmeyecekleri sorulmuştur. Bu sorumuza gençlerin %80,6'sı sigortasız çalışmayı kabul etmeyecekleri şeklinde cevap verirken %19,4'ü kabul edeceklerini ya da emin olmadıklarını ifade etmişlerdir. Dolayısıyla üniversiteli gençler kayıtdışı çalışmaya yönelik negatif bir yaklaşım içinde bulunmaktadırlar.

Buna karşın sosyal güvenlik ahlak düzeyinin ölçülmesine yönelik sorulan tuzak sorularda gençlerin bu eğiliminin kırıldığı görülmektedir. Örneğin, işverenin daha fazla ücret vereceğini söylemesi halinde sigortasız çalışmayacağını söyleyenlerin oranı %69 oranındadır. Başka bir deyişle sigortasız çalışmama eğilimi maddi çıkar durumunda %80,6'dan %69'a gerilemiştir.

Her ne kadar %69'luk oran da yüksek bir seviye olarak düşünülse de olaya aksi yönden yaklaşıldığında %31'lik bir kesimin kayıtdışı kalma eğilimi olduğu görülmektedir ve %31'lik oran kayıtdışılık açısından yüksek bir seviyeye tekabül etmektedir. Nitekim şu an Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 verilerine göre kayıtdışılık oranı %34,6 olarak gerçekleşmiş olup bu oran bir ekonomi için olumsuz bir seviyededir. Bu sebeple araştırmamızda çıkan %31'lik kayıtdışılık eğilimi de olumsuz bir tabloyu ifade etmektedir.

Bunun yanı sıra üniversiteli gençler sahte sigortalılığa yönelik sorulan “çalışmadığım halde bir işyerinden sigortalı gösterilme imkanım olursa kabul ederim” şeklindeki soruya %47,5 oranında kabul etmem cevabı vermiştir. Bu oran gerçekten çok düşüktür ve sosyal güvenlik ahlakı açısından olumsuz bir tabloyu karşımıza çıkarmaktadır.

Katılımcıların sosyal güvenlik ahlak düzeyleri ile sosyal güvenlik suiistimal yaklaşımlarını ölçmek amacıyla yukarıda belirttiğimiz sorularla birlikte başka sorular da yöneltilmiş olup bu sorular ve sorulara verilmiş olan ahlaklı eğilim oranları[†] aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir.

Soru	Ahlaklı Eğilim Oranı (%)
Çalışmadığım halde bir işyerinden sigortalı gösterilme imkanım olursa kabul ederim. (Sahte sigortalılık eğilimi)	47,5
İşverenim daha fazla ücret vereceğini söylese sigortasız çalışmayı kabul ederim.	69
İşveren olsam maliyetlerimi azaltmak için sigortasız işçi çalıştırırım.	79
İşveren olsam SGK ve Maliyeye daha az para ödemek için muhasebecime talimat veririm	65
İşveren olsam 3.000 TL ücret verdiğim bir işçimi SGK'ya asgari ücretten bildirmek ve daha az prim ödemek isterim.	65
Evlendiğimde SGK'dan aldığım aylığın kesileceğini öğrenirsem evlenmek yerine beraber yaşarım.	69,6
İlerleyen yıllarda birisi bana belli bir miktar para karşılığında SGK'dan emekli olacağımı söylese ve benden para istese kabul ederim	63,5
İş-Kur'dan işsizlik aylığı alırken işe girsem, işsizlik aylığının kesilmemesi için SGK'ya bildirilmek istemem	66,6
Belediyeden yardım parası alıyor olsam ve sigortalı olmam halinde yardımın kesileceğini bilsem işverenimden SGK'ya bildirmemesini isterim	64
İşveren olsam işyerinde iş kazası olmaması için çok pahalı bir makine gerekse o makineyi almam	76
Sürekli çıkartılan af ve yapılandırmalar nedeniyle işveren olursam primleri süresinde ödemeyi düşünmüyorum	57

Anahtar Kelimeler: Sosyal Güvenlik, Sosyal Güvenlik Algısı, Sosyal Güvenlik Ahlakı, Kayıtdışı İstihdam, Sosyal Politika, Sosyal Sigorta Suiistimalleri

[†] Ahlaklı eğilim oranı; katılımcıların sorulan sorulara vermiş oldukları sosyal güvenlik kurallarını çiğnememe/suiistimal etmeme şeklindeki cevapların tüm katılımcılara oranını ifade etmektedir.

SÖZEL OLMAYAN İLETİŞİM BİÇİMİ VE KÜLTÜR

Prof. Dr. Mustafa TALAS
Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, mtalas44@gmail.com

Sözel olmayan iletişim biçimi olarak, jestler, mimikler, el kol hareketleri, yüz ifadeleri, ses tonu, volümü ve rengi, cümlelerdeki duraklama noktaları, vurgular, beden duruşu, giyim kuşamda kullanılan renk, model ve desenler ifade edilebilir.

Jest ve mimiklerimiz konuşmalara anlam katmaktadır. Kullandığımız jest ve mimiklerin eksikliği durumunda konuşmaların anlaşılma sorunu yaşadığını söyleyebilmek mümkündür. Yapılan konuşmaya jest ve mimiklerin ruh kazandırdığını söylemek abartı olmayacaktır.

Beden dili diye ifade edilen sözel iletişim örneğini ise, şu şekilde açıklamak olasıdır: El kol hareketlerini söz ile yapılan iletişimin süsü gibi değerlendirmek gerekir. İnsanların eli, kolu, parmağı; başını farklı yönlere sallaması kültürden kültüre farklılık gösterse de, anlam taşıyan bir karaktere sahiptir. Bu hareketlerin eksikliği iletişimde eksik kalabilecek bir duruma işaret yapmaktadır.

İnsanların sesleri de anlamsız değildir. Sesin rengi, tonu, yüksek ve alçak volümde olup olmaması konuşmaya ve iletişime farklı anlam katabilmektedir. Eksikliği de iletişimde anlam farklılığı veya yetersizliğini getirebilmektedir.

Kelimeler ya da sözcüklere eklenen vurgunun da iletişime katkısı yadsınamaz bir gerçekliktir. Temas edilen konunun önemine işaret etmenin yolunu vurgu tayin etmektedir. Vurgulardaki ustalık iletişimi güçlendiren bir yapıya sahip olmaktadır.

Kurulan cümlelerde başvuru duraklama noktaları da sözel olmayan iletişim biçiminin bir başka yönüne işaret etmektedir. Biz insanlar, konuşurken daha doğru bir ifadeyle iletişim kurarken, duraklama noktalarını sıklıkla kullanmaktayız. İnsanların pürüzsüz ve anlamı bozmadan konuşabilmesi duraklama noktalarına dikkatlice riayet edebilmelerine bağlıdır.

Beden dilinin kullanım biçimlerinden olan duruşlar da sözel olmayan iletişim biçimlerindedir. Ayakta durmalar, oturma şekilleri, bakışlar, saçlarla oynamalar, kolların bağlanma biçimleri, yüz ifadeleri ayrı ayrı anlam taşıyan tarzdadır. Bunların hepsi, biz insanların konuşmalarına ruh kazandıran yapıdadır.

Giyim kuşamda kullanılan kumaşlar, bunların renkleri, bağlanış şekilleri, desenleri de sözel olmayan şekilde insanın kendi kendisini ifade ediş tarzlarından biri olmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Kültür, İletişim, dil, beden dili, iletişim dili, jest ve mimikler

THE CHANGING COURSE OF TURKISH-AMERICAN RELATIONS FROM HISTORICAL PERSPECTIVE

Dr. Zülfükar Aytaç KIŞMAN,

Assistant Professor, Fırat University, aytac@firat.edu.tr

ABSTRACT

Turkey and United States of America are two countries without borders but with considerable political interests. Not all of these interests are common for the two countries. But different and various motives urge the necessity of the relations from the beginning. From this standpoint the relations between Turkey and USA have always been developed on specific purposes. On Turkey's side having more than two centuries past, Turkish – American relations is one of the longest and prominent topics of Turkey's foreign policy and diplomacy. From USA's stance the relations are crucial from the beginning for USA's interests in the Middle East. The relations between the countries which have started during Ottoman Era, have a changing course from historical perspective. The type and nature of the relations evolved from basic trade affairs to strategic partnership in 200 years.

The first contact of the two countries had occurred in East Mediterranean, namely Levant, and started by will and initiative of the United States of America for trade purposes. But in time, the relations became more complicated by containing social, political and military aspects. There have been significant milestones in the course of the relationship. Two world wars, Cold War, NATO alliance, Cyprus, Two Gulf Wars and recently the Syrian crisis constitute the substantial topics of the relations at the first glance. The study will cover these milestones and scrutinize the changing/evolving impact and character of the relations. The focus will be on the interdependency of the relationship in order to understand the leading incentives fostered this long lasting set of affairs between the two countries.

Keywords: Turkish-American Relations, NATO, Cyprus, Syrian Crisis

Nursing and medicine in the 20th century

Dr. Indah Wijayanti
Universitas Gadjah Mada

Abstract

In the XX century, scientific and technical progress accelerated sharply, the world economy grew rapidly, people's living conditions changed, demographic and informational explosions took place, and theoretical and applied sciences developed intensively. Especially significant progress was achieved in medicine.

Scientists and practitioners revealed the secrets of many diseases, proposed new methods for their prevention and treatment, found and revealed the mechanism of action of new effective drugs, and the like. The names of the researchers of this period are forever inscribed in the history of medicine.

Under the influence of scientific and technological progress, the achievements of the natural sciences, significant advances were made in the development of the biomedical sciences. A number of new, previously unknown sections and directions appeared.

This, first of all, concerns the substantiation and development of the theory of heredity, the sources of which were the works of the Czech monk, Mendel and the German biologist A. Vaisman.

Keywords: medicine, pharmaseutics, 20th century

Housing, Constraction and Property in Kyrgyz Republic

Gulmira Joldoshbekova
Ms. Degree Osh State University

Abstract

Currently, the housing problem in the Kyrgyz Republic is considered one of the most acute social problems of society, which is denied impact on the state of social tension in society and the goals related to the housing problem- increased family protection, protection of rights protection of low income groups, economic stability and lack of lifting production. The number of citizens in need of Radiation of housing and improvement of living conditions from year to year increases and now it is more than 166 thousand families.

Over 1.6 thousand families live in emergency and dilapidated houses, 17 thousand families live in dormitories and rent housing from private individuals. Over 16 thousand families are subject to resettlement from hazardous areas prone to predictable natural situations.

More than 65% of families have a living area of less than 5 square meters per person. The number of homeless is growing, the average resident is 3-4 times less living space than in economically developed countries. Over 1.6 thousand families live in emergency and dilapidated houses, 17 thousand families live in dormitories and rent housing from private individuals. Over 16 thousand families are subject to resettlement from hazardous areas prone to predictable natural situations. More than 65% of families have a living area of less than 5 square meters per person.

The number of homeless is growing, the average resident is 3-4 times less living space than in economically developed countries.

К 80-ЛЕТИЮ «БОЛЬШОГО ТЕРРОРА» РЕПРЕССИИ ПРОТИВ МУСУЛЬМАН УРАЛА

Рашид Хакимов, к.и.н,
доцент
Челябинский государственный университет
E-mail: hakra51@mail.ru

Аннотация

Рассмотрена репрессивная политика Советского государства в период 1917-1941гг. на примере областей Урала. Показано, что курс на полное уничтожение религии проводился с первых месяцев установления Советской власти. Отмечена последовательность и целенаправленность проведения этой политики. Выявлены особенности репрессивной политики на Урале, предложена ее периодизация. Отмечен факт обращения преследуемых мусульман Урала за поддержкой к Турции.

Ключевые слова: репрессии, мечеть, ислам, имам, государство

Abstract

The repressive policies of the Soviet State during the period 1917-1941 BC. for example, the areas of the Urals. It is shown that a course on the complete destruction of religion took place from the first months of the establishment of Soviet power. Marked by consistency and focus of this policy. Peculiarities of repressive policies in the Urals, offered her periodization. Marked by the fact that the persecuted Muslims in the Urals for support to Turkey.

Keywords: repression, mosque, islam, imam, state

Drug Trafficking and Terrorism in Afghanistan

Aazar Durrani
Khurasan University, Afghanistan

Abstract

Today, Afghanistan accounts for about 90% of world opium production. And the complexity and length of the Afghan border with neighboring republics, as well as its weak security, make the region even more attractive for the transit of drugs and militants. In the run-up to the parliamentary elections in 2018 and the presidential elections in 2019, the situation in Afghanistan will continue to deteriorate. Receiving huge sums of money from the sale of drugs, the militants will arm themselves, recruit new supporters and attempt to destabilize the region. Today, the only people who benefit from maintaining the conflict in the country are drug traffickers and their patrons among the local authorities and representatives of the NATO coalition.

In this regard, the fight against drug trafficking should be one of the priorities for ensuring security in the region. The efforts of the leadership of Afghanistan alone are not enough. It is necessary to connect the Central Asian republics to the solution of this acute problem. Probably, this could be implemented in the framework of the activities of the CRRF of the SCO, CSTO, CIS. The threat of drug trafficking, and, consequently, the strengthening of terrorist groups that receive income from the sale of opiates, is a common problem for the entire region.

Keywords: Terrorism, drug trafficking, conflict zones

Formation of models of entrepreneurial universities: analysis of world experience

Формирование моделей предпринимательских вузов: анализ мирового опыта

Bakytgul Tundikbayeva

Master of Business Administration, MBA, PhD in Management in process, Director of
Executive Education Center of KIMEP University, Republic of Kazakhstan

Bakytgul@kimep.kz

Abstract

In the article, the example of some developed countries analyzes the problems of the formation of entrepreneurial universities as one of the elements of the new innovative development model. Particular attention is paid to Kazakhstan and Russia, where the process of establishing of entrepreneurial universities is at an early stage.

The features of this process are shown, conditioned by specific socio-economic factors.

This article gives the concept of the term "entrepreneurial university". The author also gives recommendations on how to change modern educational institutions of Kazakhstan into an entrepreneurial structure.

Key words: HEIs, entrepreneurial university, business activity, higher education system, commercialization of scientific research.

AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ORTA ASYA ENERJİ POLİTİKALARI

Selami DURAN

Kayseri Çetin Şen

Bilim ve Sanat Merkezi,

smpusat38@hotmail.com

ÖZET

Enerji, insan hayatının vazgeçilmez bir unsurudur. İnsanlık tarihi boyunca gerek günlük yaşamın sürdürülebilmesinde ve gerekse üretimin gerçekleştirilebilmesinde enerji kaynakları hayati bir öneme sahip olmuştur. Bununla birlikte özellikle sanayileşme ve şehirlileşme süreci enerji kullanımının artmasına ve enerji kaynaklarının çok daha fazla önem kazanmasına sebep olmuştur.

Devletlerin sosyal ve ekonomik gelişmelerinin belirleyici unsurlarının başında enerji kullanımı gelmektedir. Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile kullandıkları enerji kaynaklarının doğru orantılı olduğu görülmektedir. Devletlerin yönetim kademeleri toplumun ve sanayiinin ihtiyaç duyduğu enerjiyi kesintisiz, zamanında, güvenilir, temiz ve en uygun fiyatlarla temin etmek zorundadırlar. Dolayısıyla ülkelerin politikalarında belirleyici unsurların başında enerji gelmektedir. Gelişen ve büyüyen ekonomilerde enerjiye duyulan ihtiyaç artarken dünya enerji kaynaklarının belirli bölgelerde yoğunlaşması ve sınırlı olması ülkeler arasında politik, hatta askeri çatışmalara dahi sebep olabilmektedir.

Bu çerçevede bu çalışmanın konusunu, artan enerji kullanımı ve ihtiyacı ile Avrupa Birliğinin, önemli enerji kaynaklarına sahip olan Orta Asya bölgesine dönük enerji politikaları oluşturmaktadır.

Çalışmamızla öncelikle Avrupa Birliğinin enerji politikalarının tarihsel gelişim sürecini, sonra Avrupa Birliğinin enerji kaynakları açısından mevcut durumunu ve enerji politikasının temel prensiplerini son olarak ise Avrupa Birliğinin Orta Asya enerji kaynaklarına ilişkin politikalarını açıklamaya çalıştık. Çalışmamızda teorik analiz yöntemi kullanılmış olup, materyal olarak kütüphane kaynakları ve veri tabanlarında mevcut olan tezler ve makalelerden yararlanılmıştır.

Çalışmamız ile AB'nin Orta Asya enerji politikalarının temelinde; enerji arzı güvenliğini sağlama, enerji arzında üretici bölge sayısını çeşitlendirme, enerji nakil hatları ve yollarını çeşitlendirme, Rusya'ya olan bağımlılığı azaltma gibi faktörlerin etkili olduğu

sonucuna ulaştı. Bununla birlikte AB'nin uluslar üstü bir birlik olması ve birlik içerisindeki ülkelerin dış politika, güvenlik gibi bazı konularda ulusal çıkarları doğrultusunda oluşturdukları farklı yaklaşımlar, ortak politikalar geliştirme ve uygulama potansiyelini azalttığı anlaşılmaktadır.

AB'nin ortak bir dış politika geliştirme konusundaki temel sorunlarının, Orta Asya politikasında da kendini gösterdiği ve istenen hedeflere ulaşmasını engellediği anlaşılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Avrupa Birliği, Orta Asya, Enerji, Enerji Politikaları

Workshop

Erine Kola

09³⁰ - 10³⁰ Giysi Tasarımında Kola

Erine Kola

13³⁰ - 14³⁰ Keçe Yüzey Uygulamaları

